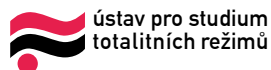

VÝROČNÍ ZPRÁVA 2024

Ústav pro studium totalitních režimů
a Archiv bezpečnostních složek

Obsah

1	● Úvod	6
1.1	Rada Ústavu pro studium totalitních režimů	9
1.2	Vědecká rada	10
1.3	Personální zabezpečení	10
1.4	Poskytování informací podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů	10
1.5	Ochrana osobních údajů	11
1.6	Oznámení podezření ze spáchání protiprávního jednání a ochrana oznamovatelů	11
1.7	Soudní spory	11
1.8	Finanční škody způsobené předchozím vedením	11
1.9	Nové zákonné úkoly Ústavu	12
2	● Výzkumná činnost	15
2.1	Výzkumná činnost	15
2.2	Výzkumné projekty	16
2.3	Projekty s externím financováním	18
2.4	Publikace vydané ÚSTR	18
2.5	Konference a workshopy pořádané ÚSTR	21
2.6	Naplňování zákona č. 262/2011 Sb., o účastnících odboje a odporu proti komunismu, ve znění pozdějších předpisů	21
2.7	Zahraniční spolupráce	24
3	● Vzdělávací činnost	33
3.1	Vzdělávací semináře pořádané ÚSTR	33
3.2	Letní školy pro učitele a studenty	34
3.3	Stáže	34
4	● Popularizační činnost	37
4.1	Výstavy	37
4.2	Semináře, diskuze a přednášky	37
4.3	Oddělení komunikace	37
4.4	Pamětnický digitální archiv Paměť národa	42
4.5	Knihovna Jána Langoše a Centrum pro československé válečné deníky a dopisy	43
4.6	Ceny Václava Bendy	43
5	● Digitalizace a informatika	55
5.1	Digitalizace	55
5.2	Informatika	56

6	● Archiv bezpečnostních složek	59
6.1	Administrativní činnosti	59
6.2	Odborná archivní činnost	61
7	● Sídlo ÚSTR	65
8	● Hospodaření	67
8.1	Externí kontroly	68
8.2	Interní audit	68
9	● Přílohy	71
9.1	Přehled vydaných publikací	71
9.2	Přehled konferencí a workshopů pořádaných ÚSTR	77
9.3	Přehled seminářů a workshopů pro učitele	79
9.4	Přehled uspořádaných výstav	83
9.5	Přehled popularizačních přednášek	84
9.6	Přehled seminářů pro veřejnost	92
9.7	Přehled o zpracování archiválií a rozvoji evidencí	93
9.8	Celkový přehled činnosti badatelen	98
9.9	eBadatelna	99
9.10	Přehled vyřizovaných úředních a badatelských žádostí	100
9.11	Přehled činnosti evidenčního pracoviště	102
9.12	Celkový přehled agendy 262/2011 v ABS	106
9.13	Digitalizace – příprava a kontrola	107
9.14	Digitalizace	110

ústav pro studium
totalitních režimů

1 Úvod

Činnost Ústavu pro studium totalitních režimů (dále také ÚSTR či Ústav) a Archivu bezpečnostních složek (dále také ABS či Archiv) určuje zákon č. 181/2007 Sb., který nabyl účinnosti dne 1. 8. 2007. Ústav zkoumá a nezápartně hodnotí dobu nesvobody a období komunistické totalitní moci, zkoumá antidemokratickou a zločinnou činnost orgánů státu, zejména jeho bezpečnostních složek, a zločinnou činnost Komunistické strany Československa, jakož i dalších organizací založených na její ideologii. Archiv zpřístupňuje a zveřejňuje dokumenty a archiválie týkající se bezpečnostních složek podle zákona o zpřístupnění svazků vzniklých činnostmi bývalé Státní bezpečnosti.

Rok 2024 byl pro ÚSTR mimořádně úspěšným rokem. Vydal 24 publikací, uspořádal 6 mezinárodních konferencí, včetně třídní listopadové konference o (ne)vyrovnaní se s komunistickým režimem, 8 odborných seminářů. Dále jeho zaměstnanci realizovali 125 popularizačních přednášek a 14 celorepublikových a 10 regionálních výstav pro širokou veřejnost. Oddělení občanského vzdělávání uskutečnilo 67 přednášek pro školy a připravilo Letní školu pro učitele, již se zúčastnilo 70 učitelů, a Letní školu pro studenty ve Svatém Janu pod Skalou, již se zúčastnilo 60 studentů. Rovněž připravilo edukační programy (formou seminářů či workshopů), vzdělávací balíčky, včetně využití virtuální reality a pracovních listů. Ceny Václava Bendy za rok 2024 byly přítomnými označeny za nejvydařenější ročník. Pro posílení zahraniční spolupráce byl klíčový vstup do European Network Remembrance and Solidarity (ENRS), kde ÚSTR zastupuje Českou republiku, a pokračovala intenzivní spolupráce mimo jiné s ukrajinskými, slovenskými, polskými, maďarskými či albánskými kolegy.

V roce 2024 vyšly zásadní monografie. Na prvním místě je nutné uvést čtyřdílnou syntézu, čítající na čtyři tisíce stran, ***Popravení z politických důvodů v komunistickém Československu***, která vznikla jako kolektivní dílo pod vedením Petra Malloty. Tento *opus magnum* bez nadsázky představuje zásadní milník české moderní historiografie, z něhož budou čerpat další generace historiků. Rozsáhlé dílo, na němž se pracovalo přes 15 let, se podařilo dokončit a vydat až současnému vedení, řediteli Ústavu Ladislavu Kudrnovi a 1. náměstkovi ředitele, Kamilu Nedvědickému, a to díky pevně stanovenému plánu práce, rozdělení kompetencí a součinnosti s nakladatelstvím Academia. Pozornost si zaslouží i další syntéza, a to z problematiky 2. světové války, ***Gestapo. Velitelský sbor tajné státní policie v protektorátu Čechy a Morava*** autorů Jana Vajskebra a Jana Zumra.

Rozsáhlé publikační výstupy, jejich odborná kvalita, vzbudily pozitivní odezvu u odborné i široké veřejnosti. ***Popravení z politických důvodů v komunistickém Československu***, ***Gestapo*** a ***Na cvičišti SS*** autora Tomáše Zouzala jsou nominovány na Cenu Magnesia Litera a ***Zakázaná výstava 77***, dílo autorů Rudolfa Prekopa a Daniela Pastiřáka, je nominována na cenu Nejkrásnější české knihy roku.

Mezi desítkami konferencí, přednášek, workshopů, debatních večerů a prezentací knih měla zásadní dopad konference světového významu ***(Ne)vyrovnaní se s komunistickou minulostí v evropském kontextu***, již jsme připomněli 35. výročí pádu komunistických režimů v Evropě. Do konference, kterou Ústav uspořádal ve spolupráci s Úřadem vlády ČR a s Muzeem paměti XX. století, se zapojila řada dalších institucí. Po tři dny se v Lichtenštejnském paláci stovky účastníků všech generací zabývaly společně s desítkami špičkových odborníků z řady zemí Evropy, ale i USA, tím, jak se jednotlivé státy (ne)vyrovnaly s následky komunistické totality a v jakém stavu je poznání komunismu nejen z pohledu historiků, ale i právníků, politických geografů, politologů či znalců dějin umění. Další konference, zabývající se justicí před rokem 1989, Československem v letech 1945–1948, rolí undergroundu či ekonomickými mýty o době komunistického režimu, vyvolaly značný zájem jak odborníků, tak zájemců o historii a médií.

Velkou účastí se vyznačovaly debatní večery nového projektu ***Cirkus ÚSTR***, probíhajícího v Knihovně Václava Havla, v němž přední osobnosti vystupují na aktuální témata spjatá s širším kontextem historie. Enormní zájem studentů vyvolala Literární cena Waltera Sernera, již se aktivně zúčastnilo přes sto mladých lidí. Na šest desítek vědců rozebíralo zásadní a stále poněkud opomíjené téma nástupu komunistické totality na konferenci ***Československo v letech 1945–1948***. Významným počínem se staly regionální akce. Pouze namátkou, velkou účast a skvělou interakcí zaznamenaly prezentace publikace o armádním generálovi Janu Syrovém na zámku a v knihovně v Třebíči, vyhlašování Literární ceny Alexeje Navalného v Boskovicích, dějepisná soutěž gymnázií ČR a SR pod záštitou ředitele ÚSTR v Chebu, pietní uctění obětí železné opony a navazující konference

o vzdělávání a moderních dějinách v Mikulově. Obrovský zájem vyvolal seminář **85 let Paktu Molotov–Ribbentrop: dohoda dvou diktátorů, bez níž by 2. světová válka nemohla vypuknout**, v Galerii Smečky, s níž má ÚSTR podepsané memorandum o spolupráci, **Pravidla totality** ve spolupráci s 3Kinem, kde vystoupili odborníci ÚSTR, apod.

Velmi úspěšným se stalo slavnostní vyhlášení **Ceny Václava Bendy** (Ceny ÚSTR) za rok 2024, konané pod patronátem 1. místopředsedy prof. Jiřího Drahoše a místopředsedy RNDr. Jiřího Oberfalzera na půdě Senátu Parlamentu České republiky. Šestnáct osobností obdrželo ocenění za svoji účast v boji proti komunismu či za aktivní přispění k pádu komunistického režimu v roce 1989, to vše v nádherném prostoru Valdštejnského paláce za historicky největší účasti hostů a značné mediální odezvy.

Rozsáhlá publikační činnost, zásadní ediční počiny, pestrá paleta konferencí, workshopů, seminářů, diskuzí, vzdělávacích a popularizačních aktivit, spolupráce s desítkami akademických institucí, partnerskými ústavy, muzei, regionálními subjekty, pamětníckými a neziskovými organizacemi jsou dokladem plnění zákonného poslání Ústavu.

Nad rámec své základní činnosti Ústav uskutečnil detailní a rozsáhlý archivní výzkum, díky němuž mohl vystavit seznam prominentů komunistického režimu vymezených zákonem č. 455/2022 Sb., čímž zásadně přispěl ke snížení jejich důchodů. Jedná se o další důležitý faktor vedoucí k vyrovnání se s totalitní komunistickou minulostí. ÚSTR rovněž obdržel oprávnění podávat návrhy na přiznání postavení účastníka odboje a odporu proti komunismu podle zákona č. 262/2011. A v neposlední řadě se aktivně podílel na právních předpisech vedoucích k odškodnění obětí tzv. akce Asanace a ochranného dohledu.

V rámci klíčového Odboru výzkumu a vzdělávání bylo v červnu a v listopadu 2024 uskutečněno hodnocení jednotlivých zaměstnanců a stavu jejich projektů. Hodnocení zajišťuje řádně podložené odměňování, kontrolu činnosti zaměstnanců a potřebnou zpětnou vazbu vedení o personálních i odborném stavu výzkumných oddělení. Většina interních i externích projektů započala za stávajícího vedení, které zajistilo koncepční a manažerské prostředí směřující k odklonu od zkoumání jednotlivostí k potřebným syntézám, což potvrzují jak monografické, tak konferenční výstupy.

Oddělení občanského vzdělávání v průběhu celého roku plnilo zákonné poslání Ústavu v oblasti edukace a popularizace, zaměřené nejen na pedagogy, studenty a žáky, ale rovněž na širokou veřejnost nebo na seniory. Intenzivní úsilí bylo vynaloženo k tomu, aby výstupy ÚSTR byly využity v edukaci o nejnovějších dějinách, a alespoň částečně se podařilo napravit předchozí vývoj, který dle zprávy České školní inspekce vedl k výraznému zhoršení výuky dějepisu na základních a středních školách. Navzdory značným investicím v minulých letech do edukativních nástrojů typu HistoryLab se nepodařilo zabránit závažnému prohloubení neznalosti moderních dějin u mnohých žáků a studentů. Ústav uvítal rozhodnutí nakladatelství Klett stáhnout problematické učebnice, relativizující zločinný komunistický režim, zamlčující či znevažující historická fakta a osobnosti. Orgánům činným v trestním řízení předal podklady k dané učebnici, vzbuzující důvodné podezření z nezákonného nakládání s finančními prostředky, a to v období před nástupem současného vedení ÚSTR.

Mezinárodní spolupráce byla ještě více prohloubena. Zásadní událostí je skutečnost, že se ÚSTR stal, jako zástupce České republiky, členem prestižní Evropské sítě paměti a svědomí. Ústavu to umožní nejen rozšíření mezinárodní spolupráce a internacionalizaci projektů, ale i vyšší finanční podporu pro jím konané akce. Na visegrádské bázi proběhly konkrétní vědecké akce v Praze, Varšavě, Budapešti a v Bratislavě a v jejím rámci se rozvíjela i bilaterální spolupráce. Probíhala intenzivní spolupráce s partnerskými institucemi z Ukrajiny, spjatá s podporou a záchranou archivních materiálů, Německa, Gruzie, Bulharska, Litvy, Albánie, Rumunska, Slovinska, Chorvatska, ale i USA, Izraele a v neposlední řadě s představiteli běloruské a ruské demokratické opozice. S albánskými a rumunskými partnerskými institucemi se podařilo institucionalizovat spolupráci i prostřednictvím memorand o spolupráci. Do kontextu mezinárodních aktivit zapadají vystoupení ředitele a 1. náměstka na mezinárodních vědeckých konferencích v Budapešti – společná paměť zemí střední a východní Evropy, ve Varšavě – „Transformation 1989“ a v Bratislavě – o násilné kolektivizaci a rovněž o událostech roku 1989. Zaměstnanci ÚSTR se aktivně zúčastnili konferencí o komunistických stranách ve Varšavě, velké konference v albánské Tiraně, v Rumunsku, Berlíně a na řadě dalších míst. Stejně tak se ÚSTR stal velmi žádaným místem pro stáže studentů zahraničních univerzit, s konkrétní realizací v roce 2025. Ústav pro studium totalitních režimů navštívil Lin Ming-hsin, ministr bez portfeje tchajwanské vlády. Hlavním cílem návštěvy bylo sdílení zkušeností v oblasti transformačních procesů či zřizování paměťových institucí v nově vznikající demokracii. Maďarský Výbor národní paměti (Nemzeti Emlékezet Bizottsága – NEB) v roce 2024 oslavil 10 let existence a u této příležitosti uspořádal v Budapešti 15. února mezinárodní konferenci, které se zúčastnili i zástupci naší instituce – ředitel a 1. náměstek. Vedení Ústavu pro studium totalitních režimů jednalo s velvyslankyní Rumunska v České republice J. E. Marií-Antoanetou Bartou o konkrétní spolupráci, jejíž první vlašťovkou byl překlad knihy Petra Blažka **Živé pochodně v sovětském bloku** do rumunštiny. Vedení Ústavu pro studium totalitních režimů se setkalo s J. E. Annou

Azari, mimořádnou a zplnomocněnou velvyslankyní Státu Izrael. Hovořilo se o možnostech spolupráce mezi Ústavem a izraelskými paměťovými institucemi, o vyšší míře propojení historiků obou zemí a provázanosti při hledání společných historických témat.

Intenzivní spolupráce na konkrétních akcích a projektech probíhala s národními odbornými institucemi, například s Muzeem Policie ČR, Post Bellum, Muzeem paměti XX. století, Jihočeským muzeem v Českých Budějovicích, Úřadem dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu, Muzeem romské kultury, Památníkem ticha a v neposlední řadě Knihovnou Václava Havla, nadačním fondem Galerie Smečky, Národním archivem, 3Kinem, Památníkem Lidice a Ležáky, Památníkem Terezín atd.

Stejně tak fungovala intenzivní interakce např. se sdružením Paměť, Sdružením bývalých politických vězňů, Konfederací politických vězňů, Klubem dr. Milady Horákové, Muzeem RAF v Brně a celou řadou dalších.

Kooperace rovněž úspěšně probíhala s akademickými institucemi – podepsáno bylo Memorandum o spolupráci s Fakultou managementu v Jindřichově Hradci, součástí Vysoké školy ekonomické v Praze, aktivní spolupráce byla navázána s Právníkou fakultou Univerzity Karlovy v Praze, Západočeskou univerzitou v Plzni, Právníkou fakultou Masarykovy univerzity v Brně, s experty z filozofických a pedagogických fakult v ČR i v zahraničí, středními školami, ministerstvy, kraji, obcemi, nestátními institucemi, sdruženími a osobnostmi kulturního a uměleckého světa. Ústav plnil své poslání při organizaci připomínek významných osobností a pietních shromáždění.

Časopisy *Securitas Imperii* a *Paměť a dějiny* mají prestižní, akademicky i odborně pestré, kvalitní redakční rady. Jejich obsahy přinesly zvýšenou, pozitivní čtenářskou odezvu. Stejně výborné odezvy dosahují při spolupráci s dalšími institucemi a uznávanými odborníky i během prezentace výsledků Ústavu.

V neposlední řadě je nutné zdůraznit, že po dlouhých osmi letech se podařilo získat reprezentativní sídlo, palác Archa v ulici Na Poříčí, které má vynikající dostupnost pro širokou veřejnost. Zaměstnanci jsou konečně pod jednou střechou a definitivně tak skončilo mnohaleté provizorium, kdy nesdíleli společný prostor. Ztráta bývalé sídelní budovy v Siwiewcově ulici je výsledkem práce předchozího vedení, díky němuž tzv. rekonstrukce vedla k fatální destrukci a finančním škodám v řádech desítek milionů Kč. Torzo budovy se podařilo úspěšně převést na Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových.

Výstupy ÚSTR za rok 2024 zaznamenaly značný a pozitivní mediální obraz. Odborníci z Ústavu se pravidelně vyjadřují k palčivým problémům z minulosti i současnosti, což demonstruje, jak důležitou roli dnes ÚSTR hraje ve veřejném životě České republiky.

PhDr. Monika MacDonagh Pajerová, předsedkyně Rady ÚSTR

doc. PhDr. Ladislav Kudrna, Ph.D., ředitel ÚSTR

Naplnování zákonné povinnosti dle zákona č. 181/2007 Sb.

Dle § 3 (1) se zřizuje Ústav se sídlem v Praze: ÚSTR získal nové sídlo, Palác Archa, Na Poříčí č. p. 26.

Naplnění § 4 d), Ústav převede bez zbytečného odkladu převzaté dokumenty do elektronické podoby: zaměstnanci oddělení informatiky a digitalizace převedli za rok 2024 do elektronické podoby 106 957 souborů (skenů).

Naplnění § 4 f), Ústav poskytuje veřejnosti výsledky své činnosti, zejména zveřejňuje informace o době nesvobody, o období komunistické totalitní moci, o činech a osudech jednotlivců, vydává a šíří publikace, pořádá výstavy, semináře, odborné konference a diskuze:

ÚSTR na svém webu pravidelně zveřejňuje informace o době nesvobody, o období komunistické totalitní moci, o činech a osudech jednotlivců. Za rok 2024 vydal 24 publikací, uspořádal 24 expozic výstav, 125 popularizačních přednášek, 67 přednášek pro školy, jednu Letní školu pro učitele, jednu Letní školu pro studenty ve Svatém Janu pod Skalou, 8 seminářů, 6 odborných konferencí spojených s diskuzí.

Naplnění § 4 g), Ústav spolupracuje s vědeckými, kulturními, vzdělávacími a dalšími institucemi za účelem výměny informací a zkušeností v odborných otázkách:

ÚSTR spolupracuje s Právnickou fakultou Univerzity Karlovy v Praze, Západočeskou univerzitou v Plzni, Právnickou fakultou Masarykovy univerzity v Brně, Fakultou managementu v Jindřichově Hradci (součástí Vysoké školy ekonomické v Praze), Muzeem Policie ČR, Úřadem dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu, Post Bellum, Muzeem paměti XX. století, Jihočeským muzeem v Českých Budějovicích, Muzeem romské kultury, Památkem ticha, Knihovnou Václava Havla, nadačním fondem Galerie Smečky, Národním archivem, 3Kinem, Památkem Lidice a Ležáky, Památkem Terezín, se sdružením Pamět, Sdružením bývalých politických vězňů, s Konfederací politických vězňů, Klubem dr. Milady Horákové, Muzeem RAF v Brně, s experty z filozofických a pedagogických fakult v ČR i v zahraničí, ministerstvy, kraji, obcemi, nestátními institucemi, sdruženími a osobnostmi kulturního a uměleckého světa.

Naplnění § 4 h), Ústav spolupracuje se zahraničními institucemi nebo osobami, které mají obdobné zaměření:

ÚSTR spolupracuje se slovenským Ústavem paměti národa, polským Ústavem národní paměti, s maďarským Výborem národní paměti, s Platformou evropské paměti a svědomí, s Evropskou sítí paměti a solidarity, s Bundesstiftung Aufarbeitung der SED Diktatur, s Dokumentationsarchiv des

österreichischen Widerstandes, s partnerskými institucemi z Ukrajiny (podpora a záchrana archivních materiálů), Gruzie, Bulharska, Litvy, Albánie, Rumunska, Slovinska, Chorvatska, ale i USA, Izraele a v neposlední řadě s představiteli běloruské a ruské demokratické opozice.

1.1 Rada Ústavu pro studium totalitních režimů

Rada Ústavu pro studium totalitních režimů (dále také jen Rada) je nejvyšším orgánem Ústavu. Skládá se ze sedmi členů volených Senátem Parlamentu České republiky. Funkční období člena Rady je pět let. Působnost Rady je stanovena zákonem č. 181/2007 Sb., o Ústavu pro studium totalitních režimů a o Archivu bezpečnostních složek a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Členové Rady

PhDr. Monika MacDonagh-Pajerová, předsedkyně

Ing. Jan Mrzena, místopředseda

Ing. Michal Klíma, člen

MVDr. Jiří Liška, člen

Mgr. Jiří Mihola, Ph.D., člen

doc. RNDr. Martin Palouš, Ph.D., člen

Mgr. Vojtěch Šustek, Ph.D., člen

Jednání Rady

V roce 2024 došlo v Radě Ústavu pro studium totalitních režimů k následujícím změnám. Druhé pětileté funkční období vypršelo stávajícímu předsedovi Rady PhDr. Eduardu Stehlíkovi, Ph.D., MBA., a členovi Rady Mgr. Františku Bublanovi. Na základě návrhu Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky byli Senátem Parlamentu České republiky zvoleni dva noví členové Rady – Ing. Michal Klíma a Ing. Jan Mrzena. S ohledem na uvolnění pozice předsedy Rady proběhla dne 9. 10. 2024 tajná volba předsedy Rady. Předsedkyní Rady byla zvolena dosavadní místopředsedkyně PhDr. Monika MacDonagh-Pajerová a na uvolněné místo místopředsedy byl Radou zvolen Ing. Jan Mrzena. Jednání Rady Ústavu pro studium totalitních režimů jsou dle Jednacího řádu neveřejná, pokud Rada neschválí, že jednání bude veřejné. Zápisy z jednání se zveřejňují na webových stránkách Ústavu. V roce 2024 se konalo celkem jedenáct jednání. Podrobnější informace spolu se zápisy ze všech jednání jsou dostupné na webových stránkách Ústavu:

www.ustrcr.cz/o-nas/organizacni-struktura/rada-ustavu/jednani-rady-ustavu/

1.2 Vědecká rada

Vědecká rada Ústavu pro studium totalitních režimů je odborným poradním orgánem ředitele a poprvé byla zřízena 7. července 2008 (podle ustanovení § 9 odst. 1 písm. e) zákona č. 181/2007 Sb.). V roce 2024 se členové Vědecké rady zapojili do odborné činnosti ÚSTR prostřednictvím vystoupení na mezinárodních vědeckých konferencích či konzultacemi zaměřenými na problematiku občanského vzdělávání, dalšího propojení s akademickým sektorem a možností odborného zapojení členů Vědecké rady do aktivit ÚSTR. Rok 2024 přinesl podněty k úpravě Jednacího řádu Vědecké rady, aby mohla více plnit svoji roli poradního sboru ředitele ÚSTR. Tyto úpravy budou realizovány v roce 2025.

Složení Vědecké rady v roce 2024

Dr. hab. Sławomir Cenckiewicz

doc. PhDr. Ing. Antonie Doležalová, Ph.D.

Dr. Jeffrey Gedmin

Dr. Adrian Portmann, místopředseda

Jerguš Sivoš, Ph.D., předseda

prof. Vladimír Tismaneanu

Dr. Aviezer Tucker

prof. PhDr. Jan Váně, Ph.D.

doc. PhDr. Petr Kreuz, Dr.

Bližší informace o jednotlivých členech Vědecké rady a zápis z jednání jsou k dispozici na webových stránkách Ústavu:

www.ustrcr.cz/o-nas/organizacni-struktura/vedecka-rada-ustavu/

1.3 Personální zabezpečení

Stejně jako v předchozích letech, také v roce 2024 zůstal počet systemizovaných míst neměnný – 120. K 31. 12. 2024 bylo v Ústavu zaměstnáno 119 fyzických osob, uzavřeno bylo 122 pracovních poměrů. Pracovních poměrů uzavřených díky externě financovaným projektům bylo k tomuto datu 12. V mimo evidenčním stavu bylo vedeno 5 zaměstnanců (tj. zaměstnanci na mateřské a rodičovské dovolené, zaměstnanci uvolnění pro výkon veřejné funkce a zaměstnanci, kterým bylo poskytnuto pracovní volno bez náhrady platu).

Rozdíl mezi počtem systemizovaných míst, zaměstnaných fyzických osob a počtem uzavřených pracovních poměrů je dán uzavíráním pracovních poměrů na částečný úvazek, kdy zaměstnavatel vychází vstříc potřebám zaměstnanců při sladování soukromého a pracovního života, a využitím potenciálu zaměstnanců uzavřením dvou pracovních poměrů s jedním zaměstnancem.

K poslednímu dni roku 2024 pracovalo v Ústavu 49 žen a 70 mužů. K tomu 6 žen a 6 mužů díky externě financovaným projektům. Ve vedoucích funkcích bylo 10 žen a 9 mužů. Na prvním stupni řízení měl Ústav 8 žen, 6 mužů, na druhém a vyšším stupni řízení 2 ženy, 3 muže.

Ke dni 31. 12. 2024 působilo v Ústavu 93 zaměstnanců s vysokoškolským titulem, doktorským titulem disponovalo 38 zaměstnanců, titulem docent 6 zaměstnanců (bez započtení zaměstnanců v mimo evidenčním stavu a zaměstnanců v externě financovaných projektech).

Dne 1. 5. 2024 nabyla účinnosti organizační změna, která se týkala tří pracovních míst. O této změně zaměstnavatel rozhodl z důvodu potřeby reorganizace pracovních míst, a to za účelem zdokonalení vnitřního uspořádání. S pomocí této změny zaměstnavatel reguloval profesní složení svých zaměstnanců dle provozních potřeb.

V průběhu roku 2024 skončilo 30 pracovních poměrů (Odbor produkční 7, Odbor výzkumu a vzdělávání 3, sekce ekonomická 18 a u zaměstnanců spadajících pod ředitele a 1. náměstka ředitele Ústavu to byly 2 pracovní poměry). Pracovních poměrů vzniklo 28 (Odbor produkční 9, Odbor výzkumu a vzdělávání 2, sekce ekonomická 14, zaměstnanci spadající pod ředitele Ústavu a 1. náměstka ředitele 3 pracovní poměry). Dvě neobsazená místa byla obsazena na počátku roku 2025.

1.4 Poskytování informací podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů

V roce 2024 Ústav obdržel celkem 15 žádostí o poskytnutí informací podle zákona č. 116/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů (dále také jen InfZ). V sedmi případech byla informace poskytnuta, v jednom případě byla žádost odmítnuta, jedna žádost byla odložena. Ve dvou případech byla informace v části poskytnuta a v části odmítnuta, v jednom případě v části poskytnuta a v části odložena. Ve třech případech nebylo řízení v roce 2024 ukončeno.

Řízení o žádosti o poskytnutí informace z roku 2023 bylo v roce 2024 ukončeno odložením žádosti z důvodu neuhradení úhrady za poskytnutí informace.

V roce 2024 byl vydán nový Sazebník úhrad za poskytování informací v rámci zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, v platném znění. Úhrada za mimořádně rozsáhlé vyhledávání informací byla požadována v pěti případech, v jednom případě byla v roce 2024 uhrazena, jedno řízení není dosud ukončeno.

Ústav v roce 2024 obdržel dvě stížnosti, z toho jednu stížnost na stanovenou výši úhrady za poskytnutí informace, a čtyři odvolání. Rada Ústavu jakožto nadřízený orgán rozhodnutím potvrdila postup povinného subjektu v případě jedné stížnosti a jednoho odvolání, naopak zrušila rozhodnutí povinného subjektu a vrátila mu věc k novému projednání v případě jedné stížnosti (v části) a ke třem odvoláním (odvolání, kterému Rada také vyhověla, se vztahovalo k řízení z roku 2023).

Během roku 2024 nedošlo k žádnému rozhodnutí soudu ve věci přezkoumání zákonnosti rozhodnutí povinného subjektu a stejně tak nebyla udělena žádná výhradní licence.

Ústavu jako nadřízenému orgánu podle ust. § 12 odst. 2 zákona č. 181/2007 Sb. a § 20 odst. 5 InfZ ve spojení s ust. § 89 odst. 1 zákona č. 500/2024 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů nebylo v roce 2024 postoupeno žádné odvolání proti rozhodnutí Archivu bezpečnostních složek, jakožto povinného subjektu a orgánu prvního stupně, ani žádná stížnost na jeho postup při vyřizování žádostí o informace.

1.5 Ochrana osobních údajů

Při zpracování osobních údajů Ústav i Archiv postupují v souladu s platnými právními předpisy Evropské unie a České republiky a v souladu se svými vnitřními předpisy. Ústav disponuje pracovníkem pověřeným výkonem funkce pověřence pro ochranu osobních údajů. V roce 2024 obdržel Ústav podnět ve věci ochrany osobních údajů, v rámci šetření nebylo shledáno žádné pochybení.

1.6 Oznámení podezření ze spáchání protiprávního jednání a ochrana oznamovatelů

Ústav disponuje vnitřním oznamovacím systémem a nezávislou příslušnou osobou. Byl zpracován aktualizovaný vnitřní předpis k problematice whistleblowingu a také v roce 2024 probíhalo on-line proškolení všech zaměstnanců. V roce 2024 nebylo podáno žádné oznámení podle zákona o ochraně oznamovatelů.

1.7 Soudní spory

V roce 2024 byly pravomocně ukončeny tři pracovněprávní spory započaté v roce 2023, ve dvou případech bylo podáno dovolání jako mimořádný opravný prostředek. Dočasně přerušené soudní řízení ve věci náhrady škody způsobené zaměstnavateli bylo v roce 2024 soudem pravomocně zastaveno z důvodu zpětvzetí žaloby Ústavem po uzavření mimosoudní dohody. V roce 2023 probíhající soudní spor na ochranu osobnosti pokračoval i v roce 2024, bez pravomocného soudního rozhodnutí. Dále byly v roce 2024 zahájeny tři pracovněprávní spory, z nichž pouze v jednom případě bylo vydáno rozhodnutí. V roce 2024 došlo také k uzavření mimosoudní dohody ve věci náhrady škody způsobené Ústavu porušením smluvních povinností.

1.8 Finanční škody způsobené předchozím vedením v rámci nezdařené rekonstrukce bývalého sídla

Bohužel, i v roce 2024 obdržel Ústav platební výměry související s provedenou veřejnosprávní kontrolou v letech 2020–2021 a na ni navazující daňovou kontrolou ze strany místně příslušného finančního úřadu ve věci hospodaření Ústavu s veřejnými prostředky v letech 2018–2019, za něž nese plnou zodpovědnost předchozí vedení. Niž uvedené platební výměry byly ze strany ÚSTR uhrazeny.

Platební výměry obdržené v roce 2024			
	Důvod	Odvod za porušení rozpočtové kázně v Kč	Datum úhrady
1	Penále za prodlení s odvodem (platební výměr váží se k porušení rozpočtové kázně ve výši přes 42 mil. Kč při rekonstrukci původní sídelní budovy) ¹	32 879 772	28. 6. 2024
2	Odvod za porušení rozpočtové kázně (při likvidaci stavebního odpadu obsahujícího azbest)	7 660 228	29. 11. 2024
3	Penále za prodlení s odvodem	6 676 080	29. 11. 2024

Celkem: 47 216 080,– Kč

¹ Jedná se o platební výměr uvedený v přehledu doručených platebních výměrů v bodu 1. 8. Výroční zprávy za rok 2023, k úhradě na základě rozpočtového opatření Ministerstva financí ČR došlo v roce 2024. Jde o sankce za pochybení, za něž podle Veřejnosprávní kontroly Ministerstva financí a finančního šetření Finančního úřadu Hlavního města Prahy nese odpovědnost minulá vedení ÚSTR

1.9 Nové zákonné úkoly Ústavu

Ve spolupráci s Ministerstvem spravedlnosti ČR a Úřadem vlády ČR byla zpracována Analýza možných variant odškodnění osob, kterým byl uložen ochranný dohled podle zákona č. 44/1973 Sb. z důvodů politické perzekuce, s návrhem tezí budoucí právní úpravy. Cílem návrhu nového zákona (předložen na základě usnesení vlády č. 481 ze dne 10. července 2024) bylo umožnit přiznání jednorázové peněžité částky obětem minulého režimu, kterým byl uložen ochranný dohled z politických důvodů. Předložený návrh zákona byl usnesením vlády ČR ze dne 27. listopadu 2024 č. 855 schválen. Ústav bude v případě pochybnosti o oprávněnosti názoru ze strany ministerstva spravedlnosti požádán o vydání stanoviska Ústavu. Stanovisko Ústavu bude v takovém případě závazné.

Ústav dále na základě zákona č. 455/2022 Sb., kterým se mění zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, zpracoval seznam představitelů komunistického režimu uvedených v § 67d zákona o důchodovém pojištění a tento seznam předal příslušným plátcům důchodů. V návaznosti na to vydal Ústav v roce 2024 více než 177 potvrzení o funkci představitelů pro konkrétní plátce důchodu pro účely krácení pobíraných důchodů těmito představiteli komunistickému režimu.

Ústav i dále spolupracoval s Ministerstvem práce a sociálních věcí ČR na vyhodnocení oblasti snižování důchodů některým představitelům komunistického režimu a přípravě nové právní úpravy v této oblasti. Návrh zákona v návaznosti na rozšíření okruhu představitelů podle usnesení vlády č. 667 ze dne 2. října 2024 č. 677 umožní rozšířit okruh představitelů, jimž bude snížen jejich starobní důchod (jedná se o osoby, které působily ve specifických funkcích a útvarech v rámci vedení KSČ a v některých regionálních strukturách KSČ, a dále o některé vedoucí funkcionáře z řad příslušníků bezpečnostních složek, tj. SNB, StB a PS). Jde o návrh zákona, kterým se mění zákon č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 321/2023 Sb., kterým se mění zákon č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, ve znění zákona č. 417/2024 Sb.

V roce 2024 Ústav dále na základě usnesení vlády České republiky č. 227 ze dne 10. dubna 2024 a ve spolupráci s vedoucí Úřadu vlády a 1. místopředsedou vlády a ministrem vnitra připravil vyhodnocení možných variant odškodnění osob, které byly v rámci tzv. akce Asanace nebo akcí obdobného charakteru přinuceny k emigraci, na základě čehož došlo následně k předložení návrhu nového zákona umožňujícího odškodnění obětí nucených Státní bezpečností

k vystěhování z vlasti (návrh zákona o jednorázovém odškodnění osob nucených Státní bezpečností k vystěhování z Československé socialistické republiky a o změně souvisejících zákonů). Usnesením č. 854 ze dne 27. listopadu 2024 byl návrh tohoto zákona Vlády České republiky schválen. Ministerstvo vnitra podle tohoto návrhu bude žádat o vydání odborného stanoviska Ústavu v dané věci.

Podle plánu legislativních prací Vlády ČR Ústav připravil a předložil do legislativního procesu návrh novely zákona č. 181/2007 Sb., jehož hlavní částí bylo zrušení § 17, tedy převodu ABS do Národního archivu v roce 2030. Rozhodnutím předsedy vlády byla novela zákona podána jako poslanecký návrh, podepsaný zástupci všech čtyř koaličních stran. Vláda k návrhu vyjádřila souhlasné stanovisko, Ústav doporučil legislativně technické úpravy a návrh také podpořil. Do prvního čtení Poslanecké sněmovny byl předložen v lednu 2025.

V roce 2024 nabyla účinnosti novela zákona č. 262/2011 Sb., o účastnících odboje a odporu proti komunismu, která od 1. listopadu 2024 umožnila podat návrh na vydání osvědčení účastníka odboje a odporu proti komunismu i řediteli Ústavu pro studium totalitních režimů, včetně možnosti podat žádost i za osobu dosud žijící. V takovém případě bude Ústavem zpracováno odborné stanovisko, které bude součástí žádosti.

Ke konci roku 2024 obdržel Ústav jednu žádost o vydání závazného stanoviska podle § 34a branného zákona (zákon č. 585/2004 Sb., o branné povinnosti a jejím zajišťování /branný zákon/, ve znění pozdějších předpisů), její vyřízení nebylo v roce 2024 ukončeno.

2

● Výzkumná činnost

2.1 Výzkumná činnost

Výzkumná činnost ÚSTR je realizována především v rámci Odboru výzkumu a vzdělávání, který v souladu se zákonem č. 181/2007 Sb. zvláštní pozornost i nadále věnoval druhému a třetímu odboji, represí ze strany totalitních režimů, stejně jako přechodovému období tzv. třetí republiky (1945–1948). Oddělení Odboru výzkumu a vzdělávání jsou definována chronologicky, což se týká tří oddělení ze současných pěti: Oddělení výzkumu období 1938–1945; Oddělení výzkumu období 1945–1968; Oddělení výzkumu období 1968–1989. Specifickou úlohu má Oddělení agendy zákona o třetím odboji, které v rámci naplňování zákona č. 262/2011 Sb., o účastnících odboje a odporu proti komunismu, ve znění pozdějších zákonů, i v roce 2024 připravovalo odborná stanoviska pro ministerstvo obrany a Etickou komisi ČR pro ocenění účastníků odboje a odporu proti komunismu. Důležité úkoly řešilo také Oddělení občanského vzdělávání, které se dlouhodobě věnuje zkvalitnění výuky dějin 20. století na základních a středních školách a edukaci učitelů dějepisu či základů společenských věd, žáků, studentů i seniorů o nejnovějším stavu výzkumu obou totalitních režimů 20. století a prezentaci stavu poznání, k němuž dospěl svou výzkumnou činností ÚSTR. Při své činnosti se oddělení především zabývá naplněním požadavků pedagogické veřejnosti a žáků a studentů, včetně využití nových technologií. Při popularizaci výsledků bádání je nyní nově kladen i větší důraz na propojení s kulturou a uměním a regionální aspekt.

ÚSTR se aktivně zapojil do činnosti vládní komise k vyřešení problematiky nedůstojného umístění ostatků obětí nacismu a komunismu v areálu Ďáblického hřbitova a na základě zásadních objevů a zmapování situace může v roce 2025 dojít k předložení konkrétního návrhu řešení. Výstupy byly prezentovány na tiskové konferenci a následné odborné konferenci v Lichtenštejnském paláci v červnu 2024. ÚSTR i v roce 2024 aktivně spolupracoval s vojenským atašé v Hanoji a ministerstvem obrany na realizaci památníku všem Čechům a Slovákům, kteří během let 1948–1973 padli na bojištích jihovýchodní Asie. Pokud půjde vše dle plánu, památník by mohl být slavnostně odhalen v roce 2025. ÚSTR byl již tradičně zapojen do soutěže *Lidice pro 21. století*, organizované Památníkem Lidice a Ležáky, filmového festivalu *3Kino fest*, filmového festivalu *Nezlovní a obětovaní* a festivalu *Mene Tekel*.

2.2 Výzkumné projekty

V roce 2024 pokračovalo zpracování těchto interních projektů:

Oddělení výzkumu 1938–1945

Pokračující projekty:

Anev, Petr: Agrárníci, živnostníci a národní demokraté v období protektorátu a druhé světové války (1939–1945). Odboj, kolaborace, přizpůsobení.
Realizace: 2023–2026

Daniček, Jakub – Dvořák, Jan – Formánek, Jaroslav – Hradilek, Adam – Chlebina Anna: Čechoslováci v Gulagu – dokumentace politických represí v SSSR.
Realizace: 2023–2028

Plachá, Pavla – Veselská, Magda: Dokumentace a databáze československých občanů popravených v období nacionálního socialismu v Drážďanech.
Realizace: 2017–2025

Vajskebr, Jan – Zumr, Jan – Zouzal, Tomáš: Waffen-SS v Protektorátu Čechy a Morava.
Realizace: 2024–2027

Projekty zahájené v roce 2024:

Homolová, Dita: České fašistické organizace v Protektorátu Čechy a Morava.
Realizace: 2024–2027

Kokoška, Stanislav: Protektorát Čechy a Morava v éře Konstantina von Neuratha (1939–1941).
Realizace: 2024–2025

Zubáková, Blanka: Prožitky aktivistické levicové mládeže a její vliv na společnost v období protektorátu.
Realizace: 2024–2027

Grantové projekty:

Vodičková, Stanislava: Virtuální muzeum perzekuce katolické církve (NAKI III Ministerstva kultury). Partnerskou organizací v projektu je Památník Terezín.
Realizace: 2023–2027

Dvořák, Jan: Databáze pramenů k problematice politických represí vůči československým občanům a krajanům v Sovětském svazu (NAKI III Ministerstva kultury). ÚSTR je v projektu partnerem Západočeské univerzity v Plzni.
Realizace: 2023–2027

Oddělení výzkumu 1945–1968

Blažek, Petr: Tajné pohřebiště protivníků a obětí nacistického a komunistického režimu v Ďáblicích – dějiny, paměť a současnost.
Realizace: 2021–2024

Doležalová, Markéta: Výběrová edice k akci „Ř“, likvidace ženských řeholí a kongregací (1950–1960).
Realizace: 2021–2024

Jindra, Martin: Sochař František Bílek a jeho rodina v osidlech 20. století.
Realizace: 2019–2024

Jiráková, Edita: Poslední adresa.
Realizace: 2019–2024

Kalous, Jan: Příslušníci VI. sektoru Velitelství Státní bezpečnosti 1951–1952 – biografický slovník.
Realizace: 2024–2026

Kopal, Petr: Film a dějiny. Téma: Žánry a archetypy: jejich aktualizace a exploatace v kinematografii 1939–1989.
Realizace: 2022–2025

Mallota, Petr: Dokumentace popravených z politických důvodů (1948–1989).
Realizace: 2008–2024

Richtrová, Eva: Dispozice s umělecko-historickým mobiliářem při sestaci klášterů v roce 1950 na příkladu benediktinských opatství Rajhrad a Broumov. (Konfiskace, tzv. vyklizení a „druhý život“ konfiskátů ve druhé polovině 20. století).
Realizace: 2024–2026

Rokoský, Jaroslav: Josef Nebeský, demokrat za nacismu a komunismu.
Realizace: 2020–2024

Svoboda, Libor: Dějiny státobezpečnostních složek v letech 1953–1968 (společně s Milanem Bártou). Dějiny státobezpečnostních složek v letech 1945–1948 (společně s Milanem Bártou).
Realizace: 2020–2024

Tichý, Martin: Odboj a odpor vůči kolektivizaci v české vesnici. Sociální reflexe a problémy a limity interpretace.
Realizace: 2021–2024

Urban, Jiří: Státní zemědělské podniky a jejich role při prosazování kolektivizace venkova.
Realizace: 2020–2022 (čerpání rodičovské dovolené), 2024–2025

Vodrážka, Miroslav: Boj o Boha – život a dílo židovského filozofa, politického vězně z 50. let a disidenta Maxima Durena (1906–1983).
Realizace: 2023–2025

Interní projekty zahájené v roce 2024 s plánovaným ukončením v roce 2027:

Homolová, Dita: České fašistické organizace v Protektorátu Čechy a Morava.

Kokoška, Stanislav: Protektorát Čechy a Morava v éře Konstantina von Neuratha (1939–1941).

Zubáková, Blanka: Prožitek aktivistické levicové mládeže a její vliv na společnost v období protektorátu.

Pokračující grantové výzkumné projekty:

Virtuální muzeum perzekuce katolické církve (NAKI III Ministerstva kultury).

Databáze pramenů k problematice politických represí vůči československým občanům a krajanům v Sovětském svazu (NAKI III Ministerstva kultury).

Oddělení 1968–1989

Vybíralová, Eva: Skrytá církev pohledem žen.
Realizace: 2022–2026

Stárek, František Čuňas – Valenta, Martin: Hnutí 1968 v Československu a západním Německu: komparativní analýza.
Realizace: 2019–2025

Šlouf, Jakub: Zápas o veřejný prostor. Kolektivní protesty obyvatelstva v Československu v podmínkách státně socialistické diktatury, 1948–1989.
Realizace: 2023–2027

Sklenář, Michal: Formy existence římskokatolické církve v českých zemích mezi lety 1968 a 1989.
Realizace: 2021–2025

Povolný, Daniel: Činnost a organizace čs. vojenské rozvědné služby 1945–1990.
Realizace: 2023–2027

Placák, Petr: Dějiny Charty 77.
Realizace: 2020–2025

Pažout, Jaroslav: Nechtěná mládež. Kriminalita mládeže a snahy o její potlačování v komunistickém Československu (1948–1989).
Realizace: 2025–2028

Malínek, Tomáš: StB a Stasi, 1950–1989.
Realizace: 2023–2027

Havlík, Adam: Československý stát a vrcholoví sportovci v zahraničí (1969–1989).
Realizace: 2023–2027

Bárta, Milan – Svoboda, Libor: Dějiny státobezpečnostních složek v letech 1945–1948.
Realizace: 2020–2025

2.3 Projekty s externím financováním

V roce 2024 realizoval ÚSTR celkem 5 externě financovaných projektů se zaměřením na základní výzkum a vzdělávání, z nich 3 byly v roce 2024 úspěšně dokončeny. Řešení dvou dlouhodobých projektů *Databáze pramenů k problematice politických represí vůči čs. občanům a krajanům v Sovětském svazu* a *Virtuální muzeum perzekuce katolické církve na území českých zemí (1938–1989)* podpořených z grantů ministerstva kultury (NAKL) pokračuje s přesahem do roku 2025 a dalších let. V prosinci roku 2024 byla uzavřena smlouva o spolupráci mezi ÚSTR a městem Poděbrady, jejímž cílem je dokumentace a připomínka obětí druhé světové války s posledním bydlíštěm v Poděbradech, které zemřely v důsledku nacistické okupace českých zemí. Řešení projektu zahájeno od 1. 1. 2025. Agenda spojená s administrací projektů s externím financováním byla v průběhu roku 2024 zajišťována specializovanými pracovníky Oddělení vědy a realizace projektů, přičemž rozsah úvazků kmenových zaměstnanců na konci roku 2024 činil 3,0. Dílčí část nákladů, odpovídající výši úvazku v rozsahu 0,25, byla financována výlučně z grantových prostředků.

2.4 Publikace vydané ÚSTR

Na prvním místě vydával Ústav pro studium totalitních režimů odborné monografie a vlastní periodika, *Paměť a dějiny* a *Securitas Imperii*. I v roce 2024 pokračoval ve spolupráci s prestižními českými nakladatelstvími a institucemi: Academia, Argo, CDK, Karolinum, Pulchra a nakladatelstvím UJEP v Ústí na Labem. V roce 2024 jsme vydali 19 knih (z toho jednu ve dvou vydáních), čtyři čísla časopisu *Paměť a dějiny* a dvě čísla odborného periodika *Securitas Imperii*. Celkem 24 nových publikací. Hlavním výstupem byla monumentální, čtyřdílná monografie Petra Malloty a kol.: *Popravení z politických důvodů v komunistickém Československu*, čítající na čtyři tisíce tiskových stran. Mezi další důležité výstupy patřily i tisícistránková práce *Gestapo* s podtitulem *Velitelský sbor tajné státní policie v Protektorátu Čechy a Morava* autorů Jana Vajskebra a Jana Zumra a rozsáhlá monografie Jaroslava Pažouta *Střežíme a prosazujeme socialistickou zákonnost* s podtitulem *Nejvyšší orgány československé prokuratury a jejich působení v letech 1969–1989*, obsahující stovky dokumentů s komentáři, zveřejněné v elektronické podobě. Pozornost si zaslouží monografie Evy Vybíralové: *Skrytá církev a tajná svěcení. Analýza situace v Československu v letech 1948–1989 pohledem kanonického práva*, která se dočkala již dvou vydání. K hlavním tématům jednotlivých čísel čtvrtletníku *Paměť a dějiny* patřil život v protektorátu, rehabilitace obětí komunistické zvěle a třetí odboj. Časopis *Securitas Imperii* se zaměřil na vybrané kapitoly studené

Tabulka projektů s externím financováním

Název projektu	Poskytovatel podpory	Předpokládaná doba řešení projektu	Role ÚSTR v projektu	Hlavní řešitel	Poznámka
Databáze pramenů k problematice politických represí vůči československým občanům a krajanům v Sovětském svazu	ministerstvo kultury	1. 3. 2023 – 31. 12. 2027	Partner	Mgr. Jan Dvořák, Ph.D.	Řešení pokračuje v roce 2025
Virtuální muzeum perzekuce katolické církve na území českých zemí (1938–1989)	ministerstvo kultury	1. 3. 2023 – 31. 12. 2027	Hlavní příjemce	Stanislava Vodičková	Řešení pokračuje v roce 2025
Romský majetek v holocaustu II	Bader Philanthropies	1. 1. 2022 – 28. 2. 2023	Jediný příjemce	Jiří Smlsal	Řešení prodlouženo a řádně ukončeno v roce 2024
Tajné fakulty a jejich vliv na život katolické církve	Grantová agentura ČR	1. 1. 2020 – 30. 6. 2023	Jediný příjemce	Lic. iur. can. Eva Vybíralová, Ph.D.	Řešení prodlouženo a řádně ukončeno v roce 2024
Literární cena Waltera Sernera	Nadační fond obětem holocaustu a další vícezdrojové financování	1. 1. 2024 – 30. 11. 2024	Jediný příjemce	doc. PhDr. Petr Hlaváček, Ph.D.	Řešení řádně ukončeno v roce 2024

18.4.2024, Prezentace české verze knihy bulharského výtvarníka a nakladatele Veselina Pramatarova *Na nitkách*. 1968. Podle skutečné události, Bulharský institut v Praze (S. Škoda, V. Pramatarov, A. Dimitrov, K. Nedvědický, L. Kudrna)

4. 11. 2024, diskusní pořad *Cirkus ÚSTR: To byl český disent? Naše cesta od totalitarismu ke svobodě*, Knihovna Václava Havla (P. Hlaváček, P. Bratinka, D. Kroupa, M. Vodrážka)

19.3.2024, Prezentace knihy Jana Dvořáka, Anny Chlebiny, Andrije Kohuta a Anny Morhun – *Velký teror na Ukrajině 1937–1938: perzekuce české menšiny*, Kavárna Academia (S. Škoda, A. Kohut, A. Morhun, A. Chlebina, J. Dvořák, K. Nedvědický)

4.12.2024, Prezentace knihy
Popravení z politických
důvodů v komunistickém
Československu, Palác Archa

4.12.2024, Prezentace knihy
Popravení z politických
důvodů v komunistickém
Československu, Palác Archa
(K. Nedvědický, L. Kudrna,
P. Mallota, J. Padevět, S. Škoda)

10. 12. 2024, mezinárodní
konference Ekonomické
a sociální mýty v době před
rokem 1989, Palác Archa
(A. Doležalová, S. Boháčik, A.
Havlík, R. Boháček, M. Malá,
M. Myant)

války, perzekuce a rehabilitace obětí. Knižní produkci ÚSTR nadále distribuoval prostřednictvím firem Kosmas, Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk a Send Předplatné. Během roku 2024 knižní produkci prezentoval na mnoha akcích nejen v České republice, ale i v Rumunsku, na Slovensku a na Ukrajině. Více informací o publikacích vydaných v roce 2024 viz příloha 9. 1. a webové stránky <https://www.ustrcr.cz/>.

2.5 Konference a workshopy pořádané ÚSTR

Všechny odborné semináře, workshopy a konference vycházely z platného plánu činnosti pro daný rok. Plán činnosti na rok 2024 byl realizován v plném rozsahu, ba dokonce se podařilo zorganizovat i další akce nad jeho rámec. V minulém roce ÚSTR uspořádal celkem 30 akcí pro veřejnost, včetně šesti velkých konferencí a jedné Letní školy pro učitele. K mnoha konferencím a seminářům bylo možné připojit se on-line formou streamování, přičemž jejich audiovizuální záznam je prostřednictvím ústavního YouTube kanálu i nadále k dispozici. V květnu proběhla ve spolupráci se Státním archivem v Třeboni a Státním okresním archivem v Českých Budějovicích každoroční konference za účasti šesti desítek přednášejících expertů, která se zaměřila na relativně krátké období, ovšem s dlouhodobými následky, léta 1945–1948. V říjnu se ve spolupráci se Senátem Parlamentu ČR konal první ročník konference *Československá justice jako pilíř režimu 1948–1989*. V Knihovně Václava Havla ÚSTR již podeváté zorganizoval úspěšnou konferenci o československém undergroundu. K 35. výročí sametové revoluce se v listopadu v Lichtenštejnském paláci uskutečnila mezinárodní konference s názvem *(Ne)vyrovnaní se s komunistickou minulostí v evropském kontextu*. Zúčastnilo se jí velké množství domácích i zahraničních odborníků na danou problematiku. Ústav v daném roce pokračoval ve spolupráci s řadou vědeckých a paměťových institucí či archivů, jako např. Muzeum Paměti XX. století, Národní archiv, Knihovna Václava Havla, Korzo Národní, Mene Tekel. V rámci spolupráce s Ministerstvem obrany ČR a Sdružením bývalých politických vězňů se Ústav podílel na realizaci pietního aktu na Ďáblickém a Motolském hřbitově. Novým pravidelným diskuzním cyklem se stala akce s názvem *Cirkus ÚSTR*, která vznikla ve spolupráci s Knihovnou Václava Havla. Do regionů se pravidelně vydávalo Oddělení třetího odboje a Oddělení občanského vzdělávání se svými přednáškami. Na konci srpna se ve spolupráci s Muzeem Policie ČR uskutečnila *Letní škola pro učitele* zaměřená na výuku o problematice protikomunistického odboje a odporu, a to i s využitím virtuální reality.

2.6 Naplňování zákona č. 262/2011 Sb., o účastnících odboje a odporu proti komunismu, ve znění pozdějších předpisů

Na agendě zákona o třetím odboji se Ústav podílí již od roku 2012 a za tu dobu bylo k osobám jednotlivých žadatelů vypracováno několik stovek odborných stanovisek. V uplynulém roce došlo k nárůstu žádostí z Ministerstva obrany ČR, na jejichž základě odborní pracovníci Ústavu vypracovávají podrobná stanoviska k jednotlivým účastníkům odboje a odporu proti komunistickému režimu. V roce 2024 byl také novelizován zmíněný zákon, podle něž může nově podávat žádosti za některé žijící účastníky také ředitel Ústavu – pokud k tomu bude mít jejich souhlas. Dosud toho využilo několik jednotlivců. Zpracováním odborných stanovisek se zabývá Oddělení agendy zákona o třetím odboji, aktuálně sestávající ze čtyř odborných pracovníků. Pro Ministerstvo obrany ČR byla v uplynulém roce vypracována celkem čtyři obsáhlá odborná stanoviska, pět stanovisek bylo v závěru roku ve fázi dokončování u jednotlivých referentů a na vyhotovení čekalo dalších šest žádostí Ministerstva obrany ČR. Historici z Oddělení agendy zákona o třetím odboji průběžně také využívají nabyté poznatky k publikační a přednáškové činnosti. V uplynulém roce se zásadní měrou podíleli na úspěšném dokončení publikace *Popravení z politických důvodů v komunistickém Československu 1948–1989*, dále iniciovali nový cyklus přednášek *Třetí odboj v regionech* a publikovali úvodní studii o třetím odboji do tematického čísla časopisu *Paměť a dějiny*. Své zkušenosti prezentovali na *Letní škole pro učitele* nebo se podíleli na vytváření webové aplikace [Politicképrocesy.cz](https://www.politickeprocesy.cz) i na řadě dalších výzkumných a popularizačních aktivit Ústavu.

Statistický přehled vyřizování žádostí za období od 1. 1. do 31. 12. 2024

Odborná stanoviska pro Ministerstvo obrany ČR	
Přijaté žádosti	8
Stanoviska zpracovaná a odeslaná	4
Stanoviska rozpracovaná u referentů	5
Žádosti čekající na zpracování	6

16. 10. 2024, mezinárodní konference Aktuální stav poznání českého undergroundu, Knihovna Václava Havla (M. Vodrážka)

14. 10. 2024, konference Československá justice jako pilíř režimu 1948–1989, Senát Parlamentu ČR (E. Stehlík, T. Goláň, M. Vystrčil)

14. 10. 2024, konference Československá justice jako pilíř režimu 1948–1989, Senát Parlamentu ČR (E. Stehlík, T. Goláň, M. Vystrčil, K. Nedvědický, K. Šimka)

16. 10. 2024, mezinárodní konference Aktuální stav poznání českého undergroundu, Knihovna Václava Havla (M. Valenta)

4. 11. 2024, slavnostní vyhlášení výsledků prvního ročníku Literární ceny Waltera Sernera, Café Royal

4. 11. 2024, slavnostní vyhlášení výsledků prvního ročníku Literární ceny Waltera Sernera, Café Royal

Žádosti podané ředitelem Ústavu	
Obdržené souhlasy od účastníků	3
Odborná stanoviska odeslaná spolu se žádostí na ministerstvo	0
Stanoviska rozpracovaná u referentů	3
Žádosti čekající na zpracování	0

Srovnání s rokem 2023

	2023	2024
Přijaté žádosti celkem	1	11
Stanoviska zpracovaná a odeslaná	3	4
Stanoviska rozpracovaná u referentů	4	8
Žádosti čekající na zpracování	3	6

2.7 Zahraniční spolupráce

V oblasti zahraniční spolupráce došlo jak k navázání nových kontaktů, tak i k prohloubení stávajících. Nové sídlo ÚSTR díky své prostorové vybavenosti nabízí i nové možnosti spolupráce (například výstavy zahraničních partnerů).

European Network Remembrance and Solidarity (ENRS) – Konference Varšava

Pro možnosti financování mezinárodních projektů je klíčový vstup do ENRS, který se podařilo předjednat v roce 2024 tak, aby byl vstup uskutečněn v roce 2025. V roce 2025 organizace ENRS slaví 20. výročí své existence. Na konferenci ve Varšavě v květnu 2024 a na setkáních s představiteli ENRS bylo diskutováno konkrétní propojení aktivit.

Bundesstiftung Aufarbeitung der SED Diktatur, Berlin, Německo

V rámci konference ENRS ve Varšavě byl navázán kontakt se zástupci Bundesstiftung Aufarbeitung der SED Diktatur, což vedlo jednak k vystoupení paní Leny Ens na listopadové konferenci v Praze a jednak k darování výstavy *Macht der Gefühle*. Vernisáž včetně přednášky autora výstavy je plánována na rok 2025. Dále byly do knihovny darovány exempláře publikace *Museen und Gedenkstätten*.

Dokumentationsarchiv des österreichischen Widerstandes, Vídeň, Rakousko

Vídeňská instituce, která zastřešuje mnoho významných rakouských badatelů a historiků, též nabídla výstavy a jeví zájem o literaturu a spolupráci.

Mezinárodní konference v Praze (Ne)vyrovnání se s komunistickou minulostí

Díky četným interakcím se zástupci zahraničních států, během konferencí, společných akcí a setkání, nebylo těžké naplnit mezinárodní konferenci předními odborníky na dané téma. Během tří dnů se podařilo vyslechnout a v diskuzích propojit kapacity z Polska, Rumunska, Litvy, Ukrajiny, Ruska, Chorvatska, Srbska, Německa, Maďarska, USA, Slovenska a Albánie.

Dokument pro gruzínskou televizi

V rámci natáčení dokumentu o roce 1968 se na ÚSTR obrátila gruzínská ambasáda s prosbou o spolupráci. Odborníci z Ústavu vysvětlovali na kameru události 1968 na historických místech.

Dne 23. února 2024 podepsal ředitel ÚSTR doc. Ladislav Kudrna memorandum o spolupráci mezi ÚSTR a albánským ISKK (Institut pro studium zločinů komunismu a jeho následků). Obdobné memorandum bylo připraveno i s rumunskou partnerskou institucí.

Vedoucí edičního oddělení Stanislav Škoda a historik Petr Blažek vystoupili ve dnech 21. až 24. listopadu 2024 na konferenci k výročí pádu komunismu v rumunském Temešváru a v červnu 2024 na vzpomínkové akci v bývalé věznici Securitate v Sighetu.

Jan Dvořák a Anna Chlebina představili odbornému publiku svoji knihu *Velký teror na Ukrajině 1937–1938: perzekuce české menšiny* v březnu 2024 v Kyjevě. Následně přijeli o knize pohovořit spoluautoři knihy Andrij Kohut a Ana Morhun z ukrajinského Resortního státního archivu SBU.

15. 2. 2024, mezinárodní konference u příležitosti 10. výročí vzniku Maďarského Výboru národní paměti (NEB), Budapešť (R. Földváryné Kiss, L. Kudrna, R. Rogulski)

6. 9. 2024, návštěva ministra bez portfeje tchajwanské vlády s delegací, Archiv bezpečnostních složek Braník-Praha

6. 9. 2024, návštěva ministra bez portfeje tchajwanské vlády s delegací, Archiv bezpečnostních složek Braník-Praha (K. Nedvědický, L. Augustín, M. Urbánek, L. Kudrna)

16. 10. 2024, mezinárodní konference Aktuální stav poznání českého undergroundu, Knihovna Václava Havla (T. Hagen)

1. 3. 2024, návštěva vyslankyně Státu Izrael J. E. Annoa Azari, Dům Radost (K. Nedvědický, J.E. A. Azari, L. Kudrna)

12.–14. 11. 2024, mezinárodní konference (Ne)vyrovnaní se s komunistickou minulostí v evropském kontextu, Lichtenštejnský palác (R. Rogulski)

12.–14. 11. 2024, mezinárodní konference (Ne)vyrovnání se s komunistickou minulostí v evropském kontextu, Lichtenštejnský palác (I. Lukeš)

12.–14.11.2024, mezinárodní konference (Ne)vyrovnání se s komunistickou minulostí v evropském kontextu, Lichtenštejnský palác

12.–14. 11. 2024, mezinárodní konference (Ne)vyrovnání se s komunistickou minulostí v evropském kontextu, Lichtenštejnský palác (J. Přibáň)

12.–14. 11. 2024, mezinárodní konference (Ne)vyrovnání se s komunistickou minulostí v evropském kontextu, Lichtenštejnský palác (Z. Kühn)

12.–14. 11. 2024, mezinárodní konference (Ne)vyrovnání se s komunistickou minulostí v evropském kontextu, Lichtenštejnský palác (T.Golář)

12.–14. 11. 2024, mezinárodní konference (Ne)vyrovnání se s komunistickou minulostí v evropském kontextu, Lichtenštejnský palác (B. Rychlík)

12.–14. 11. 2024, mezinárodní konference (Ne)vyrovnání se s komunistickou minulostí v evropském kontextu, Lichtenštejnský palác (I. Lukeš, M. McDonagh-Pajerová, A. Mitrofanov, M. Dvořák)

12.–14. 11. 2024, mezinárodní konference (Ne)vyrovnání se s komunistickou minulostí v evropském kontextu, Lichtenštejnský palác (K. Nedvědický, A. Morštajnová)

12.–14. 11. 2024, mezinárodní konference (Ne)vyrovnání se s komunistickou minulostí v evropském kontextu, Lichtenštejnský palác (D. Kroupa)

12.–14. 11. 2024, mezinárodní konference (Ne)vyrovnání se s komunistickou minulostí v evropském kontextu, Lichtenštejnský palác (J. Mihola)

12.–14. 11. 2024, mezinárodní konference (Ne)vyrovnání se s komunistickou minulostí v evropském kontextu, Lichtenštejnský palác (Režisér V. Menšíl a režisérka K. Vlachová)

12.–14. 11. 2024, mezinárodní konference (Ne)vyrovnání se s komunistickou minulostí v evropském kontextu, Lichtenštejnský palác

Popravení

z politických důvodů
v komunistickém
Československu

Petr Mallota a kol.

Popravení

z politických důvodů
v komunistickém
Československu

Petr Mallota a kol.

Popravení

z politických důvodů
v komunistickém
Československu

Petr Mallota a kol.

Popravení

z politických důvodů
v komunistickém
Československu

Petr Mallota a kol.

Prepararea
ocelului

182

183

3

Vzdělávací činnost

3.1 Vzdělávací semináře pořádané ÚSTR

Zaměstnanci Oddělení občanského vzdělávání (OOV) během roku 2024 konsolidovali své aktivity započaté ve druhém pololetí roku 2023.

- 1) Na základě požadavků veřejných institucí poskytují tematicky vymezené přednášky, z nichž některé jsou doplněny filmovou projekcí, zvukovými ukázkami nebo aplikací virtuální reality. U řady témat umožňují zájemcům volit mezi přednáškovou a seminární formou. Témata jsou prezentována na webových stránkách ÚSTR a pokrývajících různé oblasti (např. problematiku represí a perzekucí, kořeny antisemitismu, hrozby extremismu, klíčové události moderních českých dějin – protektorát, okupace v roce 1968), včetně metodiky výuky a didaktiky. Přednášky byly uskutečňovány dle zájmu v průběhu roku; celkově bylo prezentováno 64 přednášek.
- 2) Zároveň byly nabízeny i „vzdělávací balíčky“, které mohou učitelé využívat samostatně, bez osobního zapojení členů OOV. Pokrývají opět rozmanité oblasti (např. převýchova dětí v Německu za 2. světové války, protektorátní školství, Československo v letech 1945–1948, politické procesy ve východním bloku, perzekuce letců RAF po roce 1948). Pro každé téma byl vytvořen pracovní list.
- 3) Dále OOV organizovalo a realizovalo několik jednorázových akcí. Nejvýznamnější je **Letní škola pro učitele**, která se uskutečnila 29. srpna v Muzeu policie. Tématem byl Protikomunistický odboj a odpor.
- 4) V termínu 11.–12. června 2024 byla ve spolupráci s Muzeem paměti XX. století realizována **Letní škola pro studenty ve Svatém Janu pod Skalou**. Diskutováno bylo téma totalitních praktik a táborů nucených prací.
- 5) Další tradiční akcí je **Korzo národní**, kde byla diskutována témata sovětizace Československa a komunistický režim v 80. letech 20. století.
- 6) Pravidelně v průběhu roku byly ve spolupráci s 3kino Festem či Muzeem paměti XX. století realizovány edukační akce k filmovým projekcím, které se zabírají tématem totality.
- 7) Zaměstnanci OOV realizovali přednášky v rámci Univerzity třetího věku Fakulty managementu Vysoké školy ekonomické (Jindřichův Hradec).

3.2 Letní školy pro učitele a studenty

Oddělení občanského vzdělávání organizovalo a realizovalo několik jednorázových akcí. Nejvýznamnější je *Letní škola pro učitele*, která se uskutečnila 29. srpna v Muzeu policie. Tématem byl *protikomunistický odboj a odpor*, zvýšená pozornost byla věnována didaktickým aspektům; vedle přednášek zahrnutých do tří tematických bloků byly součástí i tři paralelně probíhající specializované semináře, představující vybraná témata ještě hlouběji. Akce se zúčastnilo na sedm desítek učitelů, kterým prezentovalo 14 badatelů či expertů na vzdělávání.

V termínu 11.–12. června 2024 byla ve spolupráci s Muzeem paměti XX. století realizována *Letní škola pro studenty ve Svatém Janu pod Skalou*. Diskutováno bylo téma totalitních praktik a táborů nucených prací. Zúčastnilo se 60 studentů.

3.3 Stáže

V roce 2024 proběhly na ÚSTR dvě stáže (což odpovídá počtu uzavřených smluv o stážích), z toho jedna stáž pokračuje i v roce 2025:

Oddělení výzkumu období 1968–1989

stážistka: Marie Magdalena Tylova
mateřská instituce: Fakulta humanitních studií
Univerzity Karlovy
doba trvání stáže: 15. 10. 2024 – 31. 3. 2025

garant: Milan Bárta

Oddělení výzkumu období 1968–1989

stážista: Mgr. Milan Dobeš
mateřská instituce: Právnická fakulta Masarykovy univerzity
v Brně
doba trvání stáže: 24. 9.–23. 10. 2024

garant: Daniel Povolný

29.-30. 5. 2024, odborná konference Československo v letech 1945–1948, České Budějovice

29. 8. 2024, Letní škola pro učitele, Muzeum Policie ČR

9. 4. 2024, prezentace knihy historika J. Smlsala *Holokaust a majetková perzekuce Romů v Protektorátu Čechy a Morava* v prostorách Muzea romské kultury, Brno

Velký teror
na Ukrajině
1937–1938:
perzekuce
české menšiny

Upraveno
Jan Dvořák
Jana Chrástová
Alois Fojtík
Jana Moravská

Переклад
Григорій
Зуєв Христюк
Аллах Віктор
Анна Морган

Velký teror
na Ukrajině
1937–1938:
perzekuce
české menšiny

Великий терор
в Україні
1937–1938 рр.:
переслідування
чеської меншини

Великий терор
в Україні
1937–1938 рр.:
переслідування
чеської меншини

ST
NÍ ARCHIV
AJINY

4

Popularizační činnost

4.1 Výstavy

V roce 2024 se realizovalo 24 expozic výstav na 9 místech po celé České republice a 1 výstava v zahraničí (Rumunsko). Ústav se spolupodílel na akci **90 let Domu Radost**, kde kromě odborných přednášek historiků prezentoval 4 výstavy ze své produkce (např. **Fotbal v undergroundu** nebo komiksová výstava **Ještě jsme ve válce**). V tomto ohledu Ústav spolupracoval především se školami, městskými úřady a knihovnami; všechny tyto instituce jeví stálý zájem o zápůjčky výstav ÚSTR.

4.2 Semináře, diskuze a přednášky

Ústav uspořádal 30 akcí primárně určených pro širokou veřejnost. Představil řadu nových knižních titulů, diskutoval o zajímavých tématech a zajistil několik seminářů s různým zaměřením. Již tradičně se podílel na oslavách 17. listopadu v rámci akce **Korzo Národní**, kde se prezentoval prostřednictvím stánku s publikacemi a propagačními předměty a přednáškami historiků, včetně ředitele ÚSTR, ve vzdělávací tramvaji. Záznamy z mnoha akcí lze nalézt na YouTube kanálu ÚSTR. Přehled akcí uspořádaných pro veřejnost viz přílohy.

4.3 Oddělení komunikace

Oddělení komunikace bylo změnou organizačního řádu ustaveno v únoru 2024 a jako takové naplňuje koncepci ÚSTR s přesahem do dalších PR a marketingových oblastí:

- Media relations
- Digitální marketing, sociální sítě
- Webové stránky instituce
- Event management
- Partnerské instituce
- Barterová spolupráce
- Fundraising
- Vyhledávání nových příležitostí pro oblast vnějších vztahů a marketingu
- Vnější vztahy

Prioritou Oddělení komunikace je prezentace výsledků činnosti jednotlivých oddělení ÚSTR, posilování dobrého jména instituce navenek, vyhledávání nových partnerských institucí a synergií s těmito institucemi, vytváření koncepcí směřujících k propagaci vybraných projektů formou projektových řízení. Neméně významnou roli však v rámci PR a marketingu zastávají samostatné, ucelené projekty typu křtů nových publikací a prezentací vedené v méně formálním duchu s cílem vzbudit zájem široké veřejnosti a zaměřit pozornost na konkrétní cílové skupiny.

Podstatnou část činnosti roku 2024 představovaly kampaně s cílem posílit pozitivní mediální obraz na veřejnosti a současně udržet renomé respektované paměťové instituce mezi odbornou veřejností. Po obsahové stránce bylo zapotřebí soustředit se na zabezpečování profilu ÚSTR s využitím sociálních sítí. To se v roce 2024 podařilo v míře maximální, viz tabulky níže.

4. 6. 2024, mezinárodní
konference Systémová
transformace v zemích střední a
východní Evropy, Varšava

13. 6. 2024,
výstava Jan Palach 1969
v Sighetu v Rumunsku

8. 3. 2024, divadelní
rekonstrukce politického
procesu s oddílem Blesk, Vrchní
soud Praha (D. Řeřichová)

8. 3. 2024, divadelní
rekonstrukce politického
procesu s oddílem Blesk, Vrchní
soud Praha

8. 3. 2024, divadelní
rekonstrukce politického
procesu s oddílem Blesk, Vrchní
soud Praha

25. 3. 2024, cyklus seminářů
Třetí odboj v regionech:
Protistátní skupina „Jan
Žemla a spol.“ - odboj nebo
provokace? Univerzita
Pardubice (M. Tichý)

Sociální sítě

Sociální sítě ÚSTR hrají v komunikaci výsledků práce ÚSTR v současnosti klíčovou a nezastupitelnou roli, jejich prostřednictvím Ústav o své činnosti informuje co nejširší publikum. K tomuto účelu využívá čtyři kanály: Facebook a Instagram (provozuje Meta), X (X Corp. / Elon Musk) a YouTube (Google). Z pohledu dosahu je nejvýznamnějším kanálem na sociálních sítích hlavní facebookový účet ÚSTR. V současnosti má bezmála 15 000 sledujících, přičemž roční dosah v roce 2024 činil přibližně 340 000 uživatelů sítě Facebook. Z pohledu obsahu je patrně nejvýznamnější video-kanál na serveru YouTube, neboť přímo prezentuje práci historiků ÚSTR. Zmíněný profil na YouTube v současnosti sleduje necelých 3 000 uživatelů a za uplynulý rok 2024 zaznamenal 130 000 zhlédnutí. Twitter a Instagram hrají v tomto kontextu především podpůrnou roli, ať už kvůli zásahu (Instagram), nebo možností prezentace obsahu (X). V roce 2024 zaznamenaly nicméně všechny profily Ústavu na sociálních sítích výrazný nárůst ve sledovanosti i počtech sledujících. V předchozím roce dosah příspěvků ÚSTR na této síti vyšplhal na 103 000, takže meziroční nárůst byl výrazný. Tento účet také začalo sledovat 809 nových uživatelů. Druhým klíčovým kanálem komunikace byl YouTube, kde počet zhlédnutých videí narostl ze 75 000 (2023) na 130 000 (2024), což je meziroční nárůst a současně nejlepší výsledek v historii organizace (předchozí rekord z let 2021 a 2022 činil kolem 81 000 zhlédnutých videí). Výrazný nárůst sledovanosti zaznamenal také Instagram (z necelých 3 000 uživatelů na 38 000), u X (Twitteru) jsme zaznamenali dosah 91 000 osob, srovnání s předchozím rokem bohužel nelze provést, neboť X neposkytuje neplaceným účtům potřebná data. Shrnutí jednou větou, sociální sítě ÚSTR jsou nejsledovanější v historii a stále rostou.

Tabulka sledovanosti hlavních účtů ÚSTR na sociálních sítích:

Sociální síť	2024	2023	Změna v %	Sledující
Facebook (dosah)	342 000	103 000	nárůst +194 %	meziroční nárůst o 809 sledujících
Instagram (dosah)	38 000	2 627	nárůst +1200 %	meziroční nárůst o 250 sledujících
X (zobrazení)	91 000	nedostupné		meziroční nárůst o 174 sledujících
YouTube (zhlédnutí)	130 000	75 600	nárůst +75 %	meziroční nárůst o 451 sledujících

Významnou roli v akceleraci sledovanosti sociálních sítí ÚSTR, a tedy i propagaci jeho práce, může sehrát placená propagace, jak naznačuje několik příkladů z druhé poloviny roku 2024. Díky partnerství s PRE jsme mohli na sociálních sítích intenzivně podpořit šíření informací o Literární ceně Waltera Sernera, což se projevilo na její sledovanosti, která v metrice zobrazení přesáhla napříč sítěmi 1,5 miliónu (views). Lapidárně dopad propagace shrnul v rozhovoru autor vítězného literárního díla David Seltenreich: „*Dozvěděl jsem se o této soutěži ze sociálních sítí, nedalo se tomu uniknout.*“

Placená propagace se pozitivně projevila také v případě zviditelnění časopisu *Paměť a dějiny*, který si i díky ní předplatilo o několik desítek uživatelů více, a konečně výrazný zásah měla i kampaň k uvedení publikace Petra Malloy *Popravení z politických důvodů v komunistickém Československu*, což se odrazilo jak ve sledovanosti a zájmu na sociálních sítích (od dosahu jednotlivých příspěvků až po počet zhlédnutí podcastu ÚSTR), tak např. v enormním zájmu veřejnosti o uvedení publikace v Paláci Archa.

26. 10. 2024 Cyklistický nadšenec Adam Koniuszewski v Paláci Archa

26. 6. 2024, pietní akt v Ďáblicích za oběti komunistického režimu, Ďáblický hřbitov (J. Malá, K. Nedvědícký)

V roce 2024 ÚSTR:

- vydal celkem 34 tiskových zpráv
- rozeslal 10 externích newsletterů včetně letního dvojčísla
- představil nový informační materiál „list ÚSTR“ s pozvánkami a informacemi o nových aktivitách instituce
- medializoval na 50 svých akcí

Oblíbě se těšily další nové informační materiály ÚSTR: V polovině října bylo vydáno zbrusu nové číslo materiálu s názvem *Extra EDU*, určené především pedagogům a učitelům základních a středních škol. Současně byla zavedena pravidelná rubrika *Kalendárium* (na YT) a *Historie právě dnes* – na webových stránkách s možností dalšího sdílení. Od ledna 2024 do prosince 2024 bylo ze strany médií publikováno na téma ÚSTR celkem:

Od ledna 2024 do prosince 2024 bylo ze strany médií publikováno na téma ÚSTR celkem:

2 272 on-line článků

788 článků v tištěných médiích

302 televizních příspěvků (včetně podcastů)

1 094 rozhlasových příspěvků

Oddělení komunikace se aktivně podílelo na organizaci a realizaci vybraných akcí. Zajištění publicity, tedy celkově komplexního zviditelnění, mělo za cíl posílit dobré jméno paměťové instituce. Postupně došlo také k intenzivnějšímu propojování s příslušnými odbory a odděleními ÚSTR, podařilo se prohloubit spolupráci s jednotlivými odbornými pracovníky či aktivně vstoupit do kontaktu s partnery z řad (nejen) státních institucí s cílem rozvoje oblasti fundraisingu.

Oblast vnějších vztahů

Proaktivní komunikace se stávajícími či potenciálními partnery si kladla za cíl posílit dobré jméno instituce z hlediska PR a navázat prezentací jednotlivých odborníků v rámci konkrétních událostí. V tomto smyslu s akcentem na:

- osobní kontaktů vybraných partnerů s cílem vyšší provázanosti a PR spolupráce na vybraných akcích (ČTK Protex, Academia, Pražská plynárenská / Galerie Smečky, Pražská energetika, Webnode...)
- prezentace vybraných událostí v regionech a krajských městech ČR (Třebíč, Brno, České Budějovice, Pardubice...)

4.4 Pamětnický digitální archiv Paměť národa

Statistiky portálu Paměť národa za rok 2024

- 18 569 pamětníků v databázi, roční nárůst za rok 2024 o 1 716 – do databáze přibude denně cca pět nových pamětnických karet.
- 10 498 publikovaných pamětníků – za rok 2024 bylo publikováno 1 468 nových pamětnických medailonů (jde o historicky jednoznačně nejvyšší počet za dobu fungování projektu). Na Paměti národa tedy přibývají průměrně čtyři nově publikované pamětnické medailony denně.
- 19 644 registrovaných badatelů, roční nárůst činí 1 837 – na PN se zaregistruje přibližně pět nových badatelů denně.
- 156 263 uložených fotografií, na Paměti národa v roce 2024 přibylo 19 339 snímků, to je zhruba 50 nových fotografií denně.
- 63 350 klipů, za rok 2024 bylo do databáze uloženo 6 461, klipů – denně přibývá zhruba 17 nových klipů.

Portál

Databáze pamětnických vzpomínek www.pametnaroda.cz vznikla v roce 2008 na základě smluvní spolupráce mezi ÚSTR, Českým rozhlasem a neziskovou organizací Post Bellum, z. ú. Po celou dobu plní základní zadání – uchovávat a zpřístupňovat vyprávěná svědectví pamětníků totality režimů 20. století. Statistiky uvádějí rekordní počty publikovaných pamětníků a přetrvávající zájem laické i odborné veřejnosti vyjádřené počty badatelů, kteří mohou po on-line registraci pracovat s audio - či videozáznamy celých rozhovorů.

Pokud jde o workflow, povedlo se urychlit celý publikační proces, tedy zkrátit dobu od pořízení rozhovoru k publikování zpracovaného medailonu na portálu Paměť národa, čemuž odpovídá rekordní počet publikovaných svědectví. Daří se to i díky využití moderních nástrojů, na překladech medailonů do angličtiny se v roce 2024 ve větší míře podílejí automatické nástroje – aplikace DeepL Translate. Tazatelé také vedle samotného sběru rozhovorů více pracují s dalšími typy pramenů, zde je možné vyzdvihnout dlouhodobou velmi dobrou spolupráci s Archivem bezpečnostních složek.

Z jednotlivých dokumentačních projektů lze uvést například projekt mapování míst spjatých s rušením zahraničního vysílání před rokem 1989 realizovaný v rámci projektu certifikace European Heritage Label. Podařilo se natočit vzpomínky pamětníků ke konkrétním vysílačům ve všech krajích České republiky. Dokumentační aktivity se neomezují jen na Českou republiku. Zmínit lze natáčení pamětníků v Gruzii a Arménii mapující komunistické represe, vysídlování obyvatel i rozpad sovětské moci v regionu. Vedle toho dokumentaristé Paměti národa ve spolupráci s řadou partnerských institucí natáčejí svědectví z oblastí, kde musí i dnes lidé čelit totalitním režimům (Rusko, Bělorusko, Kuba, Čína, Myanmar a další).

S Pamětí národa jsou spojeny další vzdělávací, publikační, výstavní, ale také sociální (Centrum pomoci Paměti národa) a humanitární (sbírky ve prospěch obránců Ukrajiny) aktivity. Během roku 2024 byl inovován *Magazín Paměti národa* coby „publicistická vrstva“ portálu. Vzrostl také počet akcí pro veřejnost. Již třetím rokem Paměť národa pro celou letní sezonu zpřístupnila jižní tribunu Strahovského stadionu, aby zde prezentovala své aktivity. Osvědčil se formát komentovaných vycházek nejen na stadionu, ale i v dalších místech Prahy a v regionech. Paměť národa se též stala partnerem úspěšného filmu *Vlny*, což krom jiného vyústilo v řadu besed s žáky a studenty, kteří se účastnili promítání v rámci projektu <https://skolniprojekce.cz>. Paměť národa nadále rozšiřuje i své regionální sítě. Na podzim 2024 byla otevřena další pobočka Institutu Paměti národa, tentokrát v Ostravě.

4.5 Knihovna Jána Langoše a Centrum pro československé válečné deníky a dopisy

V minulém roce byla zahájena příprava k přestěhování části fondu do nových prostor v Paláci Archa, přičemž stěhování samotné proběhlo v září. Do knihovny byla přijata zaměstnankyně se zaměřením na archivní a knihovní služby. Knihovna kromě běžných knihovnických agend, jako je půjčování a vrácení výpůjček, katalogizace nových dokumentů, revize fondu a provedení odpisů, poskytovala meziknihovní (a mezinárodní) výpůjční službu, zatím pouze pro badatele Ústavu. Knihovna zajišťuje také indexaci periodik do elektronické databáze CEEOL a EBSCO. Podařilo se aktualizovat a doplnit adresy spřátelených institucí k výměně publikací, byla vyvinuta snaha o více aktivní přístup k vzájemné spolupráci. Pro nově založené *Centrum pro československé válečné deníky a dopisy* převzal ÚSTR první dary (např. od pana Václava Hory, pana Tomáše Zahradníka, paní Soni Marvanové nebo paní Bány Osvald). V rámci spolupráce s Oddělením vědy a realizace projektů se knihovna podílela na sběru, kontrole a zaslání do RIV (Registr informací o výsledcích dosažených při řešení projektů výzkumu a vývoje). Knihovní systém KOHA se osvědčil jako spolehlivý, uživatelsky přívětivý

a moderní. Knihovna nadále spolupracuje s firmou R-Bit na úpravách jednotlivostí, např. v systému výpůjček, upomínek, doplnění obálek knih, textu přihlášky apod.

4.6 Ceny Václava Bendy

V úterý 28. ledna 2025 se v prostorách Senátu Parlamentu ČR uskutečnil 16. ročník Ceny Václava Bendy, která se do povědomí veřejnosti postupně vžila jako „Cena ÚSTR“. Šestnáct laureátů převzalo medaili za úsilí vynaložené v boji proti totalitním režimům. Václav Havel a Václav Veber získali ocenění in memoriam. Průběh slavnostního ceremoniálu bylo možné sledovat on-line v reálném čase, a to díky streamu zajištěnému Senátem Parlamentu ČR a jeho distribucí službou ČTK Connect. Další novinkou byla krásná cena z křišťálového skla ve tvaru srdce, kterou speciálně pro tuto příležitost vytvořil renomovaný český sklář a umělec Jiří Pačinek.

Laureáti Cen Václava Bendy 2024

MILENA BLATNÁ

Velké srdce i odvahu projevila v 50. letech dcera z učitelké rodiny, kterou rodiče vychovávali v úctě k hodnotám demokracie, vlastenectví a lásky k pravdě. Maturitu složila v roce 1952 a poté se rozhodla odložit vysokoškolské studium, aby finančně pomohla rodině. Nastoupila jako civilní zaměstnankyně do nechvalně proslulých jáchymovských dolů, kam komunistický režim zavíral politické vězně. Vnímavá a statečná dívka, které v té době nebylo ani dvacet let, se pro mnohé odsouzené stala nenahraditelnou spojkou a povzbuzením v nepředstavitelných útrapách pracovního lágru. Vězňům z pozice kolektorky zprostředkovávala zakázaný písemný styk s rodinami, mnohým také nosila na šachtu jídlo. Nezištná pomoc osobám, kterých se totalitní režim chtěl zbavit, však byla prozrazena a v roce 1954 byla Milena Blatná propuštěna z práce. Ještě předtím se ale na šachtě seznámila se studentem Jiřím, odsouzeným pro velezradu za protikomunistický odboj. Partneři překonali i dlouhé odloučení a po propuštění Jiřího v roce 1958 se vzali. V roce 1968 se Jiří Blatný angažoval v Klubu bývalých politických vězňů K 231, po sametové revoluci se manželé společně zapojili do činnosti Konfederace politických vězňů, kterou nyní tato statečná žena vede.

BOHUMIL DOLEŽAL

Vystudoval filozofii, pracoval v Československém spisovateli nebo časopise Tvář. Po sovětské okupaci mohl vykonávat jen dělnické profese, později pracoval jako počítačový programátor. V roce 1977 podepsal Chartu 77, ale později byl k ní kritický. Byl aktivní v samizdatu, v roce 1987 spoluzakládal Demokratickou iniciativu, která se 11. listopadu 1989 prohlásila za politickou stranu. Státní bezpečnost ho sledovala jako nepřátelskou osobu I. kategorie, mnohokrát byl zatčen, naposledy ještě 19. listopadu 1989. Po sametové revoluci působil jako poslanec ve Federálním shromáždění, patřil ale ke kritikům postkomunistů a z parlamentního klubu Občanského fóra byl vyloučen. Poté byl v letech 1992–1994 členem ODS, pracoval jako šéf poradců premiéra Václava Klause, ale pro nesouhlas s jeho politikou z této strany vystoupil. Mezi lety 1993 a 2002 přednášel na Fakultě sociálních věd Univerzity Karlovy o dějinách a problémech politického myšlení, působil jako nezávislý publicista a politický komentátor v několika českých denících. Jeho komentáře a eseje, v nichž hájí hodnoty liberální demokracie, vyšly souborně v několika knihách.

FEDOR GÁL

Narodil se v ghettu Terezín, kde byla v té době vězněna jeho matka a starší bratr. Svěho otce nikdy nepoznal, ten byl vězněn v Sachsenhausenu a byl zavražděn na konci války při pochodu smrti. V čase válečné Slovenské republiky rodině

arizovali majetek a v roce 1948 jim komunisté v rodné Partizánské (dříve Nemecké) Ľupči na Slovensku znarodnili statek, na kterém hospodařili. Po maturitě na chemické průmyslovce pracoval Fedor Gál jako dělník v chemických továrnách a dálkově vystudoval Vysokou školu chemicko-technologickou. Poté se věnoval sociologii a prognostice, pracoval v několika výzkumných ústavech. V listopadu 1989 se stal jednou z tváří sametové revoluce. V Bratislavě spoluzakládal politickou platformu Verejnosc proti násiliu a v čase prvních svobodných voleb v roce 1990 byl jejím předsedou. Aktivně se podílel na zrodu demokratického zřízení. Krátce byl činný ve slovenské politice. Po rozpadu Československa se přestěhoval do Prahy a přednášel na Fakultě sociálních věd Univerzity Karlovy. V současné době vydává především knihy zaměřené na téma menšin, jinakosti, prožitku holocaustu a věnuje se rovněž publicistice a filmové dokumentaristice.

VÁCLAV HAVEL in memoriam

Disidenta, dramatika, vůdčí osobnost „sametové revoluce“, posledního prezidenta Československa a prvního prezidenta České republiky není možné jen krátce představit, na to pár řádek nestačí. Ani to není třeba. Připomeňme proto jen několik z mnoha povzbudivých slov, která ve svém životě řekl a která jsou stále aktuální: „Pravda a láska musí zvítězit nad lží a nenávistí.“

IVO KLEMPÍŘ

Když v únoru 1948 v Československu převzali moc komunisté, odmítl se s tím smířit, chtěl se tomu aktivně postavit. V září 1948 se ve škole v jedné třídě potkal s později popraveným Vladivojem Tomkem. Na tajných schůzkách společně s ním a dalšími plánovali sabotážní akce. V prosinci 1952 část skupiny přepadla vojenskou hlídku s cílem získat zbraně. Došlo k přestřelce, po které zůstal jeden voják mrtvý a jeden zraněný. Samotné akce se Ivo Klempeř sice nezúčastnil, ale když byla skupina po sedmi letech odhalena, byl i on mezi souzenými a odsouzenými. Za trestný čin velezrady měl ztratit svobodu na 12 let. Postupně prošel věznicemi v Praze-Ruzyni, Plzni-Borech a v Leopoldově, propuštění se dočkal v roce 1964. O padesát let později, v roce 2014, obdržel od ministra obrany dekret a odznak za účast v protikomunistickém odboji.

EDA KRISEOVÁ

Narodila se v protektorátní Praze do rodiny sochařky a architektky. V šedesátých letech vystudovala žurnalistiku, ale po okupaci v roce 1968 jí režim znemožnil publikovat. Její poslední reportáž byla o Janu Zajícovi, který se v roce 1969 na protest proti okupaci Československa upálil. Kvůli zákažu publikování za normalizace střídala povolání, pracovala mimo jiné i v psychiatrické léčebně. Začala se věnovat literární tvorbě, své prózy a překlady ale mohla publikovat

pozuje v samizdatu a v exilových nakladatelstvích. Minimálně od poloviny sedmdesátých let patřila k okruhu pražského disentu, a proto byla bedlivě sledována komunistickou tajnou policií. Během sametové revoluce se stala součástí tzv. koordinačního centra Občanského fóra a brzy na to i mluvčí Václava Havla. Po jeho zvolení československým prezidentem pracovala jako jeho poradkyně, poté působila v prezidentské kanceláři jako ředitelka Oddělení stížností a milostí. Od roku 1992 se ale opět věnuje především literární tvorbě. Po revoluci vyšly tiskem její samizdatové publikace i nové prózy. Celkem během své literární kariéry napsala dvě desítky knih, včetně románu z prostředí volyňských Čechů nebo životopisu Václava Havla.

DANIEL KROUPA

Komunisté jeho otci znárodnili prosperující firmu, takže to se svým „buržoazním původem“ neměl v dětství a mládí lehké. V polovině šedesátých let začal docházet na přednášky do Městské knihovny v Praze, kde poznal překladatele a básníka Jana Vladislava a slyšel mluvit Jana Patočku. Díky své konverzi ke křesťanství se seznámil s okruhem mladých lidí z katolického kroužku Vigilie, kteří ho inspirovali a formovali v názorech. Externí studium na filozofické fakultě nedokončil, protože neudělal zkoušku z marxismu-leninismu. Podepsal Chartu 77, čímž začaly jeho pravidelné výslechy na Státní bezpečnosti a býval také preventivně zatýkán při různých výročích. V rámci disentu pořádal vlastní filozofický seminář s cílem udržet v mladých lidech myšlení nezávislé na komunistické oficiální doktríně. V roce 1989 působil ve vedení Občanského fóra a spoluzaložil Občanskou demokratickou alianci. Jako poslanec se podílel na přípravě Ústavy České republiky, působil jak v Poslanecké sněmovně, tak v Senátu ČR. Přednášel filozofii na Univerzitě Karlově a Univerzitě Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem.

CYRIL MICHALICA

Odvaha mu nikdy nechyběla. Když se ještě v době 2. světové války muži z obce, kde vyrůstal, scházeli u nich doma k poslechu zahraničního rozhlasu, hlídal okolí. Když komunisté po únoru 1948 zakázali katolickou sportovní organizaci Orel, spolu s dalšími jeho členy se podílel na drobných sabotážích. Dvěma členům skupiny zařídil přechod přes státní hranice, poté ale byla jeho činnost prozrazena. Soud s ním měl zastrážit i ostatní, proto byl jako mladistvý odsouzen k tříletému trestu, který si téměř celý odseděl. Věznili ho v tvrdých podmínkách nechvalně proslulého nápravného zařízení pro mladistvé v Zámrsku. Po propuštění musel narukovat na vojnu, kde ho zařadili k oddílům PTP. Obtížně pak v dalších letech hledal práci, nakonec ji našel v ostravských dolech. Po roce 1989 nemohl být rehabilitován, protože nebyl k nalezení jeho rozsudek. Nakonec se objevil a v říjnu 2014 tak Cyril Michalica obdržel od ministra obrany Pamětní odznak a Osvědčení účastníka odboje a odporu proti komunismu.

MARTIN PALOÚŠ

O svém celoživotním nastavení říká: „Vždycky jsem byl v jakési opozici vůči režimu, to jsem měl z domova.“ Narodil se v Praze do intelektuální rodiny, ale rodiče pro své názory mohli vykonávat jen dělnické profese. Jemu samotnému se sice podařilo vystudovat Přírodovědeckou fakultu Univerzity Karlovy a stihl ještě složit rigorózní zkoušku, ale ze zaměstnání učitele programování ve státním podniku byl po podpisu Charty 77 okamžitě vyhozen a skončil jako topič v kotelně. Chartu 77 a především přátelství s Václavem Havlem, s nímž se setkal na studiích, vnímá jako zlomovou věc svého života. V disentu se věnoval samizdatovým překladům, psal filozofické eseje a v roce 1986 plnil roli mluvčího Charty a zajišťoval zahraniční vztahy. V listopadu 1989 se stal jedním ze zakládajících členů Občanského fóra, v roce 1990 byl poslancem za OF ve Federálním shromáždění. Poté se již věnoval práci na ministerstvu zahraničí, vykonával funkci náměstka ministra, pět let byl velvyslancem v USA a šest let stálým zástupcem ČR při OSN. V minulosti zastával také post předsedy Českého helsinského výboru a působil i jako ředitel Knihovny Václava Havla. V současné době mj. vyučuje na Floridské mezinárodní univerzitě v americkém Miami.

BOŽENA PIŠTĚLÁKOVÁ

Narodila se v roce 1925 do rodiny Novákových na statku v obci Boršov u Kyjova. Jako mladá se seznámila s Josefem Cichrou, který se po převratu v roce 1948 podílel na odboji proti komunistickému režimu. Na začátku padesátých let mu opakovaně pomohla s ukrýváním osob, které hledala Státní bezpečnost. Na rodinném statku v Boršově našel bezpečný azyl například Jan Hochman, člen katolické protirežimní organizace Zvon, nebo legendární kurýr a politický vězeň Štěpán Gavenda, který se k Novákovým uchýlil mimo jiné po svém útěku z komunistické věznice v Leopoldově. V roce 1952 byl Gavenda za dramatických okolností znovu dopaden a během výpovědi prozradil i svůj úkryt u Novákových, což po nátlaku vyšetřovatelů potvrdila i Cichrova sestra Marie. V březnu 1954 tak byla Božena odsouzena za velezradu k osmiletému trestu. Prošla věznicemi v Uherském Hradišti a slovenských Želiezovcích. Po amnestii v roce 1959 se vrátila do rodného Boršova, z kádrových důvodů ale nenašla kvalifikovanou práci – nejdříve sázela stromy v lese, poté až do důchodu pracovala jako dělnice v nábytkářské firmě. S manželem se pak odstěhovali do Brna.

PETR PITHART

Ještě za studií vstoupil do Komunistické strany Československa. Bylo to přirozené rozhodnutí, protože jeho otec patřil ještě k předválečným členům strany a po nástupu komunistů udělal politickou kariéru. Zlom v jeho životě přišel s okupací Československa v roce 1968. Se svými studenty se účastnil okupační stávk, odevzdal stranickou legitimaci

a s rodinou přesídlil do Oxfordu, kde získal stipendium. Před znovuzavřením československých hranic ale uposlechl výzvy komunistické vlády a vrátil se. V roce 1971 ho vyloučili z Univerzity Karlovy, v dalších letech pak pracoval v dělnických profesích. Řadu let úspěšně organizoval pašování exilové literatury ze zahraničí. V roce 1977 byl jedním ze signatářů Charty 77, v samizdatu publikoval řadu svých knih, mnohdy pod pseudonymem. Po revoluci 1989 se aktivně účastnil obnovy demokratického státu, bývá označován za otce zakladatele české politiky a ústavnosti. Tři roky byl předsedou vlády, v dalších letech dlouholetým předsedou Senátu Parlamentu ČR. Působil i jako vedoucí Katedry politologie a sociologie Právnické fakulty Univerzity Karlovy.

PETR PLACÁK

Jeho otec podepsal Chartu 77, což se samozřejmě odrazila v životě syna. Třeba tím, že nemohl studovat střední, respektive vysokou školu. V 80. letech patřil mezi výrazné postavy mladší disidentské generace, publikoval v samizdatu, hrál také v kapele The Plastic People of the Universe. Veřejně prosazoval aktivnější přístup v opoziční činnosti, právě z jeho popudu proto vznikla iniciativa České děti, jejichž manifest proklamoval obnovu českého království s tím, že „král je aspoň odpovědný Bohu, zatímco komunisté nejsou odpovědní nikomu a za nic“. Byl jedním z hlavních organizátorů opozičních demonstrací v letech 1988 a 1989, třeba i známé manifestace v Praze na Škroupově náměstí v prosinci 1988 a poté Palachova týdne. Za své protirežimní postoje byl v roce 1989 surově zbit čtveřicí estébáků, které se za to ani po listopadu 1989 nedařilo dlouhá léta potrestat. Z marného boje se vypsál v knize Fízl, za niž dostal v roce 2008 cenu Magnesia Litera. Kromě badatelské práce v Ústavu pro studium totalitních režimů působí i jako šéfredaktor studentského časopisu pro seniory Babylon.

JAN POTMĚŠIL

Přestože se narodil do ryze sportovní rodiny, čekala ho jiná životní cesta. Od osmi let se pravidelně objevoval v dětských rolích v televizních inscenacích, seriálech i filmech. Už během studia na DAMU účinkoval v mnoha profesionálních divadelních představeních a filmech. V roce 1989 se intenzivně účastnil společenského dění, chodil na demonstrace během Palachova týdne, rozšiřoval manifest Několik vět a v listopadových dnech se zapojil do herecké stávky. Účastnil se také výjezdů mimo hlavní město ve snaze šířit na venkov informace o událostech na Národní třídě. Jedna z těchto cest bohužel skončila dopravní nehodou. Po dlouhém léčení a rehabilitaci se nakonec vrátil k profesi herce. Již dvacet let účinkuje například ve hře Růže pro Algernon, která má za sebou na 900 repríz, za roli v Shakespearově hře Richard III. získal Cenu Alfréda Radoka. V současnosti je členem Divadelního spolku Kašpar, angažuje se v otázkách lidských práv, moderuje charitativní akce a je tvář řady dobročinných

iniciativ a akcí. A je také autorem krásné věty: „Je lepší být na vozíku než s komunisty.“

ALEXANDRA SOUČKOVÁ

Pochází z demokraticky smýšlející pražské rodiny, která před válkou udržovala styky s rodinou Masarykových. Ona sama chodila na reálné gymnázium a po komunistickém převratu se nejpozději od roku 1954 aktivně podílela na odboji proti totalitnímu režimu v rámci skupiny, kterou vedla její matka Marie Božena. Společně s dalšími odbojáři shromažďovali informace o hospodářské situaci v Československu, které předávali redaktorovi Rádia Svobodná Evropa. V květnu 1955 byla komunistickou tajnou policií s jednou ze zpráv odhalena francouzská spojka skupiny Yvonne Gossart a brzy poté byli pozatýkáni všichni členové této protirežimní organizace. Podle rozsudku Nejvyššího soudu byla Alexandra Součková v květnu 1955 ve věku pouhých dvaceti let odsouzena za velezradu ke čtyřletému trestu odnětí svobody, propadnutí majetku a ztrátě čestných práv občanských. Celý trest vykonala v pardubické věznici, odkud byla propuštěna až v roce 1959. Poté nějaký čas pracovala jako dělnice u pásu či ve skladu, dostala se na nástavbu školy stavební a začala pracovat ve stavebnictví. Po revoluci se angažovala v pražské pobočce Konfederace politických vězňů.

ALENA ŠIMÁNKOVÁ

Nenávist až za hrob. Tak nazývá chování komunistického režimu vůči politickým odpůrcům v 50. letech 20. století dlouholetá pracovnice Národního archivu. Díky jejímu neúnavnému bádání i vstřícné spolupráci s dalšími historiky se podařilo odhalit mnohá tajemství, která měla podle představ totalitního režimu zůstat navždy skryta. A to zejména v oblasti nakládání s ostatky politických vězňů na pohřebištích v Motole, pankrácké věznici či nejnověji na Ďáblickém hřbitově. Její práce má zásadní význam také pro rodiny politických vězňů, které se po desítkách let dozvídají nejen to, kde jim dostávají do rukou informace o jejich posledních dnech, včetně dopisů na rozloučenou, které před napsali před popravou a jež totalitní režim nikdy nedoručil. Svou prací tak přispívá k vyrovnání se s temnou minulostí naší země. S hrála rovněž významnou úlohu u generací historiků, právních historiků a dalších badatelů, jež seznámila se základy archivní práce a poskytla jim podporu při jejich výzkumné činnosti.

VÁCLAV VEBER in memoriam

Odborně se zabýval dějinami 20. století se zaměřením na dějiny východní Evropy a Ruska a dějinami „sjednocené Evropy“. Během svého pedagogického působení se mu podařilo vychovat nejednu generaci českých historiků. On sám absolvoval Pedagogickou fakultu Univerzity Karlovy v Praze a poté na ní působil jako odborný asistent, než do stejné

pozice nastoupil na Filozofické fakultě UK. V roce 1967 získal titul docenta. V roce 1970 však musel z politických důvodů z univerzity odejít a pracoval především jako dělník. Pedagogem se opět stal až v roce 1990, kdy se vrátil na Filozofickou fakultu UK. V dalších letech působil na Filozofické fakultě Univerzity Hradec Králové a vyučoval také na Metropolitní univerzitě Praha. Dlouhodobě pracoval v Ústavu pro studium totalitních režimů, kde se mimo jiné podílel na vytvoření oddělení třetího odboje a zacílení vědeckého zájmu o problematiku odboje a odporu proti komunismu.

28. 1. 2025, Ceny Václava Bendy
2024, Senát Parlamentu ČR
(J. Drahoš, M. Eben)

28. 1. 2025, Ceny Václava Bendy
2024, Senát Parlamentu ČR

28. 1. 2025, Ceny Václava Bendy
2024, Senát Parlamentu ČR
(oceněný Bohumil Doležal)

28. 1. 2025, Ceny Václava Bendy
2024, Senát Parlamentu ČR
(oceněná A. Součková)

28. 1. 2025, Ceny Václava Bendy
2024, Senát Parlamentu ČR
(oceněný P. Placák)

28. 1. 2025, Ceny Václava Bendy
2024, Senát Parlamentu ČR
(oceněný M. Palouš)

28. 1. 2025, Ceny Václava Bendy
2024, Senát Parlamentu ČR
(oceněný D. Kroupa)

28. 1. 2025, Ceny Václava Bendy
2024, Senát Parlamentu ČR
(D. Havlová)

28. 1. 2025, Ceny Václava Bendy
2024, Senát Parlamentu ČR
(oceněná A. Šimánková)

28. 1. 2025, Ceny Václava Bendy
2024, Senát Parlamentu ČR

28. 1. 2025, Ceny Václava Bendy
2024, Senát Parlamentu ČR
(oceněný P. Pithart)

28. 1. 2025, Ceny Václava Bendy
2024, Senát Parlamentu ČR

28. 1. 2025, Ceny Václava Bědy
2024, Senát Parlamentu ČR
(oceněná E. Kriseová)

28. 1. 2025, Ceny Václava Bědy
2024, Senát Parlamentu ČR
(oceněný I. Klempíř)

28. 1. 2025, Ceny Václava Bědy
2024, Senát Parlamentu ČR
(oceněný F. Gál)

28. 1. 2025, Ceny Václava Bědy
2024, Senát Parlamentu ČR
(oceněná M. Blatná)

28. 1. 2025, Ceny Václava Bědy
2024, Senát Parlamentu ČR
(oceněný C. Michalica)

že jste podceňovali mravní vyspělost, věrní
sl našeho lidu .....

to jsou slova něho p. presidenta Dr. Eduarda
su vlády v únorové tragedii našeho národa.
ha, aby nikdy nepoznal pravý stav věci.

e jménu tohoto odkazu našeho zesnulého p. p.
racine se na Vás Moravané, stateční vlasten
lé Hory, první účastníci boji za naši samo
é válce a zapřísaháme Vás, pomozte nám svr
í naše lidská práva, svobodu myšlení i kon
vým policejním režimem, kterým zasévá mezi
edůvěru člověka k člověku.

enkněme se všichni v jeden šit, jako jsme
ích dobách naší vlasti a národa a svrháme
naš národ mohl již jednou žít v opravdu

o-něme všichni že za nynější "svobodu" net
tenců na bojištích a v koncentracích. Vlas
rodního boje za osvobození byla pošlapána
anění se nám skoro cizím, nelidskému učení
em a komunismem., které však zůstává jen n
sionismu a talmudu.

našem národě byl a bude opět socialismus
od přijme s láskou a uvědoměním. Socialismus
ilný opouští svoji krásnou ideu a stává s
lidu.

omozte nám Moravané v boji proti této hydrě
naš národ. Podporujte nás v našem těžkém
mi možnými způsoby. Uvědomte si, že již si
o svoji svobodu, ale že na jejich místa na
í, kteří trpí a strádají, vydávají svůj živ
li národu.

obry lidé moravský, neváhej a pomoz, zítra
se opět bez ohledu na politickou přísluš

5.

Digitalizace a informatika

5.1 Digitalizace

Činnost Oddělení informatiky a digitalizace probíhala v roce 2024 dle schváleného plánu, a to v úzké součinnosti a spolupráci s Archivem bezpečnostních složek. Oddělení realizovalo převážně systematickou digitalizaci, především převod papírových předloh a negativů. V rámci spolupráce na webových projektech se oddělení podílelo na přípravě a realizaci společné on-line výstavy Ideopolicie – Správa kontrarozvědky pro boj proti vnitřnímu nepříteli 1974–1988 (X. správa FMV), která vznikla ke 40. výročí založení této represivní složky komunistické tajné policie (dostupné na: <https://exhibition.indihu.cz/view/vystava-ideopolicie/start>). Online výstava byla spuštěna v červnu (<https://www.abscr.cz/online-vystava-abs-ideopolicie-stb-50-let-od-vzniku-spravy-kontrarozvedky-pro-boj-proti-vnitrnimu-nepříteli/>) a do konce roku 2024 měla přes 1 000 zhlédnutí.

V rámci postprocesingu a zpracování digitalizovaných dat Ústavu oddělení zahájilo OCR a zpracování 34 511 stran a realizace 1 419 pdf souborů hlavního politického pořadu Rádia Svobodná Evropa s názvem *Události a názory* (RFE Political Bloc) od roku 1976 pro budoucí využití v rámci online projektů.

Tabulka činnosti v roce 2024

Archivní fond	Počet stran	Počet jednotek	Předloha
Fond Hl. správa rozvědky SNB	15 524	41	papír
Fond 2M	20 362	58	papír
Historické fondy StB	29 514	69	papír, negativy
Fond Hlavní správa VKR	41 305	757	papír
Badatelská digitalizace ÚSTR	252	2	papír, mapy
Celkem	106 957	927	

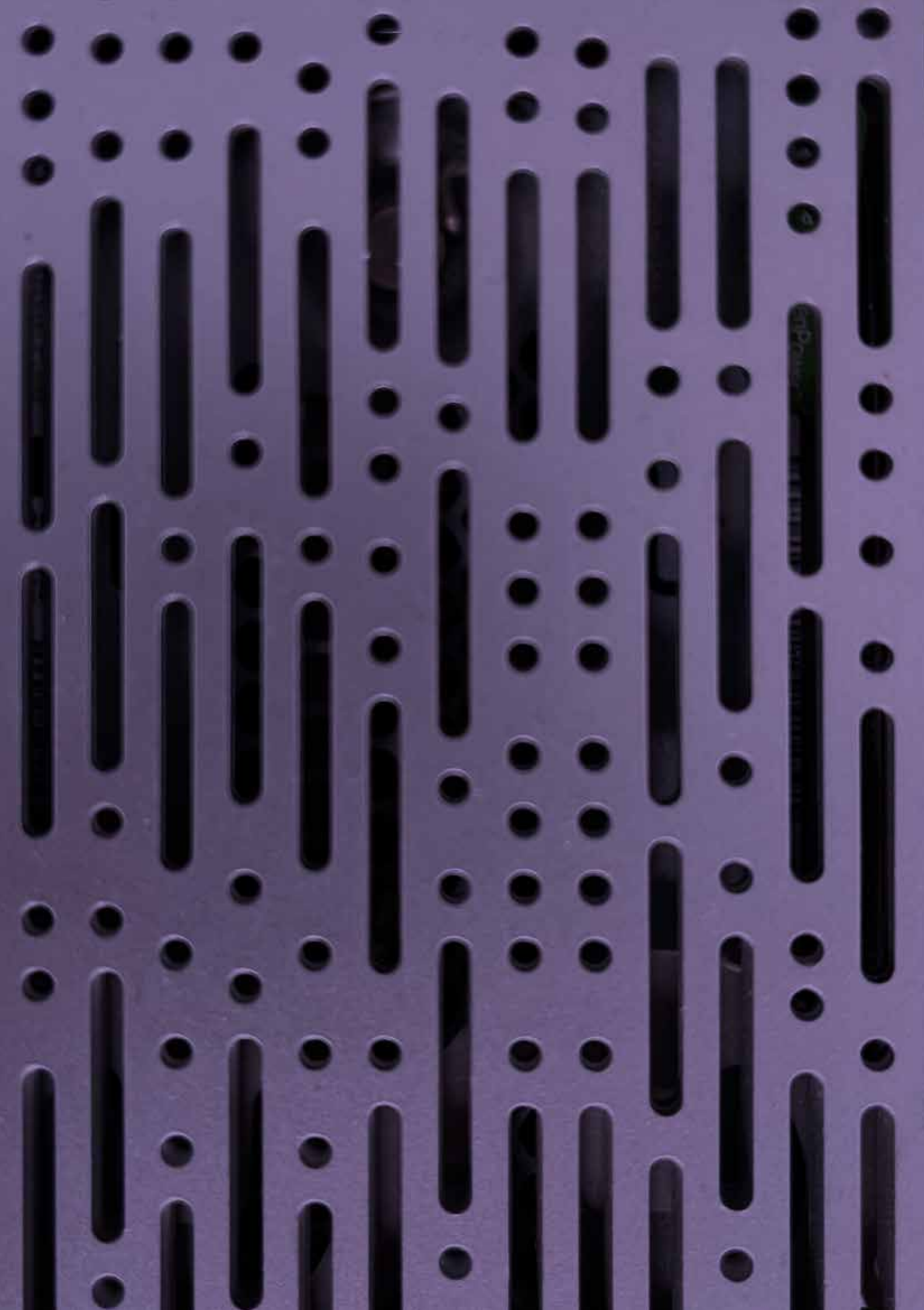
5.2 Informatika

Oddělení informatiky a digitalizace realizovalo činnost dle schváleného plánu činnosti na rok 2024. Několik měsíců probíhala příprava a zajištění přenesení IT infrastruktury a konektivity z původní adresy – nám. W. Churchilla 2 – na adresu nového sídla Ústavu – Na Poříčí 1047/26, Praha 1. Tato akce se po stránce ICT (Informační a komunikační technologie) zdařila a od 1. září 2024 již ÚSTR pracoval a plně fungoval z nové adresy.

Vedení ÚSTR pokračovalo v revizi dodavatelských smluv ICT na základě doporučení auditní zprávy z roku 2023. Podařilo se změnit dodavatele některých služeb na základě nových výběrových řízení a tím se snížila rozpočtová náročnost. Interní informační systém Emil byl v průběhu roku 2024 rozvíjen novými funkcionalitami a zabezpečením.

Do rozpočtu roku 2024 byla schválena a přidělena investiční částka 2 mil. Kč na rozvoj technické základny v oblasti ICT, z čehož byl již v roce 2024 realizován nákup jednoho serveru log manager v ceně 538 345 Kč, a další investice budou dle priorit a Auditů IT.

Koncem roku 2024 s příchodem nového vedoucího Oddělení informačních a komunikačních technologií proběhla analýza stavu ICT Ústavu i Archivu. Následně byl vypracován dokument *Plán rozvoje informatiky a digitalizace ÚSTR pro rok 2025*, v němž je definováno vytvoření nové fyzické i systémové architektury pro obě OSS, vytvoření a aplikace bezpečnostních pravidel ve spolupráci s Národním ústavem pro kybernetickou bezpečnost, sjednocení IT provozu Ústavu a Archivu a personální zabezpečení této oblasti. Tuto strategii bude Ústav postupně naplňovat v roce 2025.

Čs.vlastenecká brigáda
SVĚTLANA - JARMILOVA

Morava, dne 1. února 1949

~~Přesně a důvěrně~~

111

14

Pověření a jmenování.

por. ČAMAJKA, Rozkaz č. 1,
1. oddíl

Rozhodnutím štábu naší Čs.vlastenecké brigády SVĚTLANA - JARMILA, jakož i jeho velitelem byl jsi počínaje dnešním dnem pověřen funkcí ~~velitele~~ velitele oddílu ~~DOKTOR ČAMAJKA~~..., v hodnosti ~~kapitána~~ ~~1. s-t.~~

Tato funkce je pro Tebe velmi závazná a předpokládá u Tebe plné vypětí sil a schopností ve prospěch národa českého a slovenského ve vlastenecké a národní linii, po příkladu bratrské Jugoslaviie.

Za všechno svoje konání v tomto smyslu jsi plně zodpovědný veliteli a náčelníku štábu brigády. Svoji práci musíš vždy vést rukou v ruce s tímto štáben a dalším velitelem oddílu ~~se štáben~~.....

Hlavní rozkazy obdržíš vždy v čas a příslušnou formou ze štábu, formálně prováděcí však musíš vypracovati ve své dílčí štábu sám. Jmenuj ihned svého zástupce, který bude také členem Tvého poradního štábu.

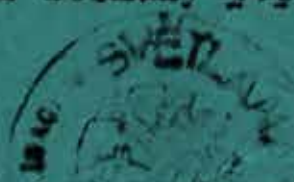
Štábu brigád musíš trdně podávat hlášení o činnosti oddílu /jen v hrubých rysech/ a o početném stavu lidí.

Učlená hodnost Tě zavazuje, abys svoji práci konal čestně, abys se uváděl vždy řádně vstoupování ve své funkci tak, aby podřízení i okoli a event. civilní obyvatelstvo mělo k Tobě uctu, pochopení a důvěru.

Pamatuj, že Tvoji funkci, hodnost, ani krycí jméno nesmí znáti nikdo mimo štáb brigády a Tvůj poradní štáb. Pamatuj, že jsi plně zodpovědný za svěřené Tobě lidi. Vystupuj vždy čestně vojenským způsobem. Buď si vždy vědom přísahy, kterou jsi složil, jakož i odkazu našeho p.pres. Masarika, který nám tolik připomínal zesnulý p.pres. Beneš: "V ě r n ě z ů s t a n e m ě!"

Speciální úkol:

Dle příkazů. Jmenuj ihned svého zástupce pro bojové úkoly.

mjr. Masaryk
vel. brigády

1. dyl. Jarmilov
náč. štábu

mjr. Čamajka

mjr. Jarmilov
výkonný štábu

Na důkaz souhlasu a závazku podepisují kopii rozkazu:

6

Archiv bezpečnostních složek

59

6.1 Administrativní činnosti

A) personální, administrativní, právní a ekonomické činnosti

Personální situace Archivu

K 31. 12. 2024 pracovalo v Archivu 150 zaměstnanců, z toho 38 na zkrácený pracovní úvazek.

V roce 2024 bylo přijato celkem 27 zaměstnanců:

9 státních zaměstnanců do služebního poměru

18 zaměstnanců do pracovního poměru

Pracovní poměr ukončilo 16 zaměstnanců:

5 výpovědí bez udání důvodu

4 skončením pracovního poměru na dobu určitou

6 skončením pracovního poměru dohodou

1 skončením pracovního poměru ve zkušební době

Služební poměr ukončilo 12 státních zaměstnanců:

2 převedením na jiné služební místo

7 na vlastní žádost

2 ve zkušební době

1 marné uplynutí doby, zařazen mimo výkon služby

Celkový počet rozpočtovaných míst do prvního pololetí roku 2024 byl 145 míst a od druhého pololetí 2024 pak 147 rozpočtovaných míst, bez tzv. doplňkového služebního místa.

Přehled personální situace Archivu	
Rok 2024	
limit systemizovaných míst	145 (do 30. 6. 2024) 147 (od 1. 7. 2024)
skutečně obsazená místa (včetně zaměstnanců dělících se o jedno systemizované místo)	150
zaměstnanci – služební zákon	79
zaměstnanci – zákoník práce	71
Genderová statistika	
zaměstnanci – muži	68
zaměstnanci – ženy	82

Přepočtený stav zaměstnanců k 31. 12. 2024 byl 132,49.

Realizované dohody o pracovní činnosti a o provedení práce

V roce 2024 bylo realizováno 6 dohod o provedení práce.

Mateřské dovolené

V roce 2024 bylo na mateřské dovolené 5 žen a z mateřské na rodičovskou nastoupily 3 zaměstnankyně. 1 zaměstnanec v roce 2024 nastoupil na otcovskou dovolenou při narození dítěte.

Právní činnost za rok 2024 v oblasti soudních sporů, žádostí dle zákona č. 106/1999 Sb., oznámení podezření ze spáchání protiprávního jednání ve služebním úřadu a ochrany oznamovatelů a ochrany osobních údajů

Soudní spory

V roce 2024 vůči Archivu bezpečnostních složek nebyla podána žádná žaloba ani neprobíhaly soudní spory z dřívějších let, kde by Archiv bezpečnostních složek byl účastníkem takového soudního řízení. Je již ustálenou praxí, kterou si potenciální žalobci ve většině případů osvojili, podávat případné žaloby o ochranu osobnosti na Ministerstvo vnitra ČR, které je v těchto případech pasivně legitimováno, na rozdíl od Archivu bezpečnostních složek.

Vyřizování žádostí podle zákona č. 106/1999 Sb. za rok 2024

Častěji se objevily žádosti dle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, kterými žadatelé požadovali informace z jmenových evidencí, případně na osobní údaje badatelů ke konkrétním osobám vedeným v evidencích, které jsou ve správě Archivu. Takové žádosti byly dle zákona č. 106/1999 Sb. odmítnuty a postoupeny dle zákona č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě, a Badatelského řádu Archivu bezpečnostních složek k řešení badatelskému Archivu.

V jednom případě byly požadovány informace týkající se vyplacených příjmů ze závislé činnosti ředitele a vedoucích zaměstnanců úřadu za kalendářní rok 2023. Žádosti bylo vyhověno. Odpovědi na žádosti o poskytnutí informací byly umístěny na webové stránky Archivu.

Celkový počet žádostí	5
- z toho informace poskytnuta	1
- z toho žádost odmítnuta	4
- ABS nebyl povinným subjektem	0
- na poskytnutí informace se vztahoval speciální zákon	4

Oznámení podezření ze spáchání protiprávního jednání ve služebním úřadu a ochrana oznamovatelů

V roce 2024, kdy byl již účinný zákon č. 171/2023 Sb., o ochraně oznamovatelů, a zákon č. 172/2023 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o ochraně oznamovatelů, nebylo v tomto smyslu podáno žádné oznámení. A to žádným z možných prostředků, oznámením písemně na adresu Archivu, vložením do určené schránky v budově Archivu Na Struze 3, Praha 1, telefonicky, e-mailem ani osobně, tzn. všemi způsoby, které jsou případným oznamovatelům umožněny a publikovány na webových stránkách Archivu bezpečnostních složek.

Interní audit

Činnost interního auditu v ABS vycházela v roce 2024 zejména z aktuálních potřeb organizace ve vazbě na hodnocení rizik a roční, resp. střednědobý, plán interních auditů. Cílem interního auditu bylo zejména ověřit dodržování právních předpisů a to, zda je zajištěna ochrana veřejných prostředků proti rizikům a nesrovnalostem.

Činnost interního auditu byla prováděna v souladu s požadavky právních předpisů upravujících oblast interního auditu, zejména zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole, v platném znění, a prováděcí vyhlášky č. 416/2004 Sb., kterou se provádí zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů, a v souladu s ostatními právními předpisy.

Ochrana osobních údajů

Při zpracování osobních údajů Archiv bezpečnostních složek postupuje v souladu s platnými právními předpisy Evropské unie (Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2016/679) a České republiky (zákon č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů).

Archiv plní svou povinnost seznámit nově přichozí zaměstnance s těmito předpisy, tzn. že každý zaměstnanec / státní zaměstnanec nejpozději v den nástupu musí mj. absolvovat školení týkající se ochrany osobních údajů. A to ve dvojím smyslu: jednak vůči své osobě, tedy ochrana jeho osobních údajů, jednak vůči zaměstnavateli a 3. osobám, např. neposkytování informací ohledně vnitřních předpisů apod. Tyto informace se rozšiřují při realizaci adaptačního procesu a dále v průběhu trvání pracovního/služebního poměru.

V průběhu roku 2024 se vyskytlo několik žádostí, které se odvolávaly na právní předpisy o ochraně osobních údajů, resp. poskytnutí osobních údajů badatelů, kteří podali badatelskou žádost a získali přístup do evidencí, které jsou ve správě Archivu. Tyto údaje však Archiv neposkytuje právě s odkazem na ochranu osobních údajů, což bylo žadatelům písemně sděleno.

Zavádění řízení kvality ve služebních úřadech

Archiv pokračoval v plnění střednědobého strategie služebního úřadu pro roky 2022–2026 (viz https://www.abscr.cz/wpcontent/uploads/2022/06/strategie_ABS_2022_2026.pdf). Na případné revize Implementace měla nejvýraznější dopad personální situace Archivu, viz výše.

Stručný přehled hospodaření Archivu

ad Příjmy: Archiv neměl pro rok 2024 rozpočtované příjmy. Ze své činnosti vykázal ke konci roku 2024 příjmy ve výši 230 148,30 Kč, které odvedl do státního rozpočtu. Jednalo se o příjmy z badatelen Archivu za vyhotovení kopií archiválií, pravidelnou platbu pronájmu z nebytového prostoru v objektu Braník. U neidentifikovaných příjmů se jedná o přeplatek prosincové zálohy 2023 – jeho vrácení v lednu 2024.

ad Výdaje: Struktura výdajů rozpočtu Archivu vychází ze schváleného zákona č. 433/2023 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 2024, kterým bylo stanoveno, že Archiv hospodařil s finančními prostředky ve výši 86 641 642 Kč. V únoru 2024 proběhlo první rozpočtové opatření rezortní ke sjednocení rozpočtu a systemizace. Na základě schválení usnesení vlády č. 875/2023 došlo prostřednictvím Ahl. č. 100000140/2024 k navýšení rozpočtu Archivu o 2 770 949 Kč. Jednalo se o posílení platů vč. povinných odvodů. Bylo provedeno druhé rozpočtové opatření rezortní a došlo prostřednictvím Ahl. č. 100000143/2024 k navýšení rozpočtu Archivu o 729 997 Kč. V září 2024 došlo k navýšení rozpočtu, a to z důvodu změny systemizace od 1. 7. 2024, kdy došlo ke změně tabulkových míst, o 2 místa pod zákoníkem práce, na které Archiv obdržel finanční prostředky ve výši 1 201 905 Kč vč. zákonných odvodů. Výše byla kalkulována pro druhé pololetí roku 2024. Tento krok byl proveden prostřednictvím Ahl. č. 100001249/2024. Těmito kroky se schválený rozpočet celkově navýšil na částku 92 509 813 Kč.

B) Odborné úřední, badatelské, IT a prezentační aktivity

Úřední badatelská činnost Archivu

Archiv spolupracuje s dalšími úřady v rámci svých kompetencí a úkolů služebního úřadu. Za všechny jmenujme tyto: Národní bezpečnostní úřad, Bezpečnostní odbor MV, Úřad pro zahraniční styky a informace, Policie ČR, Bezpečnostní informační služba, Vojenské zpravodajství a v neposlední řadě Odbor archivní a spisové služby MV. aj. V rámci této spolupráce Archiv přijal a odpověděl na více než 650 úředních badatelských dotazů, v rámci tzv. evidenčního šetření bylo prověřováno 2. a 6. oddělením Archivu více než 5 500 jmen a jejich variant. Srov. tabulku č. 9.11.

Agenda zákona č. 262/2011 Sb., o účastnících odboje a odporu proti komunismu

V období leden 2024 až prosinec 2024 zaevidoval Archiv celkem 406 žádostí ministerstva obrany o vypracování odborného stanoviska. Tj. 262 žádostí více oproti roku 2023, kdy začal počet přijatých žádostí rapidně stoupat. V průměru bylo každý měsíc přijato a evidováno 33 žádostí; nejvíce 50 v lednu 2024 a nejméně 20 v prosinci 2024. Pokud jde o strukturu žadatelů, v roce 2024 požádali o vydání osvědčení účastníka odboje a odporu proti komunismu v 208 případech přímí žadatelé (v jednom případě s plnou mocí Paměť národa), v 17 případech rodinní příslušníci, a v 181 případech spolky Společnost pro výzkum zločinů komunismu, Političtí vězni.cz, Centrum pro dokumentaci totalitních režimů nebo Nadační fond NIKÉ. Odborná stanoviska vypracovaná k žádostem, které byly podány osobně žadateli, resp. jejich rodinnými příslušníky, byla v naprosté většině odeslána ve lhůtě šedesáti dnů od přijetí žádosti, některé žádosti byly v důsledku vysokého věku posuzovaných osob zpracovány přednostně. V průběhu roku 2024 vypracoval Archiv také Odborná stanoviska ke všem žádostem spolků zaevidovaným do konce roku 2023. V roce 2024 odeslal Archiv na ministerstvo obrany celkem 258 stanovisek, v průměru 21 odborných stanovisek měsíčně. Přestože zůstal nastolený trend snižujícího se věkového průměru žadatelů, rozsah prostudovaného archivního materiálu v agendě 262/2011 Sb. se snižoval spíše pozvolna, a to zejména kvůli vysokému počtu žádostí Společnosti pro výzkum zločinů komunismu. Vzhledem k celkovému nárůstu přijatých žádostí vzrostl také počet zaslaných CD a DVD s kopiemi archiválií na ministerstvo obrany.

6.2 Odborná archivní činnost

Přejímky a delimitace archiválií a archivních souborů

Archiv spravoval k 31. 12. 2024 celkem 755 archivních souborů o celkové metrži 20 380,48 bm. V roce 2024 bylo vypracováno celkem 13 nových archivních pomůcek, jejich celkový počet činí 637.

Skartační řízení a vnější akvizice a delimitace

V rámci běžných skartačních řízení realizovaných především 3. oddělením bylo převzato 17 balíků o celkové metrži 1,7 bm. Po přehodnocení stupně utajení Úřadem pro zahraniční styky a informace převzal Archiv 30 kartonů a 76 signatur. Celkově Archiv převzal archiválie o celkové metrži 9,2 bm. Vypracovány byly 4 skartační protokoly.

Zpracování, pořádání a inventarizace archiválií

V aplikaci „ELZA“ byly mj. zpracovávány části fondu Správy StB Brno (3. odbor, 4. odbor), pokračovalo se v tvorbě manipulačních seznamů, např. ke sbírce Zvláštní vyšetřovací spisy (NAD 33) či k fondu Federální správy VB a Vojenské kontrarozvědky. Velmi postoupila mj. inventarizace fondu Zpravodajské správy Hlavní správy Pohraniční stráže a ochrany státních hranic – operativní svazky. Úplně inventarizován byl fond 2. brigády Vnitřní stráže Lány. Pokračovalo se v průzkumu a pořádání fondu XI. správy SNB (ekonomická kontrarozvědky). Již několik let probíhá zpracovávání interního soupisu MTH (materiály trvalé hodnoty býv. I. správy (část fondu NAD 595 – I. správa SNB – operativní svazky). Archivní pomůcky k inventarizovaným fondům byly schváleny nebo jsou připraveny ke korekturám. Nadále se pokračovalo v hloubkové revizi prozatímního soupisu k velmi rozsáhlému fondu 305 (Ústředna Státní bezpečnosti Praha), který patří k badatelsky nejžádanějším, jejíž součástí je i vytváření elektronické verze (revidováno cca 530 kartonů).

Rozvoj databázových vyhledávacích nástrojů Archivu

Pracovníci 1. oddělení ve spolupráci s určenými pracovníky 6. oddělení uskutečnili průzkum sbírky Návrhů a rozhodnutí skartačních komisí. Průzkum byl dokončen u SK-PL (vypsáno ručně), dokončena kontrola SK-HK a SK-PL, dokončuje se kontrola SK-UL. Pro rok 2025 tedy zbývá dokončit SK-UL + SK-MV. Pokračovalo vytěžování dat z tzv. cizineckých spisů z fondu Správa pasů a víz po převzetí jejich poslední části (cca 15 000 záznamů) a z fondu 134 (více než 2 000 záznamů). Pracovníci 4. oddělení Archivu postupovali ve vypisování základních údajů z nově převzatých svazků řádu „3“. V souvislosti s plánovaným přidáním digitalizovaných svazků VKR do eBadatelny byla provedena kontrola cca 9 000 záznamů.

Celkový přehled o zpracování archiválií a rozvoji evidencí podává příloha č. 9.7.

Ochrana archiválií a digitalizace

Digitalizace archiválií probíhala v roce 2024 již obvyklým způsobem a v souladu s cíli stanovenými strategií Archivu (specifický cíl 1.4). Značná pozornost byla věnována správnému uložení skenů včetně úprav předchozího umístění, což umožňuje digitalizaci celých archivních souborů prostřednictvím příslušného workflow a následnou rychlou publikaci v eBadatelně.

Ochrana archiválií

Mimo běžné restaurátorské zásahy zajišťovalo pracoviště i v roce 2024 odbornou konzultační činnost, školení archivářů a součinnost se všemi odděleními Archivu při vydávání návrhů a doporučení pro systematické uložení archiválií

a preventivní péči o fondy. V rámci preventivní péče jsou v depozitářích ABS na Branickém náměstí, Na Struze a v Kanicích dlouhodobě sledovány klimatické podmínky pomocí dataloggerů zaznamenávajících teplotu, relativní vlhkost vzduchu a rosný bod. Standardním způsobem probíhala kontrola depozitářů ABS (celkem 14 kontrol), v jednotlivých depozitářích bylo uskutečněno 6 mikrobiologických průzkumů.

Odborná restaurátorská a konzervátorská činnost

V roce 2024 bylo komplexně a částečně zrestaurováno 20 ks spisů (aktový materiál. U 87 ks (signatur), vybraných na základě aktuálních potřeb jednotlivých oddělení a v souladu s restaurátorským záměrem, proběhl ambulantní zásah zahrnující rozlepování, opravy trhlin, vyrovnaní a lisování. Dále bylo komplexně zrestaurováno 29 ks map, plánů či technických výkresů. U dalších 36 ks proběhly rovněž ambulantní opravy.

Na pracovišti také pokračoval komplexní zásah na vyšetřovacím spisu V-6301 MV Milada Horáková: akce StB „Střed“ z fondu Archivu bezpečnostních složek, který byl 7. října 2010 prohlášen za archivní kulturní památku č. 149. Vyšetřovací spis je kvůli probíhajícím restaurátorským zásahům v dlouhodobé správě Oddělení digitalizace a ochrany archiválií. V roce 2024 byly kompletně zrestaurovány čtyři části.

Dále restaurátorské pracoviště zabezpečuje digitalizaci velkoformátových předloh, která zahrnuje také jejich ambulantní opravy. Pro dosažení maximální čitelnosti je nutné lokální rovnání skládů a ohybů nebo celoplošné lisování, mechanické čištění a opravy trhlin.

Příprava archiválií na digitalizaci

K systematické digitalizaci bylo připraveno všemi odděleními Archivu 506 kartonů, 516 samostatných negativů, 125 personálních spisů – celkem 4442 inventárních jednotek (signatur), k digitalizaci nesystematické pak 441 inventárních jednotek. Probíhala také kontrola některých rozsáhlých vyšetřovacích spisů, Historického fondu Státní bezpečnosti, dále a části svazků I. správy a jejich částečná redigitalizace v rámci přípravy na jejich publikaci v eBadatelně v rozsahu cca 600 signatur.

Digitalizace archiválií a její kontrola

Na pracovištích digitalizace Archivu i Ústavu bylo digitalizováno celkem 4 191 inventárních jednotek (signatur). Celkem bylo vytvořeno 757 753 souborů (skenu) – z toho na pracovišti Ústavu 106 957 souborů (skenu).

Celkové vyčíslení přípravy na digitalizaci obsahuje tabulka č. 9.13, statistiku digitalizace tabulka č. 9.14.

Badatelské žádosti a činnost badatelů

Badatelny Archivu navštívilo v roce 2024 celkem 1 226 badatelů, kteří uskutečnili celkem 2 394 návštěvy. Fyzicky předloženo bylo více než 12 000 inventárních jednotek/signatur, a dále celkem 13 450 digitalizovaných inventárních jednotek/signatur. Badatelé si domů k prostudování odnesli více než 1 500 nahraných CD/DVD a 553 nahraných USB disků. V rámci badatelských dotazů bylo 2. a 6. oddělením Archivu prověřováno takřka 23 000 jmen a jejich různých variant v rámci evidencí, které spravuje Archiv bezpečnostních složek. Srov. tabulku č. 9.11.

Celkový přehled o badatelkách Archivu podává příloha č. 9.8. A tabulka č. 9.10 zobrazuje přehled vyřizovaných úředních a badatelských žádostí.

Provoz eBadatelny

Zpřístupňování archiválií na eBadatelně je další zásadní platformou pro poskytování badatelského komfortu. V roce 2024 bylo přidáno celkem 8 894 popisů inventárních jednotek a celkem 1 187 263 skenů. Využívanost eBadatelny i nadále rostla – celkem ji během roku 2024 navštívilo 3 166 badatelů, z nichž bylo 1 659 nově zaregistrováno. Celkový počet badatelských přístupů: 7 908. Badatelé si prohlédli 189 764 inventárních jednotek/signatur. Po několika aktualizacích během roku bylo v eBadatelně k 31. 12. 2024 dostupných 10 634 733 skenů a 148 474 inventárních záznamů. Celkový přehled o eBadatelně podává příloha č. 9. 9.

Prezentační, publikační a jiné aktivity

Z hlediska postarchivní péče za velmi důležité považujeme hlavně návštěvy v Archivu, a to především z řad základních a středních škol (exkurzí se však účastní i studenti vysokých škol). Návštěvy ABS v roce 2024 pokračovaly ve stoupající tendenci z hlediska počtu osob. Archiváři si letos připravili i nový koncept exkurze do archivu (např. s využitím apl. Mentimeter) a několik edukačních programů vycházejících právě z interpretace konkrétních svazků a spisů, které jsou založeny na tzv. badatelské metodě. Děti samy tak kriticky pohlížejí na archiválie u nás uložené a snaží se dopátrat předestřeného příběhu.

V roce 2024 Archiv přivítal celkem 60 exkurzí, nutno dodat, že velký podíl na nich má spolupráce s neziskovou organizací Post Bellum, z. ú., konkrétně na projektu „Příběhy našich sousedů“, kdy náš archiv navštívilo 18 skupin. V každé skupině jsou reprezentanti tří až čtyř škol, exkurze jsou zaměřeny nejen na seznámení s fondy a sbírkami z provenience bezpečnostních složek, ale i na význam archivů obecně. Tradičně vítáme i zahraniční hosty, letos jsme provedli 14 skupin v anglickém jazyce.

Mezinárodní den archivů, který je vyhlášen Mezinárodní archivní radou a v naší republice zařazen Českou archivní společností, připadá na 9. června. Hlavním tématem loňského ročníku Dnů otevřených dveří v Praze bylo 45. výročí procesu s členy Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných (VONS). Ve vstupní hale na Branickém náměstí se přichozí seznámili s výstavou *Já prostě nemůžu žít jinak*, která byla vytvořena již v roce 2009 a ochotně ji pro tuto příležitost zapůjčila Knihovna Václava Havla. Návštěvníci si také mohli prostudovat archiválie vztahující se přímo k činnosti VONS.

V neděli 17. listopadu 2024 se Archiv opět otevřel široké veřejnosti. Lidé si připomínali 35. výročí událostí, které vedly k pádu komunistického režimu v Československu. Tisíce lidí zavítaly přímo na místo hlavního dění, na Národní třídu v Praze, a přes dvě stě z nich překročilo i práh budovy Archivu bezpečnostních složek v nedaleké ulici Na Struze. Zde místní archiváři uspořádali již počtvrté akci s názvem *Na čaj do archivu*. Návštěvníci se tak mohli například seznámit s fotodokumentací z domovních prohlídek, s ukázkami korespondence, která byla adresována Daně Němcové do vyšetřovací vazby v ruzyňské věznici, nebo se svazkem správy sledování vedeným k Jarmile Bělíkové aj.

Činnost Archivu bezpečnostních složek v minulosti a v současnosti se stala v roce 2024 dvakrát tématem seminářů pořádaných Výborem pro bezpečnost Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR.

V červnu loňského roku se v branické budově Archivu konal interní seminář jeho pracovníků, na kterém byla předestřena řada oblastí a odborných činností, kterými se Archiv zabývá.

Odborní pracovníci Archivu se v roce 2024 aktivně zúčastnili několika vědeckých konferencí a seminářů. Za všechny uvedme *19. konferenci policejních historiků, Mikulovské sympozium* s tématem bezpečnostních sborů na Moravě, dubnový seminář Státního okresního archivu s tématem četnických stanic aj.

Archiv byl tradičně aktivní na svém webu (např. pravidelná rubrika *Archiválie měsíce*, on-line výstava *Ideopolice – Správa kontrarozvědky pro boj proti vnitřnímu nepříteli /X. správa SNB/*) i na sociálních sítích, kde zveřejňuje důležité informace týkající se provozu Archivu, ale sdílí i zajímavé ukázky z archiválií, u nichž vznikly nové archivní pomůcky či byly nově zpřístupněny v naší eBadatelně nebo se týkají nadcházejících výročí. Více informací na <https://www.facebook.com/Archivbezpeecnostnischslozek>.

7

Sídlo ÚSTR

Do 26. 11. 2024 bylo oficiální sídlo Ústavu zapsáno v budově Siwiewcova 2428/2, Praha 3 – Žižkov. V průběhu roku 2024 probíhala jednání o předání torza budovy po nezdařené rekonstrukci na Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových (ÚZSVM). Koncem roku pak proběhl převod majetkových práv a změna příslušnosti hospodařit s majetkem státu na ÚZSVM a někdejší sídlo Ústavu bylo přepsáno v katastrální evidenci.

Nové sídlo ÚSTR

Zajištění nového sídla znamenalo, kromě jiného, součinnost s Úřadem pro zastupování státu ve věcech majetkových, součinnost s Ministerstvem financí ČR a v neposlední řadě předložení požadované materie Vládní dislokační komisi, která jednomyslně schválila nové sídlo ÚSTR, v Paláci Archa v ulici Na Poříčí. Na základě přesně daných kritérií proběhl výběr vhodné budovy, adaptace vybrané budovy a následné stěhování a uvedení technických sítí v provoz. Získání jednoho sídla plně odpovídajícího potřebám ÚSTR je bezesporu událostí roku 2024, s pozitivními dopady do dalších let.

Nové sídlo nabízí Ústavu to, co mu chybělo dlouhých osm let. Zaměstnanci jsou konečně pod jednou střechou, což jim umožnilo obnovit zpřetrhané osobní a sociální vazby. Osobní kontakt je nenahraditelnou devízou, navzdory všem sociálním sítím a on-line připojením na dálku.

Nové sídlo disponuje:

- skvělou přednáškovou místností
- prostory pro badatelskou činnost v knihovně,
kam se dostává postupně i současná zahraniční literatura z oboru
- prostory pro prezentaci výstav zahraničních partnerů – v atriu 4. NP.

8

Hospodaření

Hospodaření kapitoly 355 a jejích dvou organizačních složek státu, a to Ústavu pro studium totalitních režimů a Archivu bezpečnostních složek, je předmětem obsáhlé samostatné zprávy nazvané Návrh závěrečného účtu státního rozpočtu kapitoly 355. Ten je každoročně zasílán Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR a Ministerstvu financí ČR a následně zveřejněn na webových stránkách Ústavu.

Státní rozpočet kapitoly 355 v oblasti **příjmů** v roce 2024 dosáhl výše 1 346 379 Kč. Ústav generoval podstatnou část, převážně příjmy z poskytování služeb a výrobků, prodeje publikací veřejnosti, a to ve výši 1 116 231 Kč, Archiv se podílel na příjmech kapitoly ve výši 230 148 Kč, téměř celý podíl za Archiv je dán příjmy za činnost badatelen Archivu.

Výdaje kapitoly 355 v roce 2024 souvisely s úkoly uloženými zákony č. 181/2007 Sb. a 262/2011 Sb. Hospodaření Ústavu a Archivu je určeno zákonem o státním rozpočtu ČR. Celkové výdaje kapitoly v roce 2024 činily 253 586 768 Kč. Kapitálové výdaje vedené v systému EDS/SMVS činily 538 345 Kč. Největšími výdajovými oblastmi kapitoly byly výdaje na platy a ostatní povinné odvody, které s částkou 167 219 446 Kč tvořily 66 % celkových výdajů kapitoly.

Tabulka: Přehled výdajů kapitoly 355 v roce 2024 (kapitola celkem + obě OSS)

Výdaje ÚSTR rok 2024			
Ukazatel	Kapitola celkem	z toho	
		Ústav	Archiv
Platy a související	167 219 446	87 254 268	79 965 178
Investiční	538 345	538 345	-
Ostatní běžné výdaje	85 828 977	75 542 592	10 286 385
Odbor produkční	3 286 412	3 286 412	-
Odbor výzkumu a vzdělávání	3 224 455	3 224 455	-
Pokuta a penále	47 216 080	47 216 080	-
Ostatní	32 102 030	21 815 645	10 286 385
Celkem	253 586 768	163 335 205	90 251 563
Počet zaměstnanců celkem		120	147

8.1 Externí kontroly

V ÚSTR nebyly v roce 2024 realizovány žádné externí kontroly.

8.2 Interní audit

Činnost interního auditu v roce 2024 byla prováděna v souladu s požadavky právních předpisů upravujících oblast interního auditu, zejména zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole, v platném znění, a prováděcí vyhlášky č. 416/2004 Sb., kterou se provádí zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů, a v souladu s ostatními právními předpisy. Vycházela ze střednědobého plánu a následně ročního plánu interních auditů a zároveň z předpokladu aktuálních potřeb a stanovení priorit v Ústavu ve vazbě na hodnocení rizik. Začátkem roku 2024 byl v Ústavu realizován interní audit veřejných zakázek. Jeho předmětem bylo dodržování postupů v souladu s obecně závaznými předpisy. Interním auditem nebyly v této oblasti zjištěny nedostatky, a nevznikla tak potřeba předkládat vedení ÚSTR doporučení k přijetí nápravných opatření. V plánu interního auditu v roce 2024 byl také zařazen a realizován interní audit vnitřního kontrolního systému. Předmětem interního auditu bylo ověřit účinnost a efektivnost kontrolních mechanismů.

Na základě interního auditu bylo navrženo pět doporučení, která byla přijata vedením jako nápravná opatření s termínem jejich plnění do března 2025. Jedná se zejména o revize aktuálnosti, příp. aktualizace vnitřních předpisů v oblasti vnitřního kontrolního systému a zajištění edukace pro dotčené zaměstnance. Jedno z přijatých nápravných opatření spočívalo v systémovém nastavení, které je v kompetenci dodavatele systému GINIS a které bylo zajištěno v měsíci následujícím po přijetí nápravných opatření.

V první polovině roku byl realizován Interní audit ověření účetní závěrky ÚSTR za rok 2023, jehož předmětem je ověření splnění náležitostí pro schválení účetní závěrky. Nebyly zjištěny nedostatky. Zpráva interního auditu je jedním z podkladů pro schválení účetní závěrky schvalujícím orgánem.

V roce 2024 byla interním auditem realizována neplánovaná zakázka personální revize, jejímž předmětem byla analýza vybraného vzorku personální agendy. Z provedené revize nebyla navržena žádná doporučení. Případné nesrovnalosti drobného charakteru byly zajištěny hned v průběhu interního auditu. V druhé polovině roku 2024 realizoval interní audit ve spolupráci s oddělením informatiky a digitalizace rekonstrukci modulu pro vedení interních aktů řízení. Modul byl aktualizován a byly použity sofistikované nástroje pro vyhlašování vnitřních předpisů a pro zajištění jejich dostupnosti všem zaměstnancům Ústavu. Tato aktivita byla výsledkem přijatého opatření z interního auditu z předcházejícího období.

Koncem roku 2024 byl dle ročního plánu auditů zahájen interní audit procesů v personálním řízení lidských zdrojů. Předmětem auditu je ověření účinnosti a efektivnosti systému. Interní audit je v realizaci. Z každého realizovaného interního auditu byl založen auditorský spis a sepsána závěrečná zpráva. O výsledcích každého interního auditu je informováno vedení ÚSTR na poradách, kde jsou zároveň projednávána navržená doporučení a na jejich základě přijata nápravná opatření.

Interní audit v průběhu roku provedl kontrolu stavu plnění přijatých nápravných opatření z předcházejících interních auditů. Součástí činnosti interního auditu byla i v roce 2024 poradenská a konzultační činnost poskytovaná dle aktuální potřeby vedení ÚSTR i zaměstnanců. Interní audit se aktivně podílel na aktualizaci, příp. i tvorbě nových vnitřních předpisů. Dle ustanovení § 22 odst. 2 a ustanovení § 31 odst. 3 zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů, byly i v roce 2024 interním auditem ve stanoveném termínu vykazovány výsledky finančních kontrol za rok 2023 na MF a roční zpráva o činnosti interního auditu vedoucímu orgánu veřejné správy.

Cílem interního auditu v Ústavu je přinášet organizaci podněty k trvalému zlepšování, respektovat cíle organizace a přispívat k jejich dosažení. Interní audit ÚSTR respektuje pravidlo nezávislosti interního auditu v celém komplexu. Je také garantem pro oblast vyřizování oznámení podle zákona č. 171/2023 Sb., o ochraně oznamovatelů.

JOSEF GUTTMANN

a osudy střední Evropy
mezi Hitlerem a Stalinem

Gulag a Československo: Válka

Adam Hradilek, Jan Dvořák, Anna Chlebina a kol.

JAN DVOŘÁK, ADAM HRADILEK
CZECHOSLOVAK JEWISH REFUGEES IN THE GULAG

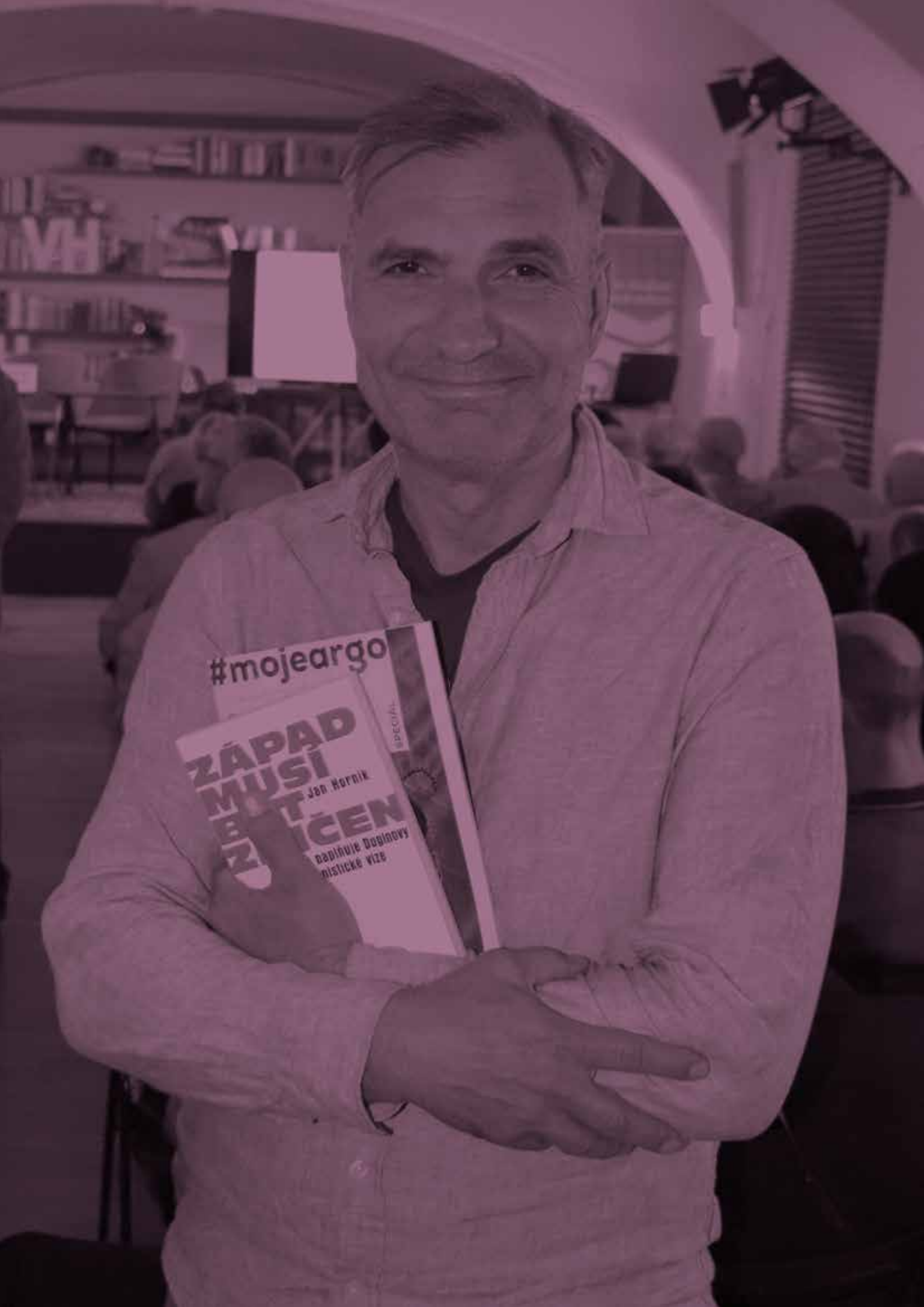
OREL A LEV PROTI RUDÉ HVĚZDĚ

Adam Zítek

GESTAPO

Velitelský sbor
tajné státní policie
v Protektorátu
Čechy a Morava

Jan Vajskebr & Jan Zumr

#mojeargo

**ZÁPAD
MUSÍ
BĚŽET
ZPĚČEN**
Jon Horkík
doplněje Dobrovo
nistické vize

speciál

9

Přílohy

9.1 Přehled vydaných publikací

Podrobnější informace k vydaným publikacím jsou k dispozici na webových stránkách ÚSTR: www.ustrcr.cz/publikace.

Periodické publikace

Paměť a dějiny 1/2024 – historická revue

Paměť a dějiny 2/2024 – historická revue

Paměť a dějiny 3/2024 – historická revue

Paměť a dějiny 4/2024 – historická revue

Securitas Imperii 44/2024 – odborný časopis

Securitas Imperii 45/2024 – odborný časopis

Neperiodické publikace:

1. PRAMATAROV, Veselin: *Na nitkách. 1968*. ÚSTR, Praha 2024, 1. vydání, váz., 48 s., ISBN 978-80-7516-042-3

2. SMLSAL, Jiří: *Holocaust a majetková perzekuce Romů v Protektorátu Čechy a Morava*. ÚSTR, Praha 2024, 1. vydání, brož., 240 s., ISBN 978-80-7516-026-3

3. VYBÍRALOVÁ, Eva: *Skrytá církev a tajná svěcení. Analýza situace v Československu v letech 1948–1989 pohledem kanonického práva*. ÚSTR – Nakladatelství CDK, Praha 2024, 1. vydání, váz., 436 s., ISBN 978-80-7516-038-6 (ÚSTR), ISBN 978807325578-7 (CDK)

4. HORNÍK, Jan: *„Západ musí být zničen.“ Duginova politická teorie pro celý svět*. ÚSTR – Nakladatelství Argo, Praha 2024, 1. vydání, brož., 144 s., ISBN 978-80-7516-043-0 (ÚSTR), ISBN 978-80-257-4441-3 (Argo)

5. KUDRNA, Ladislav (ed.): *Underground v letech 1981–1986*. ÚSTR – Nakladatelství Pulchra, Praha 2024, 1. vydání, brož., 192 s., ISBN 978-80-7516-046-1 (ÚSTR), ISBN 978-80-7564-106-9 (Pulchra)

6. PREKOP, Rudolf – PASTIRČÁK, Daniel: *Zakázaná výstava 77*. ÚSTR, Praha 2024, 1. vydání, brož., 240 s., ISBN 978-80-7516-037-9

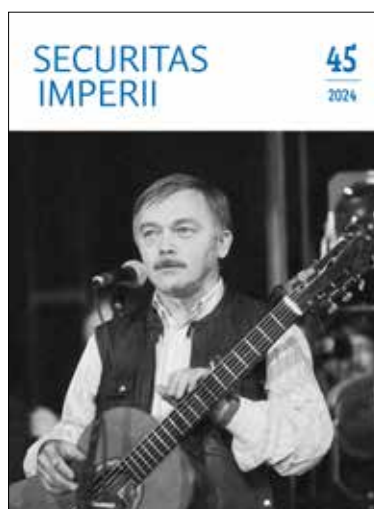
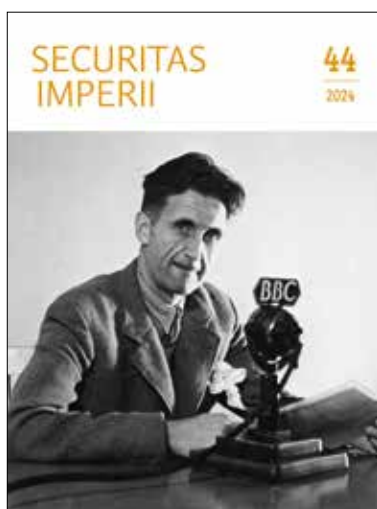
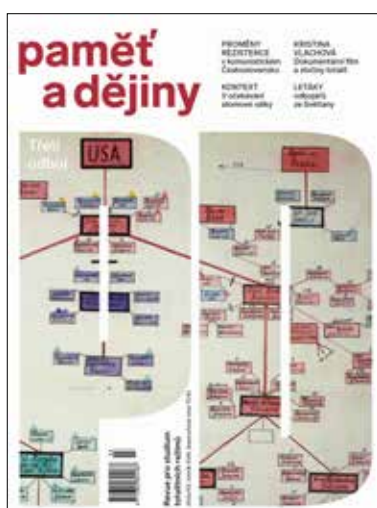
7. KUDRNA, Ladislav (ed.): *Underground v letech 1987–1988*. ÚSTR – Nakladatelství Pulchra, Praha 2024, 1. vydání, brož., 192 s., ISBN 978-80-7564-108-3 (ÚSTR), ISBN 978-80-7516-047-8 (Pulchra)

8. MALLOTA, Petr a kol.: *Popravení z politických důvodů v komunistickém Československu*. I. svazek. ÚSTR – Nakladatelství Academia, Praha 2024, 1. vydání, váz., ISBN 9978-80-7516-049-2 (ÚSTR), 978-80-200-3504-2 (Academia)

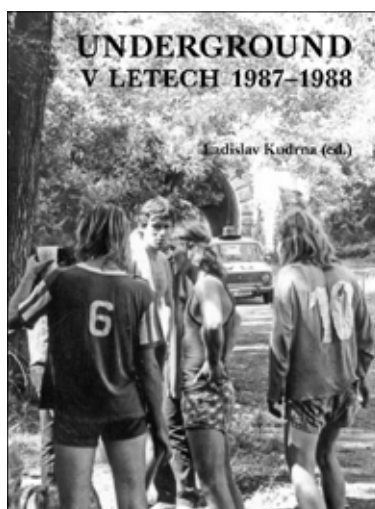
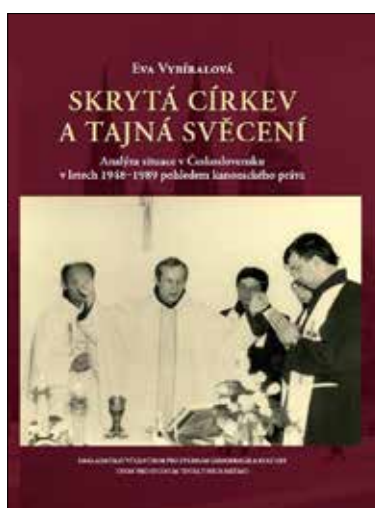
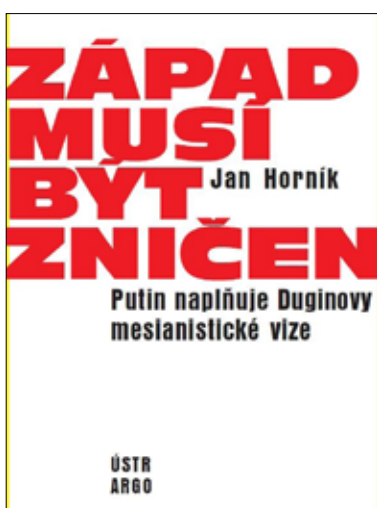
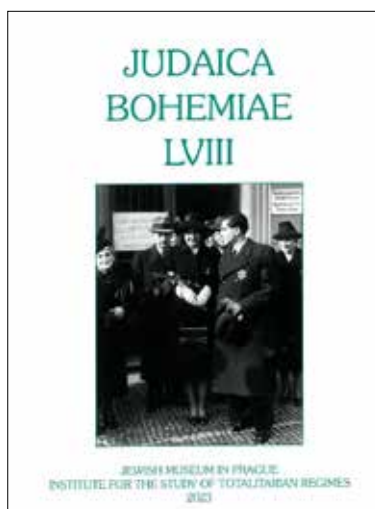
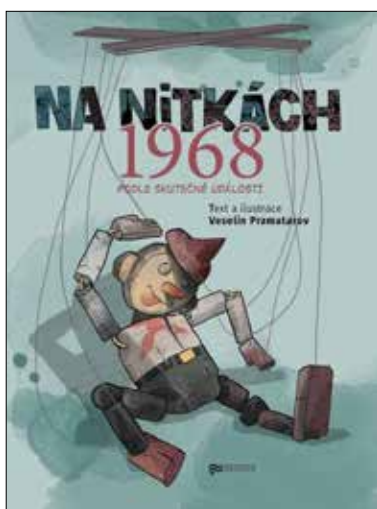
9. MALLOTA, Petr a kol.: *Popravení z politických důvodů v komunistickém Československu*. II. svazek. ÚSTR – Nakladatelství Academia, Praha 2024, 1. vydání, váz., 978-80-7516-050-8 (ÚSTR), 978-80-200-3505-9 (Academia)

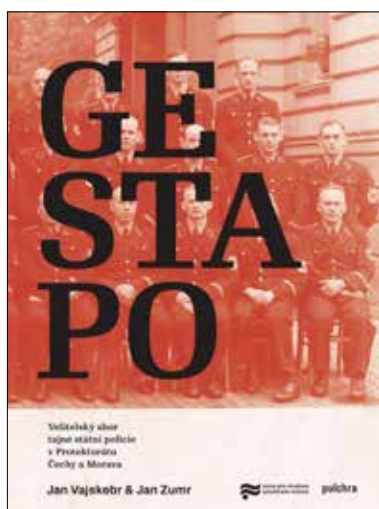
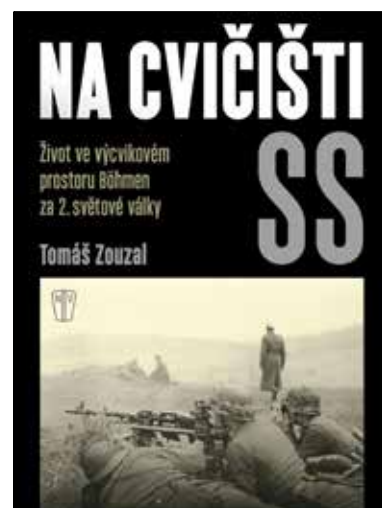
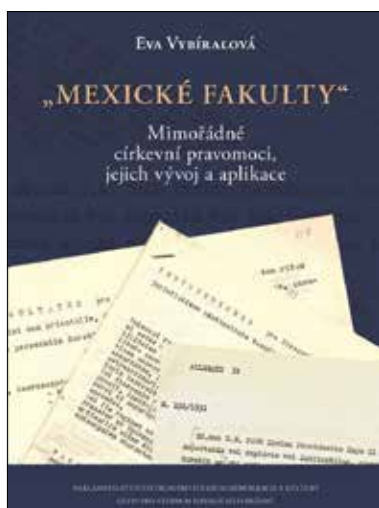
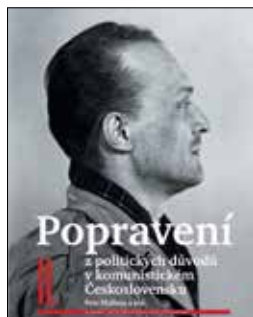
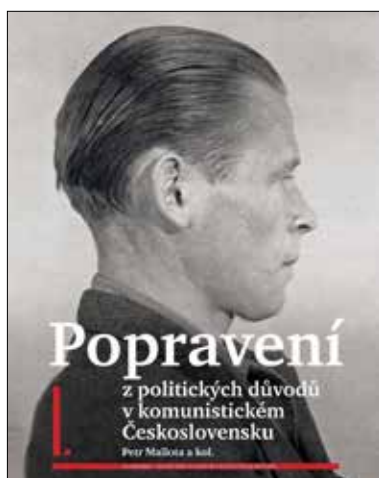
10. MALLOTA, Petr a kol.: *Popravení z politických důvodů v komunistickém Československu*. III. svazek. ÚSTR – Nakladatelství Academia, Praha 2024, 1. vydání, váz., 978-80-7516-051-5 (ÚSTR), 978-80-200-3506-6 (Academia)
11. MALLOTA, Petr a kol.: *Popravení z politických důvodů v komunistickém Československu*. IV. svazek. ÚSTR – Nakladatelství Academia, Praha 2024, 1. vydání, váz., 978-80-7516-052-2 (ÚSTR), 978-80-200-3507-3 (Academia)
12. VYBÍRALOVÁ, Eva: *Skrytá církev a tajná svěcení. Analýza situace v Československu v letech 1948–1989 pohledem kanonického práva*. ÚSTR – Nakladatelství CDK, Praha 2024, 2. vydání, brož., 436 s., ISBN 978-80-7516-059-1 (ÚSTR), 978-80-7325-595-4 (CDK)
13. PAŽOUT, Jaroslav: *Střežíme a prosazujeme socialistickou zákonnost*. ÚSTR, Praha 2024, 1. vydání, brož., 552 s., ISBN 978-80-7516-048-5
14. ZOUZAL, Tomáš: *Na cvičišti SS*. ÚSTR – Nakladatelství Naše vojsko, Praha 2024, 1. vydání, váz., 416 s., ISBN 978-80-7516-054-6 (ÚSTR), ISBN 978-80-206-2051-4 (Naše vojsko)
15. VAJSKEBR, Jan – ZUMR, Jan: *Gestapo. Velitelský sbor tajné státní policie v Protektorátu Čechy a Morava*. ÚSTR – Nakladatelství Pulchra, Praha 2024, 1. vydání, váz., 1008 s., ISBN 978-80-7564-115-1 (ÚSTR), ISBN 978-80-7516-053-9 (Pulchra)
16. HRADILEK, Adam a kol.: *Gulag a Československo, 3. sv.: Válka, Perzekuce čs. občanů a krajanů v Sovětském svazu*. ÚSTR – Nakladatelství Academia, Praha 2024, 1. vydání, váz., 400 s., ISBN 978-80-7516-055-3 (ÚSTR), ISBN 978-80-200-3615-5 (Academia)
17. VYBÍRALOVÁ, Eva: *„Mexické fakulty“. Mimořádné církevní pravomoci, jejich vývoj a aplikace*. ÚSTR – Nakladatelství CDK, Praha 2024, 1. vydání, brož., 216 s., ISBN 978-80-7516-058-4 (ÚSTR), ISBN 978807325-587-9 (CDK)
18. KOKOŠKA, Stanislav: *Petiční výbor Věrní zůstaneme. Edice dokumentů*. ÚSTR, Praha 2024, 1. vydání, brož., 240 s., ISBN 978-80-7516-044-7
19. ZÍTEK, Adam: *Lev a orlice proti rudé hvězdě. Odboj a odpor proti komunismu v Československu a v Polsku 1944–1953*. ÚSTR – Nakladatelství UJEP v Ústí nad Labem, 1. vydání, brož., 420 s., 978-80-7516-057-7 (ÚSTR)

Periodické publikace

Neriodické publikace

16. 11. 2024 3Kino FilmFest,
ÚSTR udělil zvláštní uznání
filmu Jiřího Mádlů Vlny,
Clam-Gallasův palác
(L. Kudrna, O. Vetchý)

18. 9. 2024, Underground
Praha-Košice, křest tří publikací,
Unijazz (L. Kudrna, F. Stárek
Čuňas)

3. 6. 2024 Prezentace knihy
Jan Horník: Západ musí být
zničen, Knihovna Václava Havla

9.2 Přehled konferencí a workshopů pořádaných ÚSTR

KONFERENCE					
DATUM	NÁZEV	OBSAH	MÍSTO KONÁNÍ	GARANT ÚSTAVU	SPOLU-POŘADATELÉ
29.–30. 5. 2024	Československo v letech 1948–1945	Tradiční odborná konference se letos tematicky zaměřila na tzv. „krátké časové období s dlouhými následky“. Velké globální změny a nové politické rozvrstvení na mapě světa nemohlo nemít vliv i na nové uspořádání politických, společenských, hospodářských a kulturních procesů v Československu. Poslední rok války a několik málo let následujících určily vývoj naší republiky na dlouhá desetiletí.	SOKA České Budějovice	Libor Svoboda	Jihočeské muzeum, SOA Třeboň
20.–22. 6. 2024	Zkoumání NKVD/ KGB archivů	Cílem této akce bylo zhodnotit deset let archivního studia materiálů sovětských tajných služeb na Ukrajině od jejich úplného odhalení po ukrajinské „revoluci důstojnosti“ v roce 2014. Zvláštní pozornost byla věnována práci ukrajinských historiků a archivářů uprostřed probíhající války.	Toskánský palác, Praha	Adam Hradílek	
14. 10. 2024	Československá justice jako pilíř režimu 1948–1989	Jakou roli hrála justice v době komunistického režimu – s různými proměnami, a přitom s obdobnými pravidly, včetně snah o emancipaci soudců loajálních k režimu na jedné straně a přímé stranické řízení na straně druhé?	Senát Parlamentu ČR, Praha	Kamil Nedvěďický	Senát Parlamentu ČR
16. 10. 2024	Aktuální stav poznání českého undergroundu	Konference si klade za cíl odpovědět na otázky: Jaké jsou naše poznatky o historii českého (proto)undergroundu od počátku 60. let až do pádu komunismu v listopadu 1989? Co víme o pozadí vzniku tohoto mnohvrstevnatého fenoménu? Měl underground pouze kulturní cíle? Měl vůbec nějaké cíle? Projevoval se pouze v rovině hudební, zatímco ta písemná zůstává v jeho stínu? Jak na československou subkulturu pohlížejí západní historici? Jaká byla role žen v disentu, underground nevyjímaje?	Knihovna Václava Havla, Praha	Ladislav Kudrna	Knihovna Václava Havla

KONFERENCE					
DATUM	NÁZEV	OBSAH	MÍSTO KONÁNÍ	GARANT ÚSTAVU	SPOLU-POŘADATELÉ
12.–14. 11. 2024	(Ne)vyrovnání se s komunistickou minulostí v evropském kontextu	V roce 2024 uplynulo 35 let od pádu komunistických režimů v Evropě. Ve většině států proběhlo předání moci nekrvavě, což vytvořilo zcela novou geopolitickou situaci a způsobilo zásadní změny v evropském i světovém uspořádání. Neblahé dědictví totalitních systémů a komunistické minulosti však nadále zasahuje ve větší nebo menší míře do fungování mladých demokratických států. Konference se konala za účasti významných světových osobností.	Lichtenštejnský palác, Praha	Kamil Nedvědický	ÚSTR, Úřad vlády ČR, Muzeum paměti XX. století, Litevská ambasáda v Praze, The Remembrance Society
10. 12. 2024	Ekonomické a sociální mýty v době před rokem 1989	Seminář se zapojením externích odborníků z Česka i zahraničí, a to nejenom historiků, ale také ekonomů a právníků, se zaměřil na ekonomickou situaci, dále například na sociální a důchodové zabezpečení ve vztahu k sociálním skupinám typu „bývalých lidí“, politických vězňů, obětí kolektivizace apod. a srovnal je s privilegovanými skupinami v rámci deklarované rovnosti a faktické nerovnosti, zpochybnil i mýtus o bezplatném zdravotnictví, a vedl diskuzi o dalších ekonomických a sociálních tématech, jako takzvané plné zaměstnanosti, rovnosti šancí při přístupu k zaměstnání, vzdělání atd.	Palác Archa, Praha	Kamil Nedvědický	

9.3 Přehled seminářů a workshopů pro učitele

DATUM	NÁZEV PROGRAMU/ PŘEDNÁŠKY	LEKTOR	ŠKOLA / INSTITUTE	POČET ÚČASTNÍKŮ	POČET PŘEDNÁŠEK
16. 1. 2024	Rodiny politických vězňů	Lubomír Vejražka	Demokratický klub, Praha	20	1
29. 1. 2024	Rodiny	Lubomír Vejražka	ZŠ Sportovní, Tanvald	50	2
7. 2. 2024	Rodiny	Lubomír Vejražka	Soukromá střední škola a základní škola (1.Kšpa), Praha 8	50	2
8. 2. 2024	Rodiny	Lubomír Vejražka	Soukromá střední škola a základní škola (1.Kšpa), Praha 8	25	1
12. 2. 2024	Rodiny	Lubomír Vejražka	ZŠ Mozartova, Jablonec n. N.	20	1
16. 2. 2024	Rodiny	Lubomír Vejražka	ZŠ Mozartova, Jablonec n. N.	35	1
19. 2. 2024	Rodiny	Lubomír Vejražka	Gymnázium Ostrava-Zábřeh	55	2
20. 2. 2024	Rodiny	Lubomír Vejražka	Jazykové gymnázium, Ostrava	30	1
6. 3. 2024	Rodiny	Lubomír Vejražka	Oblastní muzeum, Děčín	15	1
7. 3. 2024	Rodiny	Lubomír Vejražka	ZŠ Hoštka (poblíž Štětí; 9. třída, 8. třída)	50	2
7. 3. 2024	Rodiny	Lubomír Vejražka	Hoštka – veřejnost	25	1
11. 3. 2024	Rodiny, akcent na dokument	Lubomír Vejražka	Slezská univerzita v Opavě (pro studenty dokumentaristy)	8	1
12. 3. 2024	Etika natáčení, jak získat citlivé info	Lubomír Vejražka	Slezská univerzita v Opavě (pro studenty dokumentaristy)	8	1
13. 3. 2024	Rodiny	Lubomír Vejražka	ZŠ U Stadionu, Uničov	45	2
14. 3. 2024	Rodiny	Lubomír Vejražka	Gymnázium Čajkovského, Olomouc	55	2
26. 3. 2024	Rodiny	Lubomír Vejražka	Městská knihovna Jablonec	14	1
9. 4. 2024	Edukační programy k filmovým projekcím s 3 kinofest	Jan Samohýl			
16. 4. 2024	Edukační programy k filmovým projekcím s 3 kinofest	Jan Samohýl			

DATUM	Název programu/ přednášky	LEKTOR	ŠKOLA / INSTITUCE	POČET ÚČASTNÍKŮ	POČET PŘEDNÁŠEK
19. 4. 2024	Edukační programy k filmovým projekcím s 3 kinofest	Jan Samohýl			
19. 4. 2024	Rodiny	Lubomír Vejražka	Sokol San Francisco	10	1
23. 4. 2024	Gulag	Lukáš Holata	Střední škola Futurum	12	1
25. 4. 2024	Rodiny	Lubomír Vejražka	Obchodní akademie, Gymnázium Slaný	120	1
26. 4. 2024	Rodiny	Lubomír Vejražka	v Archivu bezpečnostních složek pro ZŠ Libochovičky	13	
9. 5. 2024	Rodiny	Lubomír Vejražka	ZŠ Zlonice (u Slaného)	40	2
13. 5. 2024	Rodiny	Lubomír Vejražka	ZŠ Na Výběžku, Liberec	25	1
16. 5. 2024	Rodiny	Lubomír Vejražka	ZŠ V Zahradách, Beroun	30	1
16. 5. 2024	Rodiny	Lubomír Vejražka	ZŠ V Závodí, Beroun	55	1
16. 5. 2024	Rodiny	Lubomír Vejražka	Dům dětí a mládeže Beroun, Science café, veřejnost	10	1
17. 5. 2024	Inovativní metody	Martina Kantová	Gymnázium Brno-Bystrc	6	8 hod. work- shop
17. 5. 2024	Rodiny	Lubomír Vejražka	Gymnázium Beroun	55	1
29. 5.–30. 5. 2024	Konference o III. republice	Jan Samohýl	České Budějovice	100	dvoudenní konference
30. 5. 2024	Hrozby extremismu v demokratické společnosti	Vladimír Hanousek	Karlínské gymnázium	20	1
3. 6. 2024	Rodiny	Lubomír Vejražka	Gymnázium Dopplera Praha	40	1
7. 6. 2024	Inovativní metody	Martina Kantová	SSPOS Brno	8	8 hod. workshop
10. 6. 2024	Lidice	Martina Kantová	Komunitní centrum farní charita Kralupy	16	1
11. 6. 2024	LŠ pro studenty (s Muzeem XX. století)	J. Samohýl, L. Vejražka, J. Procházka	Svatý Jan pod Skalou	60	celodenní
12. 6. 2024	LŠ pro studenty (s Muzeem XX. století)	J. Samohýl, L. Vejražka, J. Procházka	Svatý Jan pod Skalou	60	celodenní

DATUM	Název programu/ přednášky	LEKTOR	ŠKOLA / INSTITUTE	POČET ÚČASTNÍKŮ	POČET PŘEDNÁŠEK
18. 6. 2024	Rodiny	Lubomír Vejražka	ZŠ JEDNIČKA Jičín	90	2
20. 6. 2024	Rodiny	Lubomír Vejražka	Gymnázium Ohradní, Praha	20	1
26. 6. 2024	Rodiny	Lubomír Vejražka	Liberec ve spolupráci s Pamětí národa a Libereckým krajem, 2 přednášky pro SŠ, 1 přednáška pro veřejnost	90	2
11. 9. 2024	Hrozby extremismu v demokratické společnosti	Vladimír Hanousek	Masarykova střední škola chemická	31	1
16. 9. 2024	Hrozby extremismu v demokratické společnosti	Vladimír Hanousek	Fakulta managementu, VŠE Praha (U3V)	60	1
23. 9. 2024	Rodiny	Lubomír Vejražka	Fakulta managementu VŠE Jindřichův Hradec (U3V)	60	1
1. 10. 2024	Rodiny + Svět věznic a lágrů	Lubomír Vejražka	ZŠ Stupkova, Olomouc	40	2
2. 10. 2024	Svět věznic a lágrů	Lubomír Vejražka	Gymnázium Ostrava-Zábřeh	70	3
15. 10. 2024	Rodiny	Lubomír Vejražka	Kulturní dům Veselí n. L.	15	1
17. 10. 2024	Kořeny antijudaismu a antisemitismu ve 20. století	Jan Samohýl	U3V Jindřichův Hradec	?	1
21. 10. 2024	Rodiny + Svět	Lubomír Vejražka	Zlín gym. Lesní čtvrť, semináře politologie, sociologie, historie, maturanti	60	1
22. 10. 2024	Svět	Lubomír Vejražka	Valašské Klobouky, gymnázium, maturanti	45	1
23. 10. 2024	Rodiny + Svět	Lubomír Vejražka	ZŠ Újezd ZŠ	50	1
23. 10. 2024	Svět	Lubomír Vejražka	ZŠ Slavičín ZŠ	75	1
24. 10. 2024	Rodiny + Svět	Lubomír Vejražka	ZŠ Brumov-Bylnice	45	1
24. 10. 2024	Svět věznic a lágrů	Lubomír Vejražka	Muzeum Uherské Hradiště	20	1
25. 10. 2024	Rodiny + Svět	Lubomír Vejražka	ZŠ Valašské Klobouky	65	1
1. 11. 2024	Inovativní metody ve výuce dějepisu a společenských věd	Martina Kantová	Krajské vzdělávací a informační centrum Ostrava	16	celodenní seminář

DATUM	NÁZEV PROGRAMU/ PŘEDNÁŠKY	LEKTOR	ŠKOLA/INSTITUTE	POČET ÚČASTNÍKŮ	POČET PŘEDNÁŠEK
4. 11. 2024	Normalizace	Lubomír Vejražka	Gymn. E. Krásnohorské, Praha	25	1
4. 11. 2024	Rodiny	Lubomír Vejražka	Gymn. E. Krásnohorské, Praha	25	1
5.–8. 11. 2024	Projekce na Filmovém festivalu Nezlomní a obětovaní	Jan Samohýl	Praha	x	celodenní
15. 11. 2024	Politické procesy ve východním bloku	Vít Klepárník	Gymnázium P. Bezruče, Frýdek- -Místek	12	1
15. 11. 2024	Sovětské rozhodnutí o intervenci v r. 1968 v souvislostech	Vít Klepárník	Gymnázium P. Bezruče, Frýdek- -Místek	30	1
15. 11. 2024	Hrozby extremismu v demokratické spo- lečnosti	Vladimír Hanousek	Gymnázium P. Bezruče, Frýdek- -Místek	40	1
11.–15. 11. 2024	Filmový festival 3kinofest pro školy	Jan Samohýl	Praha	x	celodenní (5 projekcí)
17. 11. 2024	Vzdělávací tramvaj Korzo národní	Jan Samohýl	Praha	x	celodenní
19. 11. 2024	Návrat komunistického antisionismu	Ivo Cerman	Gymnázium J. Palacha, Praha	20	1
29. 11. 2024	Rodiny + 17. 11. 1989	Lubomír Vejražka	SŠ knižní kultury, Praha	40	1
2. 12. 2024	Hrozby extremismu	Vladimír Hanousek	Střední škola a gymnázium Futurum, Praha	25	
6. 12. 2024	Svět věznic a lágrů	Lubomír Vejražka	Karlínské gymnázium, Praha	25	1
12. 12. 2024	Protikomunistická rezistence v Českoslo- vensku	Vít Klepárník	Gymnázium Elišky Krásnohor- ské, Praha	15	1

9.4 Přehled uspořádaných výstav

NÁZEV	DATUM OD	DATUM DO	ORGANIZACE / MÍSTO
TGM to nikdy nebude mít lehké	1. 1. 2024	30. 6. 2024	Gymnázium L. Píka, Plzeň
Ještě jsme ve válce	1. 3. 2024	31. 8. 2024	Dům Radost, Praha
Za naši a vaši svobodu – CZ ver	1. 3. 2024	31. 8. 2024	Dům Radost, Praha
Fotbal v undergroundu	1. 3. 2024	31. 8. 2024	Dům Radost, Praha
Studentská revoluce 1989	1. 3. 2024	31. 8. 2024	Dům Radost, Praha
Velehrad vás volá	1. 6. 2024	30. 6. 2024	Farnost Budišov u Třebíče
Nebe bylo plné hvězd	17. 9. 2024	9. 1. 2025	Svatá Hora u Příbrami
Velehrad vás volá	30. 9. 2024	2. 10. 2024	Německé velvyslanectví, Praha
Komunismus a jeho epocha	10. 10. 2024	7. 11. 2024	Hostivice
Nemohli jsme mlčet! Lidé Charty 77	1. 11. 2024	3. 12. 2024	Kláštepec nad Ohří
Fotbal v undergroundu	1. 11. 2024	3. 12. 2024	Kláštepec nad Ohří
Studentská revoluce	1. 11. 2024	7. 1. 2025	Strakonice
Ještě jsme ve válce	5. 11. 2024	26. 11. 2024	Gymnázium Petra Bezruče, Frýdek-Místek
Velehrad vás volá	5. 11. 2024	26. 11. 2024	Gymnázium Petra Bezruče, Frýdek-Místek
TGM to nikdy nebude mít lehké	1. 1. 2024	30. 6. 2024	Gymnázium L. Píka, Plzeň
Ještě jsme ve válce	1. 3. 2024	31. 8. 2024	Dům Radost, Praha
Za naši a vaši svobodu – CZ ver	1. 3. 2024	31. 8. 2024	Dům Radost, Praha
Příběh mého otce	1. 3. 2024		Jilemnice
Já se chci vrátit domů	4. 11. 2024	12. 1. 2025	FF MU, Brno
Jan Palach – živá pochodeň	13. 6. 2024	14. 6. 2024	Albanie, Sighet
100. výročí otevření Husova sboru	5. 9. 2024		České Budějovice
Tunelem do 20. století		31. 12. 2025	Moravský Krumlov
Ideopolicie			Online
Milovati dobro, odporovat zlu			Žďár nad Sázavou

9.5 Přehled popularizačních přednášek

DATUM	MÍSTO KONÁNÍ	NÁZEV	OBSAH	GARANT	SPOLU-POŘADA-TELE
16. 1. 2024	Mělník	Živé pochodně v sovětském bloku	přednáška	Petr Blažek	
19. 1. 2024	Varšava, Polsko	Beseda o Janu Palachovi a R. Siwiewcovi	beseda	Petr Blažek	Muzeum PRL
24. 1. 2024	Nalžovice	Zabráno pro SS	přednáška	Tomáš Zouzal	
24. 1. 2024	Benešov	Vysídlení oblasti mezi Benešovem a Sedlčany	přednáška	Tomáš Zouzal	
25. 1. 2024	Kutná Hora	Živé pochodně v sovětském bloku	https://www.kutnahora.cz/calendar/prednaska	Petr Blažek	MÚ Kutná Hora, Spolkový dům Kutná Hora
6. 2. 2024	Husitské muzeum Tábor	Operativní technika StB	přednáška	Daniel Povolný	
8. 2. 2024	Nalžovice	Co to byl SS-Hof	přednáška	Tomáš Zouzal	
15. 2. 2024	Senát PČR, Praha	V. I. Lenin, zakladatel bolševického Ruska a jeho dědictví		David Svoboda	
27. 2. 2024	ČVUT, Praha	Samizdat proti totalitě	přednáška	František Stárek	
1. 3. 2024	Obchodní akademie, Ústí nad Labem	Samizdat proti totalitě	přednáška a debata	František Stárek	
6. 3. 2024	Dům Radost, Praha	Rock'n'roll proti totalitě	přednáška a debata	František Stárek	
12. 3. 2024	Jiráskovo divadlo Hronov	Cáry starých filmů	promítání a diskuze	František Stárek	
13. 3. 2024	Dům Radost, Praha	Rock'n'roll proti totalitě	přednáška a debata	František Stárek	
20. 3. 2024	Dům Radost, Praha	Rock'n'roll proti totalitě	přednáška a debata	František Stárek	
25. 3. 2024	Pardubice	Třetí odboj v regionech	přednáška	Martin Tichý	
27. 3. 2024	Dům Radost, Praha 3	Rock'n'roll proti totalitě	přednáška a debata	František Stárek	
3. 4. 2024	Dům Radost Praha 3	Rock'n'roll proti totalitě	přednáška a debata	František Stárek	

DATUM	MÍSTO KONÁNÍ	NÁZEV	OBSAH	GARANT	SPOLU-POŘADATELÉ
4. 4. 2024	Městské muzeum v Novém Bydžově	Teror a občanská válka v Rusku		Libor Svoboda	
6. 4. 2024	Památník tří odbojů v Lošanech	Z války do války!	přednáška o dospívání bratří Mašínů	Petr Blažek	Jan Čvančara
7. 4. 2024	Kino Slaný	Milan Paumer, Ten třetí	přednáška	Petr Blažek	Spolek Wotrubia
8. 4. 2024	Ústí nad Labem	Kontexty protikom. odboje	přednáška	Martin Tichý	
9. 4. 2024	Ústí nad Labem	Tigrid a spol.	přednáška	Martin Tichý	
9. 4. 2024	Vědecká knihovna Olomouc	Zrádce, nebo odbojář? Poslední předseda agrární strany Rudolf Beran		Jaroslav Rokoský	
9. 4. 2024	Gymnázium Arabská, Praha	Čechoslováci v Gulagu	přednáška	Jan Dvořák	
10. 4. 2024	Dům Radost, Praha	Rock'n'roll proti totalitě	přednáška a debata	František Stárek	
10. 4. 2024	Městská knihovna Praha	pořad „O Karlu Krylovi“	debata	František Stárek	
10. 4. 2024	Městská knihovna Praha	pořad „O Karlu Krylovi“	debata	František Stárek	
10. 4. 2024	Dům Radost, Praha	Rock'n'roll proti totalitě	přednáška a debata	František Stárek	
11. 4. 2024	Dům kultury Kroměříž	Občan Karel Kryl. Opravdu jen mrtvý pomník vzdoru proti okupaci?	přednáška a diskuze	Jakub Šlouf	
13. 4. 2024	klášter Želiv	Noc velké změny. Mužské řehole a klášter Želiv po akci K	přednáška	Michal Sklenář	
14. 4. 2024	Roztoky	Tady Havel, slyšíte mě?	beseda po promítání filmu	František Stárek	
16. 4. 2024	3Kino Praha	Film o G. Orwellovi	debata se studenty gymnázií	Martin Tichý	
16. 4. 2024	Právnická fakulta MU, Brno	Operativní technika StB a její zneužívání Státní bezpečností před listopadem 1989	přednáška	Daniel Povolný	
17. 4. 2024	Olbramovice	Transport smrti a jeho cesta Benešovskem 1945	přednáška	Pavla Plachá	

DATUM	MÍSTO KONÁNÍ	NÁZEV	OBSAH	GARANT	SPOLU-POŘADATELÉ
17. 4. 2024	Dům Radost, Praha 3	Rock'n'roll proti totalitě	přednáška a debata	František Stárek	
17. 4. 2024	Dům Radost, Praha	Rock'n'roll proti totalitě	přednáška a debata	František Stárek	
18. 4. 2024	Nový Bydžov	Zapomenutá a ztracená výročí	přednáška	Martin Tichý	
19. 4. 2024	Online	Historical Webinar na YouTube	online webinář	Adam Hradílek, Anna Chlebina, Jan Dvořák	
20. 4. 2024	Č. Budějovice – Rudolfov	Přednáška o J. Gansovi	přednáška	Miroslav Vodrážka	
23. 4. 2024	CČSH v Táboře	Jan Žižka a česká společnost ve 20. století		Michal Pehr	
23. 4. 2024	Č. Budějovice	Vězněm v Gulagu	přednáška	Lukáš Holata	
24. 4. 2024	Dům Radost, Praha	Rock'n'roll proti totalitě	přednáška a debata	František Stárek	
24. 4. 2024	Spolek studentů historie FF UK, Praha	Takový socialismus nechceme!	diskuze nad knihou	Jakub Šlouf	
14. 5. 2024	Mukařov	Zabráno pro SS	přednáška	Tomáš Zouzal	
14. 5. 2024	Ústí nad Labem	Přeměna české společnosti	přednáška	Martin Tichý	
16. 5. 2024	kino Morava, Veselí nad Moravou	Cáry starých filmů	promítání a beseda	František Stárek	
17. 5. 2024	Ml. Boleslav	Gestapo v Ml. Boleslavi	přednáška	Jan Zumr	
22. 5. 2024	Benešov	Čechoslováci v nacist. věznicích	přednáška	Pavla Plachá	
27. 5. 2024	Klub Újezd	O spisovateli, překladateli a samizdatovém vydavateli Viktoru Faktorovi	přednáška	Petr Placák	
28. 5. 2024	ZŠ Parník, Česká Třebová	1989: Chceme dýchat	beseda po projekci filmu	František Stárek	
29. 5. 2024	Dům Radost, Praha	Rock'n'roll proti totalitě	přednáška a debata	František Stárek	
7. 6. 2024	Vrchotovy Janovice	Film Vlák smrti	účast v diskuzi	Pavla Plachá	

DATUM	MÍSTO KONÁNÍ	NÁZEV	OBSAH	GARANT	SPOLU-POŘADATELÉ
12. 6. 2024	Dům Radost, Praha	Rock'n'roll proti totalitě	přednáška a debata	František Stárek	
18. 6. 2024	klub U Budyho, Praha	Cáry starých filmů	přednáška	František Stárek	
19. 6. 2024	Dům Radost, Praha	The Plastic People of the Universe	beseda po projekci filmu	František Stárek	
19. 6. 2024	Dům Radost, Praha	Rock'n'roll proti totalitě	přednáška a debata	František Stárek	
20. 6. 2024	Nový Bydžov	Debata s P. Pithartem	debata	Martin Tichý	
26. 6. 2024	Dům Radost, Praha	Rock'n'roll proti totalitě	přednáška a debata	František Stárek	
28. 6. 2024	Křepeňice	Historie obce	přednáška	Martin Zouzal	
7. 7. 2024	klášter Hejnice	Jak se lije olovo?		David Svoboda	
7. 7. 2024	ZŠ Postoloprty	O masakru v Postoloprtech a jeho následném zatajování		Michal Pehr	
13. 7. 2024	Skalák Mlýn	Se spisovatelem a novinářem Patrikem Bangou o romské otázce před listopadem 89 a po něm	diskuze	Petr Placák	
16. 8. 2024	Muzeum Kvilda	Zapomenutý král Šumavy Josef Ludvík		Petr Mallota	Dr. Alenou Šimánková z Národního archivu
21. 8. 2024	Dům Radost, Praha	Rock'n'roll proti totalitě	vystoupení u příležitosti ukončení projektu	František Stárek	
24. 8. 2024	NVÚ Valdice	Jirousova poezie	přednáška	František Stárek	
24. 8. 2024	Javorina Holubého chata	Partyzáni bez legend	promítání dokumentu a následná přednáška	Placák, Petr	
28. 8. 2024	Humpolec	Tady Havel, slyšíte mě?	debata po promítání filmu	František Stárek	
10. 9. 2024	Malá galerie, Vlastivědné muzeum Slaný	Štěpán Gavenda, legenda protikomunistického odboje		Jaroslav Rokoský	
18. 9. 2024	Unijazz	Underground 1987–88	vystoupení na křtu sborníku	Petr Placák	
19. 9. 2024	Obděnice	Obděnický farář Ladislav Albert Hlad	debata po scénickém dokumentu	Eva Vybíralová	

DATUM	MÍSTO KONÁNÍ	NÁZEV	OBSAH	GARANT	SPOLU-POŘADATELÉ
20. 9. 2024	kKihovna Libri Prohibiti	O samizdatu na večeru věnovaném J. Gruntorádovi	účast v diskuzi	Petr Placák	
21. 9. 2024	Divadlo Archa, Praha	Cáry starých filmů	přednáška s projekcí	František Stárek	
23. 9. 2024		Politicko-hospodářská situace řeholních rodin v letech 1945-1949		Eva Richterová	
23. 9. 2024	U Budyho, Libenský ostrov	Národní třída	promítání filmu a následná diskuse	Petr Placák	
26. 9. 2024	Klášter dominikánů, Praha	Tajně svěcení, tajně umlčení. Skrytá církev a tajná svěcení 1948–1989	debatní večer pro veřejnost	Eva Vybíralová	
28. 9. 2024	Nový Bydžov	Vystoupení na III. ročníku Žďárského Bydžova s ukázkou z díla Zdeňka Martiše		Martin Jindra	
30. 9. 2024		Benediktinský klášter v Broumově a tzv. Benešovy dekrety. Pokusy o konfiskaci majetků		Eva Richterová	
5. 10. 2024	Kruh u Jilemnice	Jaroslav Grosman – muž, který prožil několik životů		Martin Tichý	
7. 10. 2024		Státní úřad pro věci církevní a jeho úředníci činní při Akci (V)K		Eva Richterová	
8. 10. 2024	Plzeň	Tajná svěcení	přednáška	Eva Vybíralová	
10. 10. 2024	Městské muzeum v Novém Bydžově	Nový Bydžov na pomezí i v centru české hudby... virtuózi i politický vězeň František Smetana		Martin Tichý	
12. 10. 2024	Stará Turá	Partyzáni bez legend	promítání dokumentu a následná přednáška	Petr Placák	
14. 10. 2024		Zrušení mužských klášterů a kongregačních domů – Akce K (kláštery)		Eva Richterová	
16. 10. 2024	Rakovník	Rakovničtí Mašini		Libor Svoboda	
21. 10. 2024		Akce VK (= vyklizení klášterů) – movitý majetek		Eva Richterová	

DATUM	MÍSTO KONÁNÍ	NÁZEV	OBSAH	GARANT	SPOLU-POŘADATELÉ
22. 10. 2024	Muzeum východních Čech v Hradci Králové	O rozhlasových vlnách a jejich posluchačích po 21. srpnu 1968 v Královéhradeckém kraji		Martin Tichý	
23. 10. 2024	Mladotův dům na Hradě	O diskontinuitě dějin jako rysu totality	projev u příležitosti vydání zápisků hradního komorníka Aloise Fialy	Petr Placák	
24. 10. 2024	Husitské muzeum v Táboře	Jan Žižka z Trocnova (a Barrandova)		Petr Kopal	
31. 10. 2024	Tábor / Husitské muzeum	Svědění umělců aneb cesta nejen České filharmonie za svobodou		Martin Tichý	
2. 11. 2024	České Žleby	Králové Šumavy		Libor Svoboda	
3. 11. 2024	Havlíčkův Brod	Ukrajina, země neznámá. Dějiny Ukrajiny ve 20. století		Libor Svoboda	
4. 11. 2024	Broumov	Knihovny zrušených klášterů (vyklizené a ponechané in situ) a „Muzeum ateismu“		Eva Richterová	
4. 11. 2024	Gymnázium Jablonec n. Nisou	Samizdat proti totalitě	přednáška	František Stárek	
4. 11. 2024	Café Royal, Praha	vyhlášení Ceny Waltera	vystoupení v rámci poroty	Petr Placák	
7. 11. 2024	Základní škola a gymnázium Square, Praha	Československo v letech 1968 až 1989		Martin Tichý	
7. 11. 2024	festival Nezlomní a obětovaní, M XX, kino Atlas, Praha 1	Cáry starých filmů	přednáška s projekcí	František Stárek	
8. 11. 2024	Jičín	Význam a role věřících Církve československé (husitské) v protinacistickém odboji		Martin Jindra	
9. 11. 2024	Praha	U příležitosti 80. výročí narození a 13. výročí úmrtí básníka Ivana Martina Jirouse	organizace vzpomínkové akce a projev	Petr Placák	
11. 11. 2024		Bratři Jedličkové a StB		Eva Richterová	

DATUM	MÍSTO KONÁNÍ	NÁZEV	OBSAH	GARANT	SPOLU-POŘADATELÉ
12. 11. 2014	VŠE Praha	Extremismus v letech 1948 – 1989		Libor Svoboda	
12. 11. 2024	Městská knihovna, Praha	Orwell 1984	debata s diváky po filmu	František Stárek	
13. 11. 2024	Konzervatoř Pardubice	Česká hudba a totalita		Martin Tichý	
14. 11. 2024	Hudební klub u Bílého Černo-cha, Česká Lípa	Hudba psaná krví a svobodou		Martin Tichý	
14. 11. 2024	Tábor	Odezvy husitství a Jana Žižky v uměleckém ztvárnění sborů CČSH s důrazem na dílo Františka Bílka		Martin Jindra	
15. 11. 2024	Gymnázium Žamberk	Cesta k listopadu 1989		Jan Kalous	
15. 11. 2024	Gymnázium Česká Lípa	Rok 1989... annus mirabilis		Eva Richterová	
16. 11. 2024	Hudební klub Mekka, Nový Bydžov	Sametový Bydžov		Eva Richterová	
16. 11. 2024	11. ročník středoevropského filmového festivalu 3Kino FilmFest	Ředitel ÚSTR Ladislav Kudrna udělil v předvečer 17. listopadu Zvláštní uznání filmu Jiřího Mádlů Vlny	edukační promítání a besedy	František Stárek, Jan Samohýl, Blanka Zubáková, Ladislav Kudrna, Martin Tichý	3Kino FilmFest
17. 11. 2024	Národní třída, Praha	Vystoupení v rámci akce Díky, že můžeme		Petr Placák	
17. 11. 2024	Gymnázium Jana Nerudy, Praha	Milada Horáková, politička a obhájkyňe práv žen.	přednáška a diskuze	Markéta Doležalová	
17. 11. 2024	Národní třída, Praha	Díky, že můžeme. Sověti- zace Československa a komunistický režim v 80. letech 20. století		Jan Samohýl	
17. 11. 2024	Národní třída, Praha	Díky, že můžeme. Česko- slovensko jako kolonie Moskvy	přednáška	Petr Hlaváček	
17. 11. 2024	Národní třída, Praha	Díky, že můžeme. Komunistický režim v 80. letech 20. století	přednáška	Ladislav Kudrna	

DATUM	MÍSTO KONÁNÍ	NÁZEV	OBSAH	GARANT	SPOLU-POŘADATELÉ
18. 11. 2024	ZŠ Radotín, Praha	17. listopad 1989		Jan Kalous	
18. 11. 2024		Petr Adolf Unger, OSB – důvěrník Gestapa, agent StB		Eva Richterová	
20. 11. 2024	Roztoky	Jan Žižka ve výtvarném umění sborů ČČSH s důrazem na dílo Františka Bílka		Martin Jindra	
20. 11. 2024	ZŠ Mníšek pod Brdy – ZŠ	O historických událostech roku 1989	přednáška	Petr Blažek	
23. 11. 2024	Zámek Mikulov	Inovace výuky moderních dějin	debata	Ladislav Kudrna	
23. 11. 2024	Muzeum Česká Lípa	Československo a perestrojky marná snaha		Eva Richterová	
25. 11.– 16. 12. 2024		Organizace ČKCH a její proměny pod taktovkou komunistické moci		Eva Richterová	
25. 11. 2024	Podbořany	Listopad 1989	přednáška	Petr Placák	
28. 11. 2024	ArtForum, Bratislava, Slovensko	Zakázaná výstava 1977	vystoupení při křtu knihy	František Stárek – Petr Placák	

9.6 Přehled seminářů pro veřejnost

DATUM	MÍSTO KONÁNÍ	NÁZEV	GARANT	SPOLUPOŘADATELÉ
27. 2. 2024	Libri prohibiti	Jan Zajíc a další živé pochodně v roce 1969	Petr Blažek	Muzeum paměti XX. století
7. 3. 2024	ÚSTR, Branické náměstí, Praha	Úskalí při psaní biografii komunistických funkcionářů: teorie a praxe	Marián Lóži	
8. 3. 2024	Porotní síň Vrchního soudu v Praze	Rekonstrukce politického procesu Glomb a spol. – Skupina Blesk.	Martin Tichý	Mene Tekel
19. 4. 2024	Praha	Poslední adresa hrdinů: Jaroslav Klabík, Antonín Šindelář	Edita Jiráková	
25. 6. 2024	Lichtenštejnský palác, Praha	Dějiny čestného pohřebiště obětí druhého a třetího odboje na Ďáblickém hřbitově	Petr Blažek	
4. 9. 2024	Ministerstvo obrany ČR, Praha	Den hanby i vzdoru – 21. srpen 1969	Daniel Povolný	
26. 11. 2024	Palác Archa, Praha	Karel Kryl	Jakub Šlouf	
27. 11. 2024	Palác Archa, Praha	Generální stávkou 27. listopadu 1989	Jakub Šlouf	

9.7 Přehled o zpracování archiválií a rozvoj evidencí

ODDĚLENÍ	POPIS	TERMÍN	CELKOVÝ ROZSAH	HOTOVO 1/2024	ROZSAH ZPRACOVÁNÍ	ZPRACOVÁNO ZA ROK 2024	SPLNĚNO (v %)	POZNÁMKA K PRŮBĚHU / VYHODNOCENÍ	KÓD CÍLE
1. oddělení	Vytvoření manipulačního seznamu ke sbírce Zvláštní vyšetrovací spisy (NAD 33)	12/2024	204 kartonů	50 kartonů	50 kartonů	50 kartonů	100	V Elze se postupně vytváří archivní pomůcka spojená s revizí svazků v porovnání s archivním protokolem. Zároveň dochází k napojování entit na CAM. Je zpracováno cca 100 kartonů (50 %)	1. 2. 1c
	Vytvoření manipulačního seznamu k souboru Sbirka návrhů a rozhodnutí skartačních komisí (NAD 241)	12/2024	42 kartonů	20 kartonů	22 kartonů	22 kartonů	100	Manipulační soupis odeslán ke schválení	1. 2. 1c
	Průzkum fondu Správa pasů a víz FMV – část cizinecké spisy (NAD 719)	12/2024	cca 2000 kartonů	700 kartonů	cca 40 kartonů	57	cca 145		1. 2. 1d
2. oddělení	Vytvoření manipulačního seznamu k fondu XI. správy SNB (NAD 60)	12/2024	cca 225 kartonů	93 kartonů pořádní	110 kartonů manipulace	110 kartonů (manipulace) + 49 kartonů (pořádání)	150	Dokončení přemanipulování a pře-krabicování druhé, spisové části fondu (celkem 113 kartonů) do celkové 93 kartonů (jednací protokoly, knihy průběžných písemností ad.) ze spisové části uspořádáno 49 kartonů	1. 2. 1d
	Průzkum, kompletní revize a rozšíření prozatímního inventárního soupisu fondu 305, příprava elektronické archivní pomůcky	12/2024	899 kartonů	475 kartonů	200 kartonů	60	cca 30	nesplněno z důvodu personálních změn ve 2. oddělení (odchody dvou pracovníků na MD/RD); zároveň probíhala revize předchozích zápisů (sjednocení podoby, stylistické úpravy)	1. 2. 1d
	Průzkum, kompletní revize a rozšíření prozatímního inventárního soupisu fondu 134, příprava elektronické archivní pomůcky	12/2024	cca 567 kartonů	438 kartonů	60 kartonů	68	110		1. 2. 1d

ODDĚLENÍ	POPIS	TERMÍN	CELKOVÝ ROZSAH	HOTOVO 1/2024	ROZSAH ZPRACOVÁNÍ	ZPRACOVÁNO ZA ROK 2024	SPLNĚNO (v %)	POZNÁMKA K PRŮBĚHU / VYHODNOCENÍ	KÓD CÍLE
3. oddělení	Průzkum fondu ZS HS PS OSH – svazky (NAD 230)	12/2024	82 kartonů	0 kartonů	20 kartonů	20 kartonů	100		1.2.1f
	Příprava na zpracování části fondu A 30/3 – (NAD 712)	12/2024	cca 6 bm	0 bm	6 bm (rok 2026)			Z důvodu personálních změn na 4. oddělení probíhal archivní průzkum a shromažďování dat k vybraným útvarům	1.2.1f
	Zpracovávání interního soupisu MTH (materiály trvalé hodnoty) I. správy MV (část fondu NAD 595 – I. správa SNB – operativní svazky)	12/2024	cca 540 kartonů	362 kartonů	25 kartonů	25 kartonů	100		1.2.3d
Rozvoj evidencí									
1. oddělení	Popis	Termín	Zpracováno k 1/2024	Rozsah zpracování	Vytvořených záznamů 2024	Zpracováno za rok 2024	Splněno (v%)	Poznámka k průběhu/vyhodnocení	Kód cíle
	Průzkum sbírky Sbirka návrhů a rozhodnutí skartačních komisí (NAD 241) – kontrola a opravy dat pro lustrační systém po ukončení výpisu 6. odd. (SK-HK a SK-UL)	12/2024	8 kartonů z 42 kartonů	16 kartonů	17 kartonů	25 z 42 kartonů	50	postup práce domluven s určenými pracovníky 6. oddělení; průzkum dokončen u SK-PL (vypsáno ručně), dokončena kontrola SK-HK, dokončuje se kontrola SK-UL; dodělán za rok 2024; SK-UL (pouze 8k z 11), hotovo SK HK (5k z 5k), navíc hotovo SK-PL (1k z 1k), na rok 2025 zbývá SK-UL (3k) a SK-MV	1.2.3a

ODDĚLENÍ	POPIS	TERMÍN	CELKOVÝ ROZSAH	HOTOVO 1/2024	ROZSAH ZPRACOVÁNÍ	ZPRACOVÁNO ZA ROK 2024	SPLNĚNO (v %)	POZNÁMKA K PRŮBĚHU / VYHODNOCENÍ	KÓD CÍLE
2. oddělení	Zpracování jmenné evidence fondu 134	12/2024	438 kartonů z cca 567 kartonů	60 kartonů	2210	68	100	vytěžování jmen a údajů z fondu do německé verze databáze (za rok 2024 celkem 68 kartonů, celkem 2210 vytěžených jmen; poslední karton č. 438, zbývá 61 karton	1. 2. 3b
	Průzkum fondu Správa pasů a víz FMV – část cizinecké spisy – vytvoření databázového soupisu	12/2024	700 z cca 2000 kartonů	40 kartonů	14926 záznamů	57	145		1. 2. 3b
	Soupis kmenových listů příslušníků KS SNB Ústí n. L., převzatých v r. 2021	12/2024	36 kartonů/3,96 bm	115 kart./12,65 bm		62 kart./6,82 bm		Nadplán	1. 2. 3c
3. oddělení	Soupis kmenových listů příslušníků MV, kteří ukončili službu v 50. a 60. letech 20. stol., převzatých v r. 2020	12/2024	38 kart./4,18 bm	71 kart./7,81 bm	23 kart./2,5 bm	33 kart./3,63 bm bm	143		
	Vkládání údajů z přírůstků personálních spisů do evidencí PD	12/2024	průběžně	dle potřeby		265 PS		Aktualizace a doplnění lustračních dtb ve spolupráci s P. Rendekem	mimo strategii
4. oddělení	Příprava digitalizovaných archiválií pro publikaci v eBadatelně – VKR – kontrola záznamů	12/2024	cca 24560 z 43000 svazků	cca 8000 svazků		9760 svazků	122		3. 1. 1e
	Fond I. S SNB – soupis tzv. nelegálů čs. rozvědky	12/2024	100 z cca 335 svazků	40 svazků		40 svazků	100		1. 2. 3d

ODDĚLENÍ	POPIS	TERMÍN	CELKOVÝ ROZSAH	HOTOVO 1/2024	ROZSAH ZPRACOVÁNÍ	ZPRACOVÁNO ZA ROK 2024	SPLNĚNO (v %)	POZNÁMKA K PRŮBĚHU / VYHODNOCENÍ	KÓD CÍLE
4. oddělení	Doplňování stávajících datábázových vyhledávacích systémů ABS	dle kapacit	trvá		Průběžné zpracování dat vytěžených přepisem karet a svazků PaV, pokračování i v roce 2025				1. 2. 3b
		06/2024	hotovo	hotovo	Došlo k zařazení připravených datových sad do LS (cca 30000 záznamů).				1. 2. 3
		06/2024	hotovo	hotovo	Zařazení výpisů z fondu VI. správy – dokončení zpracování a zařazení do LS.				1. 2. 3e
	Analyza nových zdrojů dat	12/2024	VKR (část) - hotovo, SÚ – trvá, DTB pers. depo – trvá		Na základě pokynu vedoucího 2. oddělení dochází k inventarizaci tematické kartotéky k fondům býv. SÚ, poté bude rozhodnuto o dalším postupu; DTB personálního depa – zjištěno několik kopií téže databáze; provedeno základní porovnání, zjištěny tím rozdíly. Protokoly VKR (část).				1. 2. 2
	Spolupráce na přípravě dat pro budoucí kontrolu	06/2024	částečně, pokračuje 2025		Příprava přepisů skartačních protokolů pro kontrolu (SK-HK a SK-UL) – částečně splněno				1. 2. 3a
	Spolupráce na úpravách úložiště a importu přepisů fondů pro budoucí použití v eBadatelně	12/2024	probíhá další analýza		Kontrola a případné opravy úplnosti a konzistence zpracovaných datových zdrojů				1. 4. 2c
	Tvorba metodik pro přepisy datových zdrojů	12/2024	přepisy hotové, provádí se převod do DTB		Přepisy inventarů 3. oddělení; jednotlivá KS SNB				1. 4. 2d
	Ladění programu pro pořádání archiválií ELZA	průběžně, dle potřeby	průběžně, dle potřeby	trvá	Konverze AVIC do DB, analýza aplikačního nástroje, vývoj				1. 2. 2
			průběžně, dle potřeby	průběžně aktualizováno v závislosti na distribuci nových verzí, trvá	Během roku proběhlo několik aktualizací aplikace. Začátkem roku 2024 proběhlo školení pro uživatele. Bylo zajištěno a nasazeno testovací prostředí aplikace. Průběžně byla poskytnuta uživatelská podpora pro uživatele Elzy.				mimo strategii

9.8 Celkový přehled činnosti badatelen

ODDĚLENÍ	POPIS	MĚSÍC	POČET BADATELŮ	BADATELSKÉ NÁVŠTĚVY	POČET PŘEDLOŽENÝCH IN-VENTÁRNÍCH JEDNOTEK/SIGNATUR	Z TOHO DIGITALIZOVANÝCH	VYDANÝCH CD + DVD	NAHRANÝCH USB	KÓD CÍLE
Celkem	Celkový přehled ABS	leden	154	213	1 244	975	144	52	3.1
		únor	164	233	1 313	2 047	151	62	
		březen	129	232	1 271	1 457	145	70	
		duben	106	202	1 418	1 121	70	39	
		květen	90	207	916	1 273	179	49	
		červen	85	180	950	897	104	33	
		červenec	76	149	546	592	132	33	
		srpen	80	179	664	812	152	46	
		září	78	200	729	984	129	45	
		říjen	116	261	1 403	1 524	113	65	
		listopad	96	222	919	1 100	150	36	
		prosinec	53	116	634	675	56	23	
		CELKEM	1 226	2 394	12 007	13 457	1 525	553	

9. 9. eBadatelna

ODDĚLENÍ	POPIS	MĚSÍC	NOVĚ ZAREGISTROVANÍ BADATELÉ	POČET BADATELSKÝCH PŘÍSTUPŮ	POČET PROHLÍZENÝCH inv. j.	POČET VLOŽENÝCH inv. j.	CELKOVÝ POČET inv. j.	POČET NOVĚ ZPŘÍSTUPNĚNÝCH SKENŮ	POČET ZPŘÍSTUPNĚNÝCH SKENŮ	KÓD CÍLE
6. oddělení	Správa doplňování eBadatelny	leden	128	607	16 257	143	139 726	270 484	9 447 470	3.1
		únor	130	659	18 080	516	146 579	140 242	9 594 049	
		březen	260	806	17 165	0	146 579	0	9 594 049	
		duben	114	661	15 125	0	146 579	0	9 594 049	
		květen	106	619	14 217	1 115	141 354	157 788	9 751 837	
		červen	80	513	11 291	494	141 848	107 699	9 859 536	
		červenec	102	569	14 088	0	141 848	0	9 859 536	
		srpen	139	627	14 767	0	141 848	0	9 859 536	
		září	129	612	15 049	4 497	146 634	368 888	10 228 424	
		říjen	161	742	18 689	1 836	148 181	218 067	10 446 491	
		listopad	194	796	18 620	0	148 181	0	10 446 491	
		prosinec	116	697	16 416	293	148 474	188 242	10 634 733	
CELKEM	1 659	7 908	189 764	8 894	148 474	1 187 263	10 634 733			

9. 10. Přehled vyřizovaných úředních a badatelských žádostí

ODDĚLENÍ	POPIS	POČET ŽÁDOSTÍ	VYŘÍZENÝCH ANOTACÍ / STANOVISEK	POČET OSOB	POZNÁMKA	KÓD CÍLE
1. oddělení	Vyřizování badatelských žádostí dle zákona č. 499/2004 Sb. a dalších zákonů	1 367				3. 2. 1
	Témata zajímavých rozsáhlých rešerší		Čs. ošetřovatelky v Anglii; Inexo argosy, Intercontinental Praha; Alžírsko, Guinea, Nigérie, Omnipol, loď: Lidice, Slovenija, Iczen, Obecné tendence StB ve vztahu k církvi 1969–1989 a nezávislé aktivity, Akce StB „Lekce“; Klášter v Broumově 1950–1976			
2. oddělení	Vyřizování badatelských žádostí dle zákona č. 499/2004 Sb. a dalších zákonů	765				3. 2. 1
	Vyřizování úředních žádostí agendy zákona č. 255/1946 Sb. a č. 357/2005 Sb.		4			3. 2. 5
	Vyřizování agendy státního občanství	128		1 071		3. 2. 5
	Vypracovávání souhlasu s publikováním digitálních reprodukcí archiválií (celý ABS)	119				mimo strategii
3. oddělení	Vyřizování badatelských žádostí dle zákona č. 499/2004 Sb. a dalších zákonů	529				3. 2. 1
	Vyřizování agendy řídicích příkazů	17		20		3. 2. 5
	Vyřizování agendy ztožňování býv. příslušníků SNB v OEK a PS	37		68	1096 prověřených OEK nebo PS	3. 2. 5
	Témata zajímavých rozsáhlých rešerší	Témata zajímavých rozsáhlých rešerší	Prověrování pohybu zbraní (čísel zbraní) ve fondech VB(PČR) a VMV. Vyhledávání incidentů na hranicích (němečtí badatelé Leikam a Balk). Vyhledání všech rozkazů k pohraničnickovi Zd. Černému (badatel Jaroslav Majer). Vyhledání archiválií dokumentujících dlouhodobé vztahy mezi Československem a Indií (pro OASSS)			

ODDĚLENÍ	POPIS	POČET ŽÁDOSTÍ	VYŘÍZENÝCH ANOTACÍ / STANOVISEK	POČET OSOB	POZNÁMKA	KÓD CÍLE
4. oddělení	Vyřizování badatelských žádostí dle zákona č. 499/2004 Sb. a dalších zákonů	313			313 mateřských žádostí	3. 2. 1
	Vyřizování agendy NBÚ a zpracovávání anotací	141	441	314		3. 2. 5
	Témata zajímavých rozsáhlých rešerší		Zodolněná zesilovací stanice Přešlavičce a další ZZS, související pojmy a VÚ (VKR). Akce StB „Spoj“ (VKR); akce StB „Impulz“ (VKR). Pohled Československa na Albánii v letech 1968–1977 (I. S SNB). Vztahy Československa s Vatikánem v období normalizace (I. S SNB). Rezidentura Ankara, Československá bezpečnostní škola v Kongu (I. S SNB). Izraelský jaderný program (I. S SNB). Spolupráce komunistických stran Československa a Itálie, Palmiro Togliatti (I. S SNB). Lat. Amerika (zejm. Argentina, Chile, Brazílie, Peru, Paraguay), obchod se zbraněmi, Omnipol a Zbrojovka Škoda v období 1970–1990 (I. S SNB). Indie – pro MV (I. S SNB, ZSGŠ).			

9. 11. Přehled činnosti evidenčního pracoviště

AGENDA EVIDENČNÍHO ŠETŘENÍ												
ODDĚLENÍ	POPIS	MĚSÍC	POČTY ÚŘEDNÍCH ŽÁDOSTÍ								KÓD CÍLE	
			NBÚ	MV – bezp. odbor	ÚZSI	ÚDV	MO – vojenské zprav.	Policie ČR	BIS	VĚZEŇ- SKÁ SLUŽBA		OSTATNÍ
		leden	19	5	4	11	4	10	0	1	54	3.2.1, 3.2.5
		únor	18	4	10	25	3	0	0	0	63	
		březen	17	4	7	15	5	0	2	0	50	
		duben	13	5	4	24	5	6	0	0	57	
		květen	19	5	6	19	2	4	1	0	56	
		červen	9	5	6	9	2	6	0	0	37	
		červenec	14	6	6	9	2	1	0	0	38	
		srpen	15	5	4	15	1	3	0	0	43	
		září	17	6	5	17	2	0	2	0	49	
		říjen	10	6	5	12	9	8	0	0	50	
		listopad	18	4	6	3	1	0	1	0	33	
		prosinec	8	3	3	2	3	0	0	2	21	
		Celkem	177	58	66	161	39	41	6	3	551	
		Počty lustrovaných jmen – úřední žádosti										
		Měsíc	NBÚ	MV – bezp. odbor	ÚZSI	ÚDV	MO – vojenské zprav	Policie ČR	BIS	Vězeňská služba	Ostatní	Cel- kem
		leden	186	82	38	23	55	0	21	0	3	408

6. oddělení

Vyhledávání v databázích Archivu bezpečnostních složek v rámci vyřizování požadavků státních úřadů dle příslušných právních předpisů (zákony č. 181/2007 Sb., č. 499/2004 Sb., č. 140/1996 Sb., č. 412/2005 Sb., č. 451/1991 Sb., č. 279/1992 Sb.)

AGENDA EVIDENČNÍHO ŠETŘENÍ

Měsíc	Počet žádostí	Počet prověřovaných osob	Celkem	27	0	3	0	0	0	486
	141	165								
únor	141	165	54	27	0	3	0	0	0	486
březen	136	134	21	43	4	0	0	0	0	523
duben	160	73	51	27	0	7	0	0	0	478
květen	165	104	38	54	1	4	0	0	0	493
červen	123	73	33	21	0	7	0	0	0	378
červenec	150	103	25	15	0	1	0	0	0	440
srpen	140	77	24	1	0	7	0	0	0	363
září	109	62	42	19	5	0	0	0	0	298
říjen	147	98	27	25	0	13	0	0	0	403
listopad	100	45	5	10	2	0	0	0	0	240
prosinec	138	61	27	24	0	0	0	0	0	262
Celkem	1695	999	350	321	12	63	0	0	8	4772
Vyhledávání pro agendu 262	Počet žádostí	Počet prověřovaných osob								
leden	53	98								
únor	31	46								
březen	35	69								
duben	23	27								
květen	41	69								
červen	26	33								
červenec	34	49								

6.
oddělení

3.2.1,
3.2.5

AGENDA EVIDENČNÍHO ŠETŘENÍ

2. oddělení	Vyhledávání v kartotékách 2. oddělení – počet lustrovaných jmen	Měsíc	Badatelské žádosti	Agenda 262	Agenda státního občanství	3. 2. 1, 3. 2. 5
		leden	1059	53	117	
		únor	1160	39	85	
		březen	1173	43	87	
		duben	1149	24	136	
		květen	1407	60	119	
		červen	953	25	60	
		červenec	949	56	89	
		srpen	1048	47	111	
		září	1081	49	53	
		říjen	1068	35	48	
		listopad	1324	74	117	
		prosinec	939	17	49	
		celkem	13310	522	1071	
	Vyhledávání podkladů v kartotékách k fondům Studijního ústavu MV, pasů a víz, vystěhovalců a emigrantů					V případě agendy státního občanství šlo celkem o 128 žádostí/1 071 jmen prověřováno

9. 12. Celkový přehled agendy 262/2011 v ABS

POPIS	MĚSÍC	Odesláno odborných stanovisek ministerstvu obrany	Zaevidováno nových žádostí (1. 1. 2024 – 31. 12. 2024)
Zpracování statistických informací o stavu agendy zák. 262/2011 Sb. v Archivu	leden	17	50
	únor	20	32
	březen	22	41
	duben	21	23
	květen	21	29
	červen	17	29
	červenec	28	38
	srpen	24	35
	září	23	40
	říjen	23	24
	listopad	27	45
	prosinec	15	20
	Celkem	258	406

9. 13. Digitalizace – příprava a kontrola

ODDĚLENÍ	POPIS	TERMÍN	FOND (část fondu)	PLÁN kartonů/ inv. j./bm	PŘIPRAVENO kartonů/inv. j.	SPLNĚNO (v %)	POZNÁMKY K PRŮBĚHU	KÓD CÍLE
1. oddělení	Zajišťování přípravy archiválií určených k systematické digitalizaci	12/2024	fond MTH/KR		11 kartonů/229 inv. j.	nad plán		
			fond R, vč. kontrol a redigitalizace		26 kart./140 inv. j.; redigi 1,5 kartonu/7 inv. j.	nad plán	1. 4. 1b	
	Zajišťování ostatních průběžných požadavků na digitalizaci archiválií	12/2024	fond H	120	120	100	dále 39 kartonů připraveno v depozitáři	mimo strategii
			fond H	dle potřeby	62 kartonů		4 inv. j. úřední žádosti; 46 inv. j. pro potřeby zák. č. 262/2011 Sb.	mimo strategii
	Kontrola digitalizace v elektronickém úložišti; případná redigitalizace	12/2024	Fond V (další kraje)	Vytipovám dle potřeby	5 kartonů/4 inv. j.			1. 4. 1b
			dle potřeby	dle potřeby	108 inv. j.		63 inv. j. chybná digitalizace; 45 inv. j. bezchybná digitalizace	mimo strategii
	Příprava pro publikaci v eBadatelně: vytváření jednotné konvence a úprava stávajícího pojmenování, kontrola následnosti skenů, případná redigitalizace	průběžně dle časových možností	fondy SK	nelze určit	14 inv. j.		konvence vytvořena, nyní možné provést kontrolu, pokud se zapracuje do Digitra msformery (pravděpodobně bude bez zásadních chyb), do plánu práce nezařazujeme	1. 4. 2b
				V/CB	5843 inv. j.	100	konvence	3. 1. 1b
	Příprava pro publikaci v eBadatelně – závěrečná kontrola a úprava metadat a skenů	12/2024	MTH/KR		5 kartonů/98 inv. j.			3. 1. 1b

ODDĚLENÍ	POPIS	TERMÍN	FOND (část fondu)	PLÁN kartonů/ inv. j./bm	PŘIPRAVENO kartonů/inv. j.	SPLNĚNO (v %)	POZNÁMKY K PRŮBĚHU	KÓD CÍLE
3. oddělení	Zajišťování přípravy archiválií určených k systematické digitalizaci	12/2024	fond H 4	38 kartonů	38 kartonů/94 inv. j./4,5 bm	100		1. 4. 1d
		12/2024	fond H 5	15 kartonů	3 15 kart./101 inv. j./1,5 bm	100		1. 4. 1d
		12/2024	fond B 1	50 kartonů (výběr)	50 kart./476 inv.j./6 bm	100		1. 4. 1d
		12/2024	fond 2358 (VR HS PS a OSHÚ)	12 kartonů	12 kart./260 inv.j./1,44 bm	nad plán		1. 4. 1d
		průběžně	fond pers. spisů	dle potřeby	6 kart./125 pers. spisů			1. 4. 1d
		12/2024		dle potřeby	4 sv./0,5 bm			mimo strategii
		12/2024		dle potřeby	26 personálních spisů			mimo strategii
		12/2024	fondy pers. spisů VKR, fondy K, J, N, O, M, L, CH, I	nelze určit	H 4 – 126 inv. j. H 5 – 101 inv. j.			1. 4. 2d
		12/2024	fond H 3	164 inv. j.				3. 1. 1d
		12/2024	fond H 4	126 inv. j.				3. 1. 1d
4. oddělení	Zajišťování přípravy archiválií určených k systematické digitalizaci	průběžně, dle kapacit	I. S SMB	dle kapacity_ mikrografické kopie	4 inv. j./1 karton/0,12 bm		2 signatury delimitované v listinné podobě. Dále byly digitalizovány 3 signatury (63 mikrofiši), které nebyly zohledněny v uvedené metráži.	1. 4. 1e

4. oddělení	Zajišťování přípravy archiválií určených k systematické digitalizaci	12/2024	A-VKR	cca 70 kartonů	1526 inv. j./72 kartonů/8,64 bm	103	2 signatury delimitované v listinné podobě. Dále byly digitalizovány 3 signatury (63 mikrofiš), které nebyly zohledněny v uvedené metráži.	1. 4. 1e
	Zajišťování ostatních průběžných požadavků na digitalizaci archiválií	průběžně	dle potřeby		24 inv. j. (20 svazků), 2 složky, 2 listy)/0,12 bm			mimo strategii
	Kontrola digitalizace v elektronickém úložišti; případná redigitalizace	12/2024	svazky I. S řádu „1“ a „3“	70 kartonů	290 inv. j. (86,3 kartonů, z toho 473 fiší)/9,82 bm	123	Z toho nad rámec PP 2024 připraveno 41 inv. j. (5 kartonů) OS ZSGŠ a 3 inv. j. (3 kartony) řádu 2 I. S.	1. 4. 2e
	Příprava pro publikaci v eBadatelně: Vytváření jednotné konvence a úprava stávajícího pojmenování, kontrola následnosti skenů, případná redigitalizace	průběžně, dle časových možností	B-VKR, ZL VKR	nelze určit			OBVKR – odloženo z personálních důvodů (s ohledem na enormní nárůst agendy zák. č. 262/2011 Sb.), dle možnosti bude realizováno v roce 2024. ZL VKR – kontrola dokončena, zbývá provést finální úpravy v názvech adresářů (prohodit jméno a příjmení), odloženo na neurčito. Úpravy nelze vyřešit hromadně (technicky) a od manuální realizace bylo upuštěno s ohledem na nepřiměřenou personální a časovou zátěž.	1. 4. 2e
	Příprava pro publikaci v eBadatelně –závěrečná kontrola a úprava metadat a skenů.	12/2024	A-VKR, svazky I.S, řád „1“ a řád „3“	cca 8600 svazků	A-VKR cca 9760, řád „3“ 82, řád „1“ 85, řád „2“ 765	123	nad rámec PP 2024	3. 1. 1e

9. 14. Digitalizace

ODDĚLENÍ	POPIS	TERMIN	FOND (část fondu)	Plán kartonů/inv. j./bm	DIGITALIZOVÁNO inv. j.	POČET skenů	SPLNĚNO (v %)	POZNÁMKY K PRŮBĚHU	KÓD CÍLE
5. oddělení	Systematická digitalizace archiválií	12/2024	fond H	120 kartonů	233	141288	100	Částečně redigitalizace. Digitalizace ABS + ÚSTR	1. 4. 1
		12/2024	fond V-MV (další kraje)	dle potřeby	4	453	100	redigitalizace	
		12/2024	sběrka negativů muzea SNB	dle kapacity	516 negativů			Provádí 2. oddělení. Celkem naskenováno 13 686	
		12/2024	fond 305	120 kartonů	908	176177	100	Částečně redigitalizace	
		12/2024	fond 2M	20 kartonů	108	39429	100	Částečně redigitalizace. Digitalizace ABS + ÚSTR	
		12/2024	fond H 4	15 kartonů	126	19345	100		
		12/2024	fond H 5	35 kartonů	101	8393	100		
		12/2024	fond B 1; příp. B 2 (výběr)	50 kartonů	321	31225	70		
		12/2024	fond 2358 (VR HS PS a OSH)	12 kartonů	170	5382	70		
		12/2024	fond pers. spisů	6 kartonů	125	23562	100		
		12/2024	I. S SNB	dle kapacity_ mikrografické kopie	6	8040		delimitace UZSI	

ODDĚLENÍ	POPIS	TERMÍN	FOND (část fondu)	Plán kartonů/ inv. j./bm	DIGITALIZOVÁNO inv. j.	POČET skenů	SPLNĚNO (v %)	POZNÁMKY K PRŮBĚ- HU	KÓD CÍLE
5. oddělení	Systematická digitalizace archiválií	12/2024	I. S SNB	dle kapacity_mikrografické kopie	6	8040		delimitace ÚZSI	
		12/2024	A-VKR	cca 70 kartonů	757	41 305	70	digitalizace ÚSTR	
		12/2024	svazky I. S SNB řádu „1“, „3“ a „4“	70 kartonů	138	10 1887	100	Částečně redigitalizace	
	Digitalizace velkoformátových a specifických archiválií pro úřední a badatelské potřeby			průběžně_dle kapacity		55			
	Digitalizace archiválií pro úřední a badatelské potřeby, především pak pro potřeby agendy zákona č. 262/2011 Sb.				1 153	145 688		digitalizace ABS + ÚSTR	
Celkem					4 191	757 753			
Z toho ÚSTR					927	106 957			

